

classificació següent:

- *Relació cronològica dels monuments*
- *Relació d'autors*
- *Producció de les obres*
- *Tipologia dels monuments*
- *Relació entre el monument i el seu emplaçament*
- *Materials*
- *Estat de conservació*
- *Zones de distribució*
- *Fonts de documentació*

L'anàlisi de les classificacions anteriors permet d'establir relacions entre els esdeveniments culturals i la vida política, econòmica i social de la ciutat.

2. PROPOSTA D'INTERVENCIÓ AL PATRIMONI I NOVES ADQUISICIONS.

1. Valoració dels monuments

Per tal de conformar una proposta objectiva de valoració dels monuments catalogats, de la qual es desprendre el conjunt d'actuacions futures, s'han establert els següents elements a valorar:

- a. *Valor històric. Valora el monument en relació a la seva antiguitat, al renom històric de l'artista que l'ha construït i al seu valor documental.*
- b. *Valor artístic. El valor artístic es desprèn en situar l'obra i la seva resolució formal, en relació amb el context històric i artístic al qual pertany, com també de l'adequació del material.*
- c. *Valor tipològic. L'obra en relació a les diferents tipologies: monòlit, estàtua o bust sobre pedestal, ornamental o funcional.*

Es considera una tipologia específica l'escultura contemporània, entesa com a obra d'art tridimensional no lligada a la tradicional idea de monument o ornamentació, sinó a la idea de lloc.

- d. *Valor de context. Valora la relació entre el monument i el lloc d'emplaçament.*

- *Relació formal. Nivell de resolució formal del monument en relació al seu entorn arquitectònic, urbanístic o paisagístic.*
 - *Relació territorial. Lligams històrics o geogràfics amb el territori i/o lligams amb els esdeveniments socials del lloc.*
 - *Relació ornamental funcional. Vincula el monument i el seu emplaçament per la via de la funció: font, rellotge, mirador, etc.*
- e. *Valor històric en relació a la ciutat. Aquest punt té present la personalitat a qui s'ha dedicat el monument. (sabadellenc, català, universal). O bé, que commemora un esdeveniment històric (relacionat o no amb la ciutat), una idea o concepte de caràcter universal.*
- f. *Valor sentimental. Aquí no es valora el monument mateix (el seu valor artístic o tipològic) sinó el sentiment que el féu néixer o que ha guanyat amb el temps.*
- g. *Qualitat dels materials. Es valora la idoneïtat del material en relació a la tipologia escollida.*
- i. *Conservació. Es valora l'estat de conservació de l'obra.*

La valoració de cadascun dels punts assenyalats ha permès classificar les peces en la següent tipologia:

- *Obres que avui ja són considerades valors històrics que cal protegir i, per tant, que quedaran incloses al catàleg del patrimoni artístic de la ciutat.*
- *Obres que cal preservar, atès que manca la suficient perspectiva històrica que permeti considerar si han d'incloure o no en el catàleg d'obres a protegir, qüestió que caldrà resoldre quan es duguin a terme les futures revisions del catàleg.*
- *Obres susceptibles de revisió, modificació o substitució en futures intervencions urbanístiques.*
- *Substitució. Es conserva el concepte que ha fet néixer l'obra i es canvia la resolució formal per la via d'un nou encàrrec.*
- *Anul·lació. Es conserva la memòria del monument amb documentació*

visual i històrica i es desestima la necessitat de preservar-lo o substituir-lo.

- *Modificació. Es conserva el concepte i la idea del monument tot i que es suggereixi una modificació de la resolució formal.*
- *Canvi de lloc. Es contempla la possibilitat de canviar l'emplaçament d'algun monument ja sigui per necessitats urbanístiques o arquitectòniques o bé per millorar-ne el rendiment formal i/o històric.*

2. Proposta d'actuació global i periòdica

Es proposa d'actuar sobre el patrimoni segons els següents problemes detectats:

- *Adequació a l'entorn i manteniment*
- *Enjardinament adequat a les diferents zones de la ciutat, d'una banda, i al monument de l'altra.*
- *Problemes de basament o d'assentament*
- *Problemes d'il·luminació*
- *Problemes de contaminació visual*
- *Problemes de contaminació ambiental*
- *Problemes de restauració*

3. Noves adquisicions.

La tercera de les propostes de desenvolupament del pla es durà a terme a partir d'un mapa de nous emplaçaments que englobi tota la geografia de la ciutat.

Un altre nivell d'actuació serà el d'establir criteris objectius que permetin reconduir aquelles propostes que neixen de la iniciativa privada, tot emmarcant-les en criteris globals d'actuació.

Ambdues línies de treball es desplegaran a partir de la interrelació i el consens entre el departament d'Urbanisme i el departament de Cultura.

Els objectius bàsics en matèria de noves adquisicions són:

- a. *Elaboració d'un mapa general de possibles emplaçaments a partir de la lògica i la simbologia dels llocs.*

- b. *Establir una classificació dels emplaçaments proposats tot analitzant-ne les característiques topogràfiques, toponímiques, de creixement i límits de la ciutat, com també els possibles continguts simbòlics o emblemàtics.*
- c. *Fixar una primera ordenació de les intervencions a partir de la relació entre l'escultura i el seu emplaçament:*
- *L'escala: humana/monumental*
 - *Singularitat/repetició*
 - *Tematització simbòlica o emblemàtica*
 - *Connexions d'itinerància visual*
 - *Connexions d'itinerància territorial*
 - *Relació amb l'entorn: urbanístic, arquitectònic, paisatgístic.*

Tots aquests criteris apriorístics seran dades que permetran fixar condicions d'encàrrec, d'autor i de finançament.

3. PROGRAMES I PROPOSTES D'ACTUACIÓ.

La tercera fase del Pla d'Escultures ha de resoldre's des de tres línies bàsiques d'actuació.

1. La normativa i la gestió

Per tal de garantir la funcionalitat i el dinamisme del Pla, com també la seva continuïtat i normalitat, caldria convertir el Pla d'Escultures en un plec de normatives i un programa d'orientacions.

Pel que fa al plec de normatives es tractaria de preveure els camins que permetrien obrir un espai conceptual i pressupostar per al Pla d'Escultures, aprovat pel Ple municipal.

A partir d'aquesta consolidació, establir un programa de gestió que actuaria a tres nivells simultanis:

1.1. Actuacions respecte del patrimoni actual.

Les actuacions respecte del patrimoni actual s'emmarquen en el conjunt de problemes detectats a partir de l'inventari. Seria, doncs,

a partir de la anàlisi i la classificació d'aquests problemes, que es podria fixar un seguit de punts orientatius que guiessin futures actuacions en el camp de l'enjardinament, la il.luminació, la contaminació ambiental, la relació del monument amb el mobiliari urbà, la conservació i la restauració.

Un apartat específic en aquest punt és el que comprèn totes les actuacions que impliquin un canvi de lloc o de transformació del monument.

En aquest sentit el programa d'orientacions indicaria els camins previs d'actuació:

- a. Consultar l'inventari i analitzar el diagnòstic que es dona del monument en relació al sistema de valoració allí establert.*
- b. Iniciar un diàleg i consens entre les parts implicades:*
 - Autor (si s'escau)*
 - Productor*
 - Àmbits socials*
 - Àrea d'Urbanisme*
 - Regidoria de Cultura*

1.2. El programa de noves adquisicions es duria a terme a partir de les següents orientacions prèvies:

- a. Una tria de les zones on es vol actuar a partir d'una anàlisi de possibles implicacions amb esdeveniments culturals, històrics o socials puntuals, que poguessin coincidir amb l'agenda d'actuació.*
- b. La coordinació amb possibles plans urbanístics relacionats amb els nous emplaçaments.*
- c. Relació amb les Consideracions generals sobre el Patrimoni Històric i Cultural.*
- d. Altres implicacions.*

El següent pas a seguir seria la consulta del Mapa General de nous Emplaçaments i les seves classificacions.

A partir d'aquestes primeres aproximacions, s'iniciaria la definició de l'encàrrec.

1.3. La interrelació del Pla, amb el Pla General de les Arts Plàstiques i el Pla del Patrimoni Històric.

- a. Un dels nexes de relació més directa amb el Pla de les Arts Plàstiques, mitjançant l'espai industrial reutilitzat per a usos culturals i artístics La Nau. El treball dels diferents artistes que participin en el projecte de La Nau pot ser objecte d'implicació en els objectius del Pla d'escultures i monuments.*
- b. Pel que fa a la relació amb el Pla del Patrimoni arquitectònic, cal preveure els diferents diàlegs entre l'arquitectura, l'escultura i els seus entorns a l'hora de conformar i connotar un espai i un lloc.*

A.6. PLA D'ARXIUS.

La realitat arxivística sabadellenca és determinada per l'existència de l'Arxiu Històric de Sabadell, organisme autònom de l'administració municipal, que assumeix les funcions i les competències relatives a l'aplegament, la conservació i l'explotació de la documentació històrica, majoritàriament però no exclusiva, de l'administració municipal i d'altres ens de caràcter privat i de particulars. Prenent com a punt de referència la definició d'arxiu establerta per l'ordenament jurídic postconstitucional, també hi ha a Sabadell un bon nombre de fons documentals que tenen la consideració d'arxius i d'arxius d'interès públic, malgrat la seva pertinença a persones físiques o jurídiques de dret privat, radicades a Sabadell i on exerceixen llurs activitats.

L'administració local només té competència directa, a més d'obligacions, sobre els seus fons documentals i arxius. La normativa reguladora reserva les competències en relació als arxius privats, en proporció extrema, a l'administració autonòmica. Així per dret, l'administració local només pot -i ho ha de fer per prescripció legal- incidir per gestionar els fons rebuts i generats en l'exercici de llurs funcions i activitats. Tanmateix, això no obsta perquè, amb les degudes cauteles i precaucions, l'ajuntament, a través de l'òrgan o els òrgans que detinguin les competències en matèria d'arxius, i per mitjà d'acords i convenis amb les entitats i les persones privades, intervingui, amb diferents gradacions i per motivacions distintes -en funció dels criteris establerts i els objectius que es persegueixin- en el sector arxivístic privat.

D'entrada, l'AHS ha de restar com a ens assessor, definidor i executor de la política arxivística local mitjançant els seus òrgans de govern i amb les actualitzacions i les adequacions necessàries de la seva organització i funcionament, d'acord amb l'àmbit i la naturalesa de les funcions i les competències que se li assignin en cadascun dels sectors o àmbits arxivístics suara esmentats.

El pla d'arxius haurà de contenir, per a cadascun dels dos sectors arxivístics, diferents programes, formulats a partir dels criteris i les directius següents:

1. DOCUMENTACIÓ/ARXIU MUNICIPAL.

- 1. Replantejament de l'actual sistema arxivístic sobre la base de la gestió integral de la documentació i tenint com a referència la incidència de l'òrgan competent en tot el cicle de vida dels documents, des que es reben o generen, fins que se'n decideix la destinació final -eliminació, total o parcial, o conservació permanent- de manera que es superi la caracterització parcial i anacrònica del model actual, orientat i vinculat unilateralment a l'àmbit històric i cultural.*
- 2. Definició i aplicació d'una política arxivística unitària i integradora dels dos vessants -el cultural/investigador i l'administratiu (organitzatiu i operatiu) municipal- que la constitueixen. Aquesta exigència implica la concentració de les funcions de planificació, direcció i supervisió/inspecció en un sol òrgan administratiu per bé que les específicament executives en relació a la gestió d'una part de la documentació segons l'estadi del cicle de vida documental de què es tracti, es poden atribuir a diferents ens administratius: arxius de gestió, arxiu central i arxiu històric.*

De les anteriors formulacions, en resulta un sistema arxivístic unificat funcionalment i desconcentrat orgànicament i físicament. L'acceptació d'aquests pressupòsits implica ineludiblement:

- a. L'elaboració del projecte d'ordenació i gestió de la documentació i dels arxius municipals a partir del diagnòstic exhaustiu i precís de la seva situació i problemàtica.*
- b. La reestructuració dels procediments administratius dels òrgans de l'administració municipal per tal que siguin el màxim racionals i homogenis i la creació d'un sistema de gestió documental administrativa per als documents rebuts i generats en l'exercici de les*

funcions i competències municipals.

- c. *La creació dels òrgans administratius adequats per donar resposta a aquestes noves necessitats, que d'entrada es concretarien en una/unes oficines de gestió dels documents administratius, que haurien d'assumir les funcions de registre i en un arxiu central municipal.*

2. DOCUMENTACIÓ/ARXIU PRIVATS

Les accions iniciatives que s'emprenguin en el sector dels arxius privats han de ser el resultat de la compatibilitat del dret de propietat amb les exigències de l'interès general que comporta la funció social d'aquest dret i que en el nostre cas es concreta en les obligacions de conservació i de facilitació de la consulta i utilització d'aquesta mena de documents. No cal perdre de vista tampoc que la intervenció municipal no serà exempta de dificultats, atesa la reserva de les competències i funcions d'aquesta naturalesa que estableix la normativa vigent per a l'administració autonòmica; consegüentment, es molt subsidiari el paper dels òrgans locals.

D'aquesta manera la major part de les actuacions s'hauran de programar sobre la base de l'acord amb els propietaris dels fons per un costat i amb l'administració autonòmica per l'altre, detenedores de la titularitat dels fons i de la competència per a intervenir-hi en determinats supòsits, respectivament.

Les actuacions en aquest àmbit documental haurien de fomentar-se en els criteris següents:

1. *L'obtenció del coneixement exhaustiu i fiable dels fons existents a la ciutat de Sabadell, susceptibles de ser considerats part integrant del patrimoni documental de la ciutat mitjançant l'elaboració del cens dels arxius privats.*
2. *A partir del cens, s'ha de poder oferir un servei d'assessorament en relació a la tinença i el manteniment dels arxius, però també s'haurà de vetllar pel compliment de les obligacions dels titulars dels fons en relació amb la garantia de la seva conservació i utilització per part dels investigadors.*
3. *L'assumpció de les obligacions pròpies dels titulars dels arxius, en els casos en què aquests no puguin observar-les i ho justifiqui l'interès, la singularitat i la importància quantitativa dels fons. Hi ha dues modalitats per fer efectiu aquest supòsit.*

- a. *L'organització i el condicionament dels fons a càrrec de l'erari municipal, sense que això impliqui un desplaçament de titularitat i dipòsit dels documents, a canvi però d'obtenir determinades contraprestacions per part dels propietaris en relació a l'ús, l'explotació i la destinació dels arxius.*
 - b. *L'establiment de convenis de dipòsit i donació de fons a l'Arxiu Històric de Sabadell*
4. *L'adopció d'un programa d'actuació arxivística fomentat en les bases anteriors significarà, en relació a l'Arxiu Històric de Sabadell:*
- a. *La redefinició del seu camp d'intervenció i, en consonància amb el contingut dels apartats anteriors, del seu posicionament a l'interior del sistema arxivístic municipal s'haurà d'orientar; cap a la gestió i la conservació dels fons històrics.*
 - b. *L'elaboració del pla global d'intervencions i dotacions de la casa Ponsà i la prossecució dels programes d'inversions fins a la culminació de la reforma i la rehabilitació de la seu de l'Arxiu Històric i també de l'increment gradual dels equipaments i els recursos humans imprescindibles per a la correcta gestió dels diferents fons documentals que s'hi custodien.*
 - c. *La caracterització de les modalitats i les gradacions d'intervenció i també de les prestacions als arxius del sector privat. L'establiment dels criteris d'actuació i la seva priorització, en vista a la correcció de la discrecionalitat amb què massa sovint son determinades les activitats en aquest camp.*

3. **LA FUNCIO SÒCIO-CULTURAL DE L'ARXIU HISTÒRIC DE SABADELL**

La funció sòcio-cultural dels arxius i la seva projecció ciutadana constitueix un dels aspectes bàsics de la seva activitat i, sobretot, de la seva presència visible a la ciutat.

De totes maneres, és erroni pensar que aquesta funció és l'única, ni tan sols la primera. Aspectes com garantir el servei a l'Administració s'han de considerar prioritaris i han de passar per davant de qualsevol interès centrat únicament en els aspectes culturals. Altres aspectes com el processament de la documentació també són

previs a qualsevol intent de difusió cultural.

Aquestes consideracions són més òbvies en un moment de consolidació de la institució. La funció cultural s'ha de veure reglada necessàriament per altres funcions que esdevenen primordials, sense les quals qualsevol activitat de projecció exterior futura es veurà hipotecada.

Per tant, la funció cultural de l'Arxiu Històric de Sabadell estarà plenament garantida i tindrà el seu màxim rendiment en el moment que tots els aspectes interns d'organització estiguin coberts. A més, per a una política cultural coherent és lògic que hi hagi un cert "repartiment" dels papers a desenvolupar dins el panorama cultural ciutadà per part dels diferents departaments municipals i institucions relacionades.

Aquestes consideracions no treuen que fins ara no hi hagi hagut des de l'Arxiu Històric de Sabadell una preocupació per una incidència en el món cultural de la ciutat i que des de la mateixa institució en la mesura que ha estat possible hagi portat a terme una política de projecció cultural.

El que presentem a continuació és el conjunt d'àmbits o d'activitats que des de l'Arxiu Històric de Sabadell es desenvolupen i dels nous camps en els quals es factible fer-ho.

1. La difusió de les investigacions.

La difusió de les investigacions portades a terme pels investigadors que consulten els fons de l'AHS es realitza a través de la publicació d'una revista d'història local i comarcal. La revista Arrahona -coeditada amb el Patronat dels Museus de Sabadell- té les portes obertes a tots els investigadors per tal de presentar el fruit de les seves recerques, amb l'única limitació que les pròpies línies marcades des del Consell de Redacció.

El manteniment del nivell historiogràfic i aconseguir una major difusió són els objectius bàsics d'aquesta publicació que porta 7 anys en la seva tercera època.

A més d'aquesta publicació, l'AHS edita anualment la seva memòria on es recullen, entre altres coses, totes les activitats desenvolupades al llarg de l'any.

2. Les exposicions

Les exposicions són un motiu excel·lent per a donar a conèixer la riquesa documental

i iconogràfica dels diferents fons amb què compta l'AHS. Cal fer, però, un advertiment i ressaltar que l'organització d'una exposició no és quelcom tan senzill com posar damunt una taula o penjats en un plafó un conjunt de documents reproduïts, uns cartells vistosos o unes fotografies antigues.

Una exposició ha de ser el producte d'una recerca tan seriosa i profunda com qualsevol treball historiogràfic, només que es presenta sobre un altre suport que no és la clàssica publicació.

Per tant, l'Arxiu Històric de Sabadell és conscient del treball que significa tirar endavant un projecte d'aquestes característiques i per la mateixa raó veu limitades les seves possibilitats de ser-ne l'organitzador i únic patrocinador.

Això no obstant, des de sempre, l'Arxiu Històric de Sabadell s'ha mostrat obert a la col.laboració, en els termes que li ha estat possible, en totes aquelles exposicions en què els departaments municipals o les institucions ciutadanes li han demanat suport.

La col.laboració de l'Arxiu es centra bàsicament a aconsellar i facilitar les recerques necessàries per tal d'aconseguir el material documental més adient en cada moment i no posar impediments -tan sols els estrictament tècnics- en l'explotació dels materials que custòdia.

En un altre ordre de coses, tradicionalment l'Arxiu Històric de Sabadell realitza la mostra de documents donats i ingressats a l'Arxiu durant l'any, que se celebra durant la Festa Major, amb la qual s'obre el centre a un públic massiu. Aquesta exposició és el motiu idoni per donar a conèixer les activitats de l'Arxiu i veure el seu creixement i la seva diversitat documental.

3. Cursos i conferències.

Els cursos i les conferències organitzades des de l'AHS han d'estar relacionades amb l'àmbit de la disciplina que li és pròpia. El coneixement i l'explotació dels fons documentals són els objectius principals pels quals és oportuna la direcció i/o la participació de l'AHS en activitats d'aquest tipus.

Cal advertir, però, la manca d'infraestructures necessàries per part de l'AHS per aportar a terme amb la normalitat desitjada aquestes activitats. La manca d'un lloc adient impossibilita aquesta pràctica.

4. Les visites a l'Arxiu.

Les visites poden ser un primer contacte amb l'arxiu per totes aquelles persones que en desconeixen l'existència. Ara bé, aquestes visites han d'anar dirigides a un públic potencialment interessat en les activitats pròpies de l'arxiu.

No s'ha d'entendre un arxiu com un museu. La importància dels arxius rau en la documentació que conserven, no en el que es veu a simple vista. Per tant, la utilització de l'arxiu per part dels ciutadans es porta a terme en el moment que s'explota -s'investiga- el material custodiat.

El criteri més raonable en el moment de programar un pla regular de visites a l'Arxiu Històric de Sabadell seria aquell que estigués dirigit a:

- a. Grups escolars que, inserits en un pla general de coneixement de les institucions de la ciutat, vénen a l'Arxiu per conèixer un equipament municipal on se'ls explica d'una manera planera què és un Arxiu i què s'hi fa.*
- b. Grups de persones vinculades al món de la documentació, amb un interès tècnic en les activitats de l'Arxiu. Aquestes persones poden ser estudiants universitaris amb assignatures d'Història i d'altres properes.*

5. L'escola i l'Arxiu

Un primer apartat de la relació de l'escola amb l'Arxiu ja s'ha comentat en l'apartat destinat a les visites.

Un altre apartat és el de l'Arxiu com a aula de treball per part dels estudiants. Dues primeres consideracions entorn d'aquest interessant, però alhora complex tema:

- a. Cal una preparació molt acurada dels aspectes a treballar. Considerem que aquesta tasca és més propera a la dels mestres que no pas a la dels arxivers.*
- b. S'ha de pensar en les necessitats materials que implica un projecte d'aquest tipus: lloc per treballar, horaris que no destorbin el servei al públic general, reproducció de materials, etc.*

Les activitats d'aquest tipus haurien d'estar coordinades per l'Institut Municipal d'Educació i portades a terme per grups de mestres que tindrien com a primera tasca escollir el tema oportú (la premsa, el treball, la indústria, l'urbanisme, un període cronològic determinat, etc), per passar després a busca i analitzar el material documental en el mateix Arxiu i posteriorment elaborar un dossier de treball per a mestres i alumnes, amb els documents convenientment reproduïts, amb el seu guió de treball i tots els exercicis necessaris, però pensat per treballar a la classe i no a l'Arxiu.

6. La tercera edat

La participació de la tercera edat en les activitats de l'Arxiu Històric de Sabadell es pot vehicular cap a la col.laboració amb la seva Secció d'Imatge i So.

La identificació de material fotogràfic és una tasca concreta que pel personal de l'AHS comporta moltes hores de dedicació i que, per contra, per a les persones grans interessades pot ser un bon motiu de relació i d'ajuda en una activitat ciutadana.

B. CONSIDERACIONS ESPECIALS SOBRE LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA.

Per tal d'elaborar els trets fonamentals de la política municipal de normalització lingüística, cal recollir l'experiència acumulada al llarg dels darrers anys. La finalitat de la política de normalització lingüística és que la llengua pròpia de Catalunya sigui habitualment usada en totes les activitats públiques, professionals, socials i culturals, tant a nivell individual com col.lectiu.

L'Ajuntament de Sabadell, des d'abans de la Llei de Normalització Lingüística, ha estat conscient de l'impuls que calia donar a la llengua catalana i que l'administració local n'és, a nivell municipal, el principal motor.

Per això ha format part del Consorci per a la Normalització Lingüística (CPNL) des de la seva creació i les seves actuacions en el camp de la normalització es basen en les directrius d'aquest Consorci, aplicades a la realitat municipal.

Cal assenyalar, en aquest context, que l'existència d'una Llei de Normalització Lingüística i el nivell d'institucionalització aconseguit pel Consorci i els diferents Centres Municipals, impliquen un desenvolupament normatiu que supera l'àmbit d'actuació municipal. Per això molt dels plantejaments que realitzarem estan condicionats per un marc de treball generat des del Consorci que afecta, i obliga directament, el pla de treball del Centre de Normalització Lingüística de Sabadell.

1. ELEMENTS BÀSICS.

Per tal d'afrontar un procés de normalització lingüística a Sabadell cal definir les prioritats a partir de l'elaboració d'un diagnòstic previ de situació. Aquest diagnòstic es farà a partir de l'anàlisi de:

- 1. El coneixement. A partir de les dades i dels informes elaborats pel Centre de Normalització Lingüística, cal definir el nivell de coneixement del català en cinc grans sectors d'activitat: sector administracions, sector educació i joventut, mitjans de comunicació i indústries culturals, món socio-econòmic i sector associacions. Cada un d'aquests sectors pot subdividir-se en un ampli ventall de subsectors.*
- 2. L'ús. Partint dels mateixos sectors cal diferenciar entre l'ús del català escrit i el de l'oral.*
- 3. El marc legal. És molt important aprofundir en l'estudi del punt on pot arribar l'ús del català en determinats àmbits de l'administració afectats per un marc competencial estatal (policia nacional, poder judicial, per exemple).*
- 4. Cal analitzar en darrera instància el nivell de recursos humans i mitjans de tot tipus que les administracions dediquen a la normalització lingüística en l'àmbit de Sabadell.*

Una primera conseqüència d'aquest diagnòstic serà l'elaboració d'unes prioritats d'ordre general, les quals s'emmarcaran en els següents apartats:

- 1. El coneixement oral i escrit del català per part dels adults mitjançant la formació i l'assessorament, i promovent-lo especialment en determinades franges d'edat que no hi han tingut accés en els seus aprenentatges normals.*
- 2. Els treballs d'incidència sectorial, especialment en aquells terrenys que tenen un important efecte multiplicador. Les campanyes puntuals plantejades en funció d'esdeveniments de gran singularitat, en són un exemple concret.*
- 3. Elaborar una política global que faciliti l'ús del català als sectors socio-econòmics de la ciutat. Avantatges per la retolació en català, assessorament per publicitats en català, etc. són alguns exemples en aquesta direcció.*

2. OBJECTIUS GENERALS.

La llengua és el vehicle de comunicació més important i el català és la llengua pròpia del nostre país. A partir d'aquesta premissa podem definir els següents objectius generals:

- 1. Elaborar i aprovar el Reglament d'ús lingüístic de l'Ajuntament que ha d'incloure els àmbits i les accions específiques a realitzar.*
- 2. Promoure l'ús social del català, facilitant a les diferents organitzacions socials les informacions, els recursos i els serveis que els permetin l'ús creixent del català en les seves activitats.*
- 3. Aconseguir la màxima participació dels sectors socials implicats, prioritzant els més dinàmics de la ciutat que ens permetin aconseguir efectes multiplicadors.*
- 4. Crear una xarxa d'informació que permeti a l'usuari accedir a la formació i a l'assessorament adequat a les seves necessitats i utilitzar els mecanismes i els serveis locals, com també els d'àmbit general.*
- 5. Aconseguir els màxims nivells de coordinació entre l'Ajuntament i les institucions especialitzades entenent que la normalització lingüística és un repte d'abast interadministratiu.*
- 6. Aprofitant el màxim de recursos que ens ofereix el marc legal, atendre especialment aquelles competències i responsabilitats que recauen en l'administració local.*

3. ÀMBITS DE DESENVOLUPAMENT SECTORIAL.

Partint de la classificació en cinc grans àmbits d'intervenció utilitzada pel conjunt dels CPNL, s'assenyalen els objectius operatius en cadascun d'ells:

1. Àmbit socio-econòmic

- 1.1. Signar convenis amb els col·lectius més rellevants dels sectors (sindicats, organitzacions empresarials...), per la realització de cursos i la difusió dels serveis adreçats a aquest àmbit.*

- 1.2. *Signar convenis amb col·lectius determinats (gestors, col·legis professionals) per tal d'aconseguir que progressivament el català esdevingui llengua habitual de relació i que els professionals puguin exercir la seva activitat en català.*
- 1.3. *Concertar amb l'Ajuntament els mecanismes més adequats per incidir en la posada en marxa de noves empreses i establiments.*
- 1.4. *Elaborar i aplicar sectorialment un pla de normalització lingüística de la retolació comercial a la via pública amb la participació de les diferents associacions de comerciants.*
- 1.5. *Donar a conèixer el programari existent en català entre els sectors que són usuaris potencials dels productes informàtics, com també divulgar els recursos o les subvencions que la Generalitat ofereix per la creació o traducció de programaris en català.*

2. Àmbit de les associacions

- 2.1. *Incloure, en els convenis amb entitats de la ciutat, compromisos per impulsar plans de normalització lingüística, en el context de campanyes adreçades a cadascun dels sectors específics (esport, lleure...).*
- 2.2. *Avaluar el coneixement i l'ús del català dels monitors i personal amb contacte amb el públic de les entitats que ofereixen activitats i serveis, per tal d'analitzar les necessitats i dissenyar els materials i els mitjans per cobrir-les.*
- 2.3. *Establir acords de col·laboració amb les comissions de festes de barri per a la introducció progressiva del català en les activitats i programes.*
- 2.4. *Prioritzar els recursos del servei de correcció cap a aquelles demandes formulades des del món associatiu.*

3. Àmbit educació i joventut

- 3.1. *Donar suport als plans intensius de normalització lingüística de les escoles mitjançant la realització d'activitats per a les associacions de pares.*

- 3.2. *Fomentar un millor coneixement i ús del català dels pares de les escoles que porten a terme plans d'immersió per tal que s'hi impliquin més directament.*
- 3.3. *Col.laborar amb l'IME en l'organització d'activitats complementàries en llengua catalana de manera coordinada amb el SEDEC.*
- 3.4. *Establir programes de col.laboració amb la xarxa de biblioteques públiques, ludoteques i amb el Servei d'Informació Juvenil.*

4. Àmbit dels mitjans de comunicació i indústries culturals

- 4.1. *Donar a conèixer els mecanismes, els materials i els ajuts que estableix la Generalitat per a mitjans de comunicació i indústries culturals (cinema, ràdio, editorials...) en relació a la llengua catalana.*
- 4.2. *Aprofitar els espais municipals per exigir un percentatge determinat de producció en català.*
- 4.3. *Establir acords amb els mitjans de comunicació locals per crear espais fixos d'informació i d'assessorament lingüístic.*

5. Àmbit de l'administració

Dins d'aquest sector, la prioritat cal centrar-la en l'administració local i complementàriament donar suport a les altres administracions.

- 5.1. *Dotar el personal de l'administració de la formació necessària per a entendre el fenomen cultural a partir de la llengua i poder desenvolupar les seves funcions en català.*
- 5.2. *Revisar les ordenances municipals i aprofitar-les per incloure-hi qualsevol clàusula dins el marc legal corresponent.*
- 5.3. *Definir perfils lingüístics i tenir-los en compte per a les contractacions del personal de nou ingrés a l'administració i empreses municipals.*
- 5.4. *Implicar l'estructura departamental i de comunicació de l'Ajuntament amb entitats, empreses i altres organismes en la normalització*

mitjançant clàusules específiques per a cada col·lectiu.

- 5.5. *Responsabilitzar el departament d'Assessoria Lingüística del seguiment de l'ús del català a l'Ajuntament i de les proves de català en la selecció del personal.*
- 5.6. *Establir una clara coordinació de criteris lingüístics i d'actuació entre el CNL i l'Assessoria Lingüística de l'Ajuntament.*
- 5.7. *Dotar i informar periòdicament a cada departament dels recursos, de les actuacions i de les novetats que es produeixen en el procés de normalització de la llengua.*
- 5.8. *A partir del reglament municipal, treballar amb cada un dels departaments que poden incidir en la normalització dels sectors amb grans repercussió. Des del Gabinet de l'Alcaldia de cara a la promoció i la imatge institucional, des del departament de Llicències de cara al sector socio-econòmic, des de l'Àrea de Benestar Social pel que fa a programes, convenis i subvencions relacionats tant amb l'àmbit de serveis socials com de cultura, des de l'Àrea de Participació Ciutadana que manté relació directa amb el ciutadà o les empreses municipals que representen l'administració.*

4. ALTRES ELEMENTS INSTRUMENTALS I ESTRATÈGICS.

Alguns elements als quals cal fer referència per la seva importància instrumental són:

1. Reglament d'ús lingüístic de l'Ajuntament

Amb la finalitat d'ordenar i impulsar la normalització efectiva en l'administració local cal procedir a l'elaboració d'un marc normatiu regulador de l'ús de la llengua en tots els àmbits de l'activitat Municipal prenent com a referència el model consensuat i aprovat pel Ple de Consorci de Normalització Lingüística.

Entenent que la formulació i el desplegament del Reglament té les característiques adequades per a considerar-se una actuació de caràcter transversal, s'hauria d'establir una Comissió Interdepartamental de seguiment que vetlli per l'aplicació efectiva del reglament.

2. El Centre de Normalització Lingüística.

Els ajuntaments, els consells comarcals, les diputacions i la Generalitat de Catalunya treballen coordinadament per mitjà del Consorci per a la Normalització Lingüística amb la finalitat de fomentar el coneixement, l'ús i la divulgació de la llengua catalana.

El Consorci per a la Normalització Lingüística presta els seus serveis de forma desconcentrada mitjançant els centres de normalització lingüística.

El Centre de Normalització Lingüística de Sabadell, com els altres centres d'arreu de Catalunya, assumeix les funcions següents:

- a. Formació. Organització de cursos de català, en els diferents nivells, adreçats a la població adulta i específicament a col·lectius i sectors d'acord amb les diferents demandes o campanyes de dinamització (sector socio-econòmic, món de l'esport, sindicats, gremis, etc.).*
- b. Assessorament. Des del servei de correcció ofereix l'assessorament i la correcció de textos d'acord amb la normativa, com també informació de recursos o models de llengua adequats a cada una de les necessitats.*
- c. Dinamització. Instrument de dinamització en les campanyes de sensibilització de col·lectius específics programades pel CPNL.*

Per tal d'assolir els seus objectius, i a partir de l'estructura i els serveis existents, el CNL ha de treballar bàsicament tenint en compte les consideracions següents:

- 2.1. Com a element de supramunicipalitat, cal redefinir el paper que pot jugar el CNL en el futur pel fet de ser la instància coordinadora territorial de la qual depèn la normalització lingüística de les poblacions de: Sabadell, Santa Perpètua de Mogoda, Sant Quirze del Vallès, Castellar del Vallès, Palau de Plegamans, Sentmenat i Polinyà.*

En aquest sentit, les noves funcions que assumeix el CNL el redimensionen i fan de Sabadell un punt de referència en el camp de la normalització lingüística.

- 2.2. *S'hauran de precisar les competències del CNL, centrades en el foment de l'ús públic del català, i de l'Assessoria Lingüística de l'Ajuntament, centrades en les demandes i necessitats internes de l'Ajuntament, amb un espai comú de coordinació i seguiment de la normalització lingüística a l'administració local.*
- 2.3. *Cal resoldre els dèficits existents quant a infraestructura: dotar el CNL d'una seu suficient que permeti situar-hi adequadament l'aula d'autoaprenentatge, disposi de magatzem, possibiliti el treball d'ordre intern i permeti absorbir l'increment de serveis administratius que comporta la supramunicipalitat.*
- 2.4. *Tenint en compte les directrius generals del Consorci per a la Normalització Lingüística, les actuacions del CNL han de ser molt precises i limitades a àmbits concrets amb efectes multiplicadors, i s'han de prioritzar aquestes per sobre d'altres, com els cursos de català per a adults.*
- 2.5. *Descentralització del CNL. La xarxa de centres culturals ha d'incloure la presència del CNL i fer possible un millor tractament extensiu dels seus programes i serveis, tant pel que fa a l'assessorament i la dinamització com per l'apropament que significarà a sectors del territori on existeixen dèficits en l'àmbit de la normalització del català.*

Igualment, cal referir-se a alguns dels escenaris on, de manera prioritària, es desenvolupen els programes de normalització lingüística:

a. El sector educatiu i la normalització lingüística

Atès que la llei d'ensenyament ja garanteix el coneixement d'ambdues llengües, les accions de normalització s'han d'adreçar fonamentalment a potenciar la qualitat de la formació i a garantir l'ús dels coneixements adquirits.

- a.1. *Es recursos que ofereix l'IME als professionals de l'ensenyament són elements de coneixement de l'entorn local i del país.*
- a.2. *Cal realitzar plans de formació i de sensibilització per a pares i monitors escolars (d'esports o de menjadors) per tal de garantir l'ús dels coneixements adquirits en la seva formació.*

a.3. *Els professionals de l'ensenyament haurien de col.laborar i implicar-se en els projectes culturals de la ciutat i alhora fer de transmissors als seus alumnes.*

b. *Les trames d'edat i la Normalització Lingüística.*

Si garantim la qualitat de l'educació en català de les noves generacions de 0 a 18 anys, cal actuar en el camp de les activitats complementàries i de lleure com poden ser els grups d'esplais infantils i de joves, centres parroquials, grups d'entrenaments o competicions esportives.

Dins la franja superior als 18 anys, s'han de facilitar els serveis permanents de formació i correcció de què disposa el CPNL per tal de cobrir les mancances de formació que han tingut aquestes generacions, i adequar i prioritzar les actuacions als sectors socials en què puguin tenir major efecte multiplicador.

c. *Els programes socio-culturals i la normalització lingüística.*

Qualsevol programa d'intervenció socio-cultural ha de tenir present quina és la llengua del país, tenint molt present la història i que estem en un procés de recuperació i de normalització de l'ús d'una llengua, que és la pròpia del país, però que comparteix l'oficialitat amb la llengua castellana.

Precisament, per raons històriques, l'ús i el coneixement de la llengua catalana és molt heterogeni i cal treballar amb franges d'edat molt concretes. Així, és molt important adreçar les actuacions als joves que ja han tingut tot l'ensenyament en català perquè es trobin el mateix ambient quan surtin de l'escola o l'institut i se sentin identificats amb la llengua i la cultura catalanes.

La actuació amb els adults no s'ha de deixar de banda i ha d'anar molt relacionada amb els programes d'intervenció cultural que es plantegin a nivell de ciutat. L'oferta i els suggeriments procedents de l'Administració han de tenir una opció lingüística clara.

5. PROPOSTES D'ACTUACIÓ

Les propostes bàsiques d'actuació que cal afrontar d'immediat són les següents:

1. *Dotar el CNL d'un espai més ampli i confortable.*
2. *Crear una aula d'autoaprenentatge on es puguin adreçar les persones que necessiten amb urgència preparar-se per superar les proves de nivell que els exigeixen per al seu contracte de treball.*
3. *Potenciar els cursos de nivell A i B per damunt del C.*
4. *Crear una Comissió de NL de l'Ajuntament per elaborar el Reglament i fer el seguiment corresponent.*
5. *Continuar la política de convenis amb el sector socio- econòmic i associatiu.*
6. *Aplicar un criteri de discriminació positiva cap a aquells sectors de la població i el territori en els quals hi ha els índexs més baixos de coneixement i d'ús de la llengua catalana. Amb aquesta finalitat poden bastir-se programes que, vinculats a l'àmbit dels signes d'identitat, proposin la formació més adequada pel que fa al català oral i escrit.*

C. CONSIDERACIONS ESPECIALS SOBRE LES FESTES, LA CULTURA POPULAR I LES TRADICIONS.

Els programes municipals adreçats a la promoció i la consolidació de processos festius, populars i tradicionals pateixen sempre d'una contradicció formal entre les lògiques que marca la tradició i els esquemes de treball que genera la intervenció institucional. L'exemple més significatiu el trobem en el marc de les festes majors, on conviuen elements de tots dos tipus.

No sembla fàcil assegurar que les iniciatives públiques permetran regenerar nous rites comunitaris que amb el temps permetin l'evolució -i la consolidació- de noves tradicions populars. Però per altra banda, tampoc no és fàcil renunciar als elevats nivells d'intervenció actuals, ja que, en cas de fer-ho, molt probablement desapareixerien moltes de les nostres festes actuals.

En aquesta dialèctica cal situar les polítiques de festes dels ajuntaments en general i del de Sabadell en concret.

D'altra banda, les festes i les tradicions locals són objecte de lectures patrimonials, que permeten integrar-les en el conjunt de dinàmiques que afecten, d'alguna manera, la creació de signes d'identitat comunitaris. Aquesta dimensió de la festa, no exempta de polèmiques, obliga a tractar-les dins del conjunt de programes d'abast social. El

desenvolupament de les festes majors de barri, que genera grans controvèrsies i contradiccions, és una manifestació real d'aquest fenomen.

El document que presentem a continuació intenta evitar tant com sigui possible les disquisicions antropològiques d'abast general, per centrar-se en la casuística sabadellenca. Tot i així, no pot evitar tenir com a teló de fons aquestes consideracions prèvies.

Als efectes d'aclarir al màxim els continguts del document hem separat les referències a les festes de les realitzades al voltant de la cultura popular i les tradicions. Tot i que en realitat formen part d'un mateix bloc, creiem que fer-ho així en facilitarà la comprensió.

C.1. LES FESTES

1. ELEMENTS BÀSICS

- 1. La festa té una dimensió cultural però també social lligada totalment a l'home i a la societat a què pertany.*
- 2. L'home necessita sentir-se integrat en la societat on viu i treballa i necessita expressar les seves vivències, experiències i sensacions més enllà de la seva dimensió particular. Aquesta necessitat es manifesta en activitats col·lectives d'elevat valor simbòlic, tradicionalment lligades a una litúrgia ritual que és la traducció lúdica dels grans mites que sustenten els valors de la comunitat.*
- 3. A la nostra societat urbana actual el procés d'institucionalització de la festa ha estat molt important, per la qual cosa rarament o poques vegades podem parlar de festa tradicional. Queden en peu, però, alguns dels seus valors de transgressió i de ruptura de la quotidianitat.*
- 4. Poca cosa queda, doncs, de les influències populars lligades a la necessitat de l'home i de les societats en general de celebrar conjuntament determinats esdeveniments comuns a tots ells: canvis climatològics, principis i finals de períodes estacionals, finalització de collites del camp, els solsticis i els equinoccis.*

El mateix podem dir de les influències religioses que amb l'arribada del cristianisme varen significar reformulacions de les festes paganes.

5. *El significat de les festes ha sofert canvis amb el pas del temps. Les noves formes de la societat industrial han comportat una pèrdua dels elements tradicionals molt lligats a la vida rural i agrària per anar incorporant elements de la vida moderna, derivats de la societat urbana i fortament tecnificada. S'ha donat, també, una pèrdua de la participació de la col·lectivitat en les festes que ha provocat un distanciament del ciutadà.*

2. OBJECTIUS GENERALS

Tot i que les festes han sofert canvis, d'altra banda lògics a qualsevol evolució, caldria treballar amb l'objectiu que no perdessin les funcions que les han caracteritzat des dels seus orígens. Per això cal mantenir els següents objectius generals:

1. *Exercir una funció integradora. La festa no es dirigeix als ciutadans com a simples individus, sinó que planteja pautes col·lectives de comportament. La Festa és un excel·lent moment per posar l'èmfasi en els objectius de cohesió i d'integració social.*
2. *Exercir una funció lúdica. Les festes són propícies per a descarregar tensions, oblidar-se dels afers i problemes quotidians, desenvolupar l'espontaneïtat, trencar els horaris. La societat es torna, per uns dies, permissiva.*
3. *Exercir una funció cívica. Les festes es desenvolupen en espais públics, oberts a tothom, principalment al carrer. El ciutadà es retroba amb la seva ciutat, amb els espais físics on desenvolupa habitualment la seva activitat i ho fa des de visions i lectures diferents. La Festa propicia la presència d'elements cívics, socialitzadors, creadors d'identitat.*
4. *Exercir una funció divulgadora de les tradicions. Les festes populars són una eina de divulgació eficaç dels elements que configuren la cultura popular i tradicional d'un poble. Alhora, són també activitats a partir de les quals es regenera el teixit tradicional, i creen noves senyes d'identitat que amb el temps podran esdevenir elements del costumari. Aquesta funció d'innovació pressuposa un diàleg actiu entre passat i present que permet l'evolució i l'adaptació de les tradicions.*

3. PROPOSTES DE TREBALL.

1. *Continuar en la línia endegada des del departament de Cultura de determinar els diferents aspectes que configuren les festes per tal d'aclarir millor la intervenció que cal fer particularment en cadascuna. Cal inventariar el conjunt de Festes amb una mínima implantació local, coneixent les característiques, dels antecedents i el nivell de desenvolupament de cadascuna.*
2. *D'acord amb aquesta anàlisi, avaluar la funció de cadascuna de les festes i de la intervenció a realitzar.*
3. *Afavorir que en conjunt les festes desenvolupin les diferents funcions (integradora, lúdica, cívica, divulgadora...) respectant els predominis i els aspectes que les diferencien:*
 - 3.1. *Programes dirigits a potenciar la normalització lingüística.*
 - 3.2. *Utilitzar les festes com a vehicle de difusió i com a bé patrimonial, com a una eina divulgadora de la història per a la població en general, però molt especialment per a les escoles i tots aquells agents que treballen amb la infància i l'adolescència. En l'actualitat s'està treballant en aquesta direcció en dues festes: la Passada de Sant Antoni i la Fira de Santa Llúcia. En el futur està previst iniciar un programa a les escoles per tal de donar a conèixer algunes de les festes tradicionals més significatives.*
 - 3.3. *Aprofitar la festa com a vehicle d'intervenció en el territori, especialment amb programes de reequilibri socio-cultural.*
 - 3.4. *Propiciar que la festa sigui un bon instrument per al foment de la participació del ciutadà en general i, en concret, per a la promoció i el foment del teixit associatiu. En aquest sentit és un bon moment per a propiciar la cogestió d'activitats. Fins al moment, la Festa Major i l'Aplec de la Salut són els millors moments per treballar aquests objectius. La celebració de Sant Joan o la Festa de la Diada poden aportar nous elements en aquesta direcció.*
 - 3.5. *Endegar programes que permetin conèixer la virtualitat de les Festes amb poca tradició i d'aquelles que estiguin, objectivament, en procés de desaparició. Aquest és el cas d'una part molt important de les festes del calendari tradicional. Estan afectades per aquesta problemàtica*

celebracions tan importants en el passat recent com el Dia dels Innocents, l'Home dels Nassos o el mateix Carnaval.

4. *La festa major és la festa per excel·lència per a desenvolupar tots els aspectes assenyalats. De la mateixa manera caldrà dedicar una atenció especial a les diferents festes majors de barri. Des del punt de vista de l'actuació municipal, caldrà tenir en compte:*

- 4.1. *L'Ajuntament, i per tant qualsevol dels seus departaments, hauria d'actuar d'acord a uns objectius i uns criteris comuns pel que fa al foment de les festes i les tradicions.*

L'expressió màxima d'aquest punt seria l'establiment d'una interlocució única de l'Ajuntament davant les entitats que treballen en aquest camp incloses les comissions de les Festes Majors de barri.

- 4.2. *Implicar, amb major intensitat que actualment, l'IME per tal d'establir un programa de divulgació de les festes i de les tradicions, costums i història de Sabadell a les escoles.*

- 4.3. *Els treballs de recerca, investigació i interpretació de la història i la tradició festiva de Sabadell haurien de ser objecte de programes de suport especial des del Patronat de Museus i l'Arxiu.*

- 4.4. *Establir acords amb el Centre de Normalització Lingüística, tal com s'havia fet anys enrera, per tal d'assessorar les entitats en l'ús del català en els programes de difusió de les activitats festives que organitzen.*

- 4.5. *Estimular, amb ajuts especials, les característiques de ciutat de cadascuna de les festes locals, pel fet que aquesta dimensió els dona un major valor social, i mantenir amb rigor els seus valors particulars.*

C.2. TRADICIONS I CULTURA POPULAR

1. ELEMENTS BÀSICS.

Les tradicions i les manifestacions de la cultura popular configuren una part molt significativa del patrimoni simbòlic d'una comunitat. Són un conjunt d'elements que

diffícilment es poden entendre fora del context social, econòmic i cultural de la societat on es concreten. La sardana, la diada de Sant Jordi i la festa del llibre i la rosa, per exemple, tenen una especificitat catalana tan difícilment generalitzable com la Feria a Andalusia.

Les tendències actuals, però, invoquen una certa transgressió del caràcter pur de cadascuna d'aquestes tradicions. L'estabilitat en els fluxos migratoris i l'impacte dels mitjans de comunicació, a poc a poc han anat subvertint el valor local de moltes d'aquestes activitats, n'han permès la generalització i, fins i tot, la transformació acomodaticia. La implantació d'esquemes propis de la Feria a les festes majors dels barris de Sabadell, per exemple, o la popularització de determinats balls regionals són una mostra interessant d'aquest fenomen.

Algunes de les activitats tradicionals catalanes han pres en els darrers temps una empena renovadora. Això ha estat especialment important en aquells casos en què l'activitat es manifesta integradora i altament adaptable a les noves condicions socials. Aquest és el cas de manifestacions de la cultura popular com els geganters, els diables i, molt especialment, els castellers. Són manifestacions d'un patrimoni cultural viu que evoluciona paral·lelament a la societat i que s'integra adequadament en la nostra estructura social.

Altres activitats, en canvi, semblen manifestar un esdevenidor més tancat, en grups reduïts, ja sigui per les dificultats implícites per adaptar-se a les lògiques contemporànies, ja sigui perquè tenen uns components més residuals (sense cap intenció pejorativa). En aquest espai podem situar-hi els esbarts, les mateixes sardanes.

Aquest fenomen es manifesta a Catalunya i a Sabadell en concret com una via de dues direccions: afecta de manera global les tradicions pròpies de la nostra cultura i alhora les que han arribat de la mà de les successives onades migratòries. L'existència d'un entramat associatiu de caire regional molt important i la forta concentració de ciutadans provinents d'altres parts de l'Estat en determinats barris redimensiona aquest fenomen de mestissatge fins atorgar-li una categoria de normalitat cultural.

2. PROGRAMES I PROPOSTES D'ACTUACIÓ.

Tradicions i manifestacions de la cultura popular ajuden a ressaltar les particularitats culturals dels pobles, a conèixer i apreciar la seva diversitat, a enriquir la quotidianitat aportant més i millors elements de treball per construir el futur. Per tot això cal desenvolupar un seguit de línies de treball en les següents direccions:

1. *Foment de les tradicions i manifestacions de la cultura popular en general i, de manera especial, dels agents, les entitats i les associacions que les impulsen i les mantenen vives. D'entre totes les activitats, caldrà posar més èmfasi en aquelles que tingui més vitalitat i un component més cívic i social.*
2. *Foment especial de les manifestacions tradicionals catalanes, tant pel seu valor particular com referencial.*
3. *Afavorir la interrelació natural entre elements tradicionals de diferents cultures, especialment quan són l'expressió natural d'una convivència social.*
4. *Suport a la innovació, tant des del punt de vista de les noves formes de manifestar-se la cultura popular, com de l'adaptació de velles tradicions a les característiques actuals de la ciutat i la societat.*
5. *Tots aquests punts han de concretar-se en forma de programes de suport: convenis, subvencions, incorporació de projectes a les festes de barri i ciutat. La creació de circuits i itineràncies dins d'aquestes activitats és una mesura que ajuda a incorporar-les al calendari ritual de la ciutat.*
6. *Establir programes de producció i suport adreçats a ajudar les entitats i els col·lectius que tracten de cercar formes i continguts innovadors en activitats tradicionals: els esbarts en són una bona mostra.*
7. *Afavorir l'intercanvi d'experiències aprofitant la política d'agermanaments de l'Ajuntament i els circuits festius arreu del país i l'Estat. També afecta aquest punt les expectatives d'evolució de la trobada d'activitats populars i tradicionals que es celebra anualment.*
8. *Les fires especialitzades en les artesanies i les produccions manuals tradicionals poden contribuir a la recuperació d'hàbits i a l'enriquiment cultural general de la societat. Cal intensificar els esforços per normalitzar un calendari estable de fires.*
9. *En darrer lloc cal ampliar els serveis pedagògics i formatius adreçats a millorar el coneixement de les tradicions i les tècniques artístiques particulars de cadascuna. Aquest punt afecta els programes dels centres de formació artística de Sabadell i molt especialment el Conservatori. De la mateixa manera implica involucrar més intensament les escoles, els instituts i els centres de formació professional en la divulgació del patrimoni tradicional de la ciutat.*

D. PLA DE BIBLIOTEQUES PÚBLIQUES.

El Pla de Biblioteques de Sabadell es va acabar de redactar el juny de 1993 a partir d'un encàrrec que tenia com a principal objectiu definir la futura estructura bibliotecària local. Cal assenyalar, en aquest cas, que un dels problemes subjacents a la redacció del Pla de Biblioteques és la coexistència de diverses xarxes d'àmbit nacional (la de la Diputació de Barcelona i la de la Generalitat) com també la de la Caixa d'Estalvis de Sabadell. Tot plegat, conjuntament amb les de titularitat estrictament municipal, constitueixen un complex entramat, no sempre coordinat.

El projecte del Fòrum de la Indústria, la Cultura i el Comerç, assenyalava la conveniència de construir una gran biblioteca multimèdia a l'Eix Màcia, per tal de remarcar el seu caràcter de ciutat. Les dificultats econòmiques del moment fan difícil endegar a curt termini el projecte del Fòrum, la qual cosa no invalida la necessitat de disposar d'una biblioteca central a curt termini. Aquest punt és l'epicentre del projecte en la mesura que l'existència d'una biblioteca central permetrà vehicular, en forma de xarxa, el treball de la resta d'equipaments bibliotecaris.

L'objectiu fonamental del Pla de Biblioteques ha estat recollir la informació necessària per a definir el servei de biblioteca pública més idònia per a la ciutat.

Per complir aquest objectiu, s'ha treballat en quatre línies:

- 1. Conèixer a fons la realitat de la ciutat en tots els seus aspectes.*
- 2. Aprofundir sectorialment en el Mapa Cultural de Sabadell.*
- 3. Localitzar els fons i establir les formes de coordinar les iniciatives i els esforços que es fan en relació a la informació i les biblioteques.*
- 4. Fer una proposta òptima i realista, que es pugui dur a terme d'una manera progressiva.*

1. ANÀLISI DE LA SITUACIÓ ACTUAL

L'estudi analitza en primer lloc el marc legal i normatiu de les biblioteques públiques a Catalunya.

Un altre bloc important d'anàlisi s'ha centrat en les institucions culturals i recreatives, com també en la xarxa d'ensenyament, des dels estudis primaris fins al nivell universitari.

S'han analitzat també els trets característics de la població (edats, nivell d'instrucció).

I finalment s'han actualitzat les dades referents a les biblioteques públiques de Sabadell. La seva diagnosi es pot resumir en els següents punts:

- 1. Existència d'una gran descoordinació entre les biblioteques, que afecta principalment els fons documentals i els serveis d'informació.*
- 2. Uns suports i uns serveis tradicionals de poca qualitat.*
- 3. Desvinculació de les activitats socials i culturals.*
- 4. Poca o inexistent cooperació.*
- 5. Desvinculació de les necessitats reals.*
- 6. Manca d'optimització dels recursos.*
- 7. Imatge pobre.*

2. LA PROPOSTA PER SABADELL

Esquemàticament la proposta bibliotecària és la següent:

- 1. Utilitzar criteris multimèdia que canviïn el concepte tradicional de biblioteca, amb la utilització del conjunt de suports existents com a contenidors d'informació.*
- 2. Una Biblioteca Pública Central Urbana (150.000 volums, 3.000 m²).*
- 3. Serveis descentralitzats: Biblioteques públiques integrades a la xarxa i agències servidores de la Biblioteca Pública Central.*
- 4. Serveis de suport: Bibliobús, préstec entre biblioteques, servei a domicili, servei a hospitals, escoles, etc.*

La proposta defensa la centralitat per diversos motius:

1. *Per una voluntat d'integració: un gran equipament en una zona d'atracció com a lloc de cita i de trobada, fomenta el coneixement entre les persones.*
2. *Per un millor aprofitament dels recursos: una forta despesa en una infraestructura centralitzada resulta, a la llarga, més econòmica.*
3. *La facilitat de desplaçament dins la ciutat permet optar per un servei centralitzat.*
4. *Per la possibilitat de compensar la distància al servei central amb una sèrie de serveis complementaris.*

Els serveis que caldria que assumissin les biblioteques són:

1. *Servei de lliure accés als fons en horari ampli.*
2. *Servei de préstec i d'obtenció de documents que es trobin a altres centres.*
3. *Servei d'informació sobre la comunitat en col.laboració amb l'Ajuntament i l'entramat associatiu.*
4. *Servei de referència general que faciliti respostes puntuals amb rapidesa.*
5. *Servei d'informació a l'empresa.*
6. *Servei de gestió cultural que faciliti la integració de la biblioteca en el medi, amb activitats que es poden realitzar a la biblioteca o amb la seva participació.*

Els serveis esmentats han d'estar alimentats per uns fons suficients, que estaran constituïts per:

1. *Material de referència: directoris, etc.*
2. *Material per al públic infantil, que ha de representar aproximadament un 25 % de la col·lecció.*
3. *Material per a grups especials d'usuaris: en Braille, cassette, etc.*
4. *Revistes i diaris, tant d'interès general, com específics.*
5. *Material popular: llibres de butxaca, música actual, etc.*
6. *Material de narrativa.*
7. *Material per cobrir les diverses àrees temàtiques i en tots els suports: llibres, vídeos, partitures musicals.*

3. PROPOSTA DE DISTRIBUCIÓ AL TERRITORI

1. *La Biblioteca Pública Central Urbana, que seria la capçalera de la xarxa municipal es proposa situar-la en el complex del Fòrum de l'Eix Macià (Districte 4). Aquest servei tindria una superfície de 3.000 m² i centralitzaria la gestió de tots els serveis d'informació i de lectura.*
2. *Si no fos possible l'emplaçament de la Biblioteca Central al Districte 4, caldria situar-la en un districte suficientment cèntric, que no tingués cap altra biblioteca operativa. En aquest cas caldria crear una biblioteca descentralitzada al districte 4, ja que aleshores quedaria desatès.*
3. *Els districtes 2, 3 i 6 disposen actualment de serveis bibliotecaris que caldria*

avaluar i adequar a la dinàmica que estableixi l'existència d'una Biblioteca Central.

4. *Caldria estudiar la possibilitat d'agrupar els dos serveis del Districte 3, o bé diversificar-ne les funcions.*
5. *Els districtes 5 i 7 no disposen de cap tipus de servei bibliotecari. El que es proposa és cobrir les necessitats de moment en serveis mòbils i més endavant pensar en serveis estables.*

Una estructura d'aquest tipus facilitaria un ample marge de cooperació entre les institucions i associacions que treballen territorialment a l'àrea de la informació. Així, el Pla proposa una cooperació, que pot ser de moltes maneres, amb les següents entitats:

1. *Les institucions del mateix ajuntament.*
2. *Les escoles i els centres d'ensenyament.*
3. *Els centres universitaris.*
4. *Les empreses.*
5. *L'Arxiu Històric Municipal.*
6. *Altres centres amb fons documental.*
7. *Altres agents culturals.*

4. PRIORITATS EN L'APLICACIÓ DE LA PROPOSTA

1. *Crear i potenciar un servei central, a partir del qual es planifiqui i gestioni*

tota la xarxa.

2. *Adequar les biblioteques que ja existeixen perquè actuïn com a serveis descentralitzats.*
3. *Establir serveis de suport a partir de la biblioteca central.*
4. *Establir un sistema de cooperació per conèixer totes les fonts d'informació de la ciutat.*
5. *Crear serveis descentralitzats als districtes que no en tenen.*

A més dels punts resumits fins ara, el Pla estableix les fases d'aplicació i un estudi de costos.

E. CONSIDERACIONS GENERALS SOBRE LA CULTURA ARTÍSTICA.

L'elaboració d'una anàlisi prospectiva sobre la cultura artística a Sabadell s'ha d'abordar de manera global. Les circumstàncies en què es desenvolupen les polítiques culturals municipals al nostre país dificulten l'establiment de polítiques sectorials completes a nivell local. Això no vol dir que Sabadell no pugui tenir unes polítiques concretes dirigides a cadascun dels sectors artístics sinó que necessàriament ha de globalitzar els esforços per millorar l'eficàcia i la rendibilitat dels recursos disponibles.

A diferència d'altres sectors, la cultura artística, no té cap marc legal de referència que ajudi a definir les competències municipals. En aquest sentit el conjunt de propostes que realitzem des de Sabadell tenen com a única finalitat l'acompliment d'objectius polítics i culturals conjuntament amb donar resposta a demandes socials que expliciten l'interès que genera a la ciutat l'activitat artística.

El tractament de les cultures artístiques a Sabadell ha de fonamentar-se essencialment a partir de tres elements bàsics:

1. La formació.

Un dels principals reptes d'una ciutat moderna i progressista és el de facilitar als seus habitants elements de formació artística a diferents nivells i amb diferents

objectius. Les escoles de formació artística de Sabadell: el Conservatori (música) i l'Escola Illa (arts plàstiques), per mitjà dels seus programes centrals i de les activitats descentralitzades als centres cívics compleixen aquesta funció. Per les dificultats i les especials característiques del sector no hi ha una escola pública d'arts dramàtiques.

2. *Espais i mitjans per afavorir la creació i la producció artística.*

Per definició, l'art és universal i per tant es fa difícil mantenir la connexió entre creador i ciutat. Tot i així sembla clara la importància de les polítiques locals a l'hora d'incidir en els moments inicials de la vida dels artistes.

Una de les funcions que Sabadell pot assumir és la de facilitar mitjans adequats als artistes i creadors locals per desenvolupar la seva tasca. Cal fer-ho, però, evitant proteccionismes i tuteles que adulterin i impedeixin la correcta validació artística de cada una de les propostes. I cal fer-ho igualment dins les possibilitats que ofereix el marc de funcions, competències i finançaments que l'actual sistema jurídic-administratiu del nostre país atorga als municipis.

Aquests requeriments obliguen a plantejar les accions dirigides a potenciar la producció d'activitats artístiques amb un fort rigor i concreció definint un sistema òptim de relacions entre artistes i Administració basat en l'existència de locals preparats per acollir creadors, la cogestió i el cofinançament de les propostes, i l'establiment d'unes regles de funcionament precises que ajustin els períodes temporals d'utilització i les contrapartides (difusió, participació en beneficis i imatge).

3. *La difusió.*

Un tercer nivell de concreció del paper dels municipis en la promoció de les cultures artístiques és el de facilitar espais adequats per a difondre les produccions i les propostes dels artistes. La difusió de les produccions artístiques ha d'abordar-se a diferents nivells: des dels circuits inicials fins les produccions plenament consolidades.

Els circuits inicials són el principal repte que cal afrontar des de la Política Cultural de Sabadell, tot i que ja hi ha algunes iniciatives prou significatives.

La política de promoció inicial dels artistes locals té unes característiques força diferenciades dels circuits de difusió estandarditzats. Els artistes joves requereixen

espais d'actuació pensats especialment, dissenyats a mida i gestionats amb sensibilitats força diferents de les que es corresponen a l'alta difusió o de la que deriva de l'existència d'un mercat artístic.

Cal definir les accions a realitzar per tal de consolidar les activitats de difusió artística: les activitats puntuals, les programacions regulars, els festivals, les mostres i les demandes locals, i cal concretar-ho particularment a cada un dels sectors.

Des del punt de vista estrictament sectorial, les dinàmiques artístiques de Sabadell tenen una major rellevància en el camp de la música i les arts plàstiques i, en menor mesura, les arts escèniques, la qual cosa justifica l'anàlisi particular d'aquests sectors. És precisament aquesta realitat la que aconsella efectuar importants esforços en els sectors més deficitaris, especialment en les arts de la imatge i la creació literària. En ambdós casos caldrà posar en marxa programes dirigits a potenciar-ne la presència a la ciutat.

E.1. CONSIDERACIONS ESPECIALS SOBRE LA MÚSICA

Sabadell és una ciutat d'una llarga tradició musical, evidenciada entre d'altres, pels cent anys de continuïtat en la tasca formativa que ha desenvolupat el Conservatori, per la presència de diverses corals, testimoni de la importància que aquest fenomen cultural-musical tingué en la ciutat, o per l'existència de compositors històrics rellevants nadius de la Ciutat com Casanovas i Rodamilans, la pràctica d'activitats concertístiques i fins i tot la presència de l'Orquestra Clàssica Municipal.

Aquesta tradició musical té la seva pervivència en el moment actual en nombroses iniciatives públiques i privades que mostren que aquesta preeminència no és producte de la casualitat. Algunes iniciatives a recordar són: l'Orquestra Simfònica del Vallès, Els Amics de l'Òpera de Sabadell, l'existència d'un nombre significatiu de compositors vinculats a la ciutat, quatre cobles, un important nombre de corals i una quarantena de grups de rock.

Per tal de potenciar al màxim aquest capital és absolutament imprescindible crear el marc i l'estructura més adient per a afavorir l'evolució i la consolidació de les iniciatives ciutadanes, tant les que parteixen dels individus com de les entitats, creant així un estret ordit del teixit social implicat en la música, tant des del punt de vista de la formació, de la creació i la producció com de la difusió.

L'elaboració de les consideracions especials que hauran de permetre endegar una política musical a Sabadell s'estan realitzant en aquests moments, per la qual cosa els elements que s'apunten a continuació s'han d'emmarcar en el context d'un treball més ampli que ja disposa de la informació necessària i les línies essencials de desenvolupament.

1. CRITERIS BÀSICS

1. *L'educació musical, tant en la seva vessant formativa com informativa, ha de ser el fonament de la cultura musical.*
2. *La creació dels mecanismes de requalificació de la producció musical, la conduirà a ser un dels eixos vertebradors de l'activitat musical de Sabadell.*
3. *La difusió musical es recolzarà especialment en la producció local degudament ampliada i complementada amb propostes externes que l'equilibrin.*
4. *L'actuació musical s'haurà d'adreçar a tot el teixit social, tenint present les diferents franges d'edat, que per a una rendibilitat col·lectiva es potenciarà en la infància i la joventut.*
5. *Serà mitjançant l'equilibri en la formació, la creació i la producció i la seva difusió que s'assolirà una ciutat d'estructura musical sana.*
6. *L'oferta musical serà àmplia i variada per tal de donar satisfacció a les demandes de serveis personalitzats, garantint així la llibertat d'elecció.*

2. OBJECTIUS GENERALS

En termes generals cal destacar els següents objectius:

1. *Potenciar i facilitar l'accés de la població de Sabadell a la Música, entesa com a pràctica i/o consum.*
2. *Crear el marc adient per afavorir l'adequada transformació de les entitats musicals de la ciutat que els permeti adaptar-se a les noves dinàmiques de Sabadell que dimanin de l'aplicació del Mapa Cultural.*
3. *Dissenyar una xarxa selectiva d'equipaments difusos en el territori que possibilitin el raonable apropament -segons les corresponents escales barri/ciutat - de l'activitat musical a la comunitat.*
4. *Construir, a partir dels criteris bàsics i els objectius esmentats anteriorment, una oferta àmplia i de qualitat, que garanteixi l'educació/formació musical del ciutadà.*

5. *Prioritzar de forma selectiva aquesta oferta musical de tal manera que l'equilibri entre les diferents opcions estètiques condueixi a l'enriquiment progressiu del panorama musical.*

Aquests elements tenen una traducció en termes estratègics que cal assenyalar per la seva importància operativa:

1. *Desenvolupar el sector de la Música a Sabadell com a opció de singularitat i possible identificació, de qualitat, que li permeti una efectiva projecció supramunicipal.*
2. *Associar equilibradament els equipaments amb les iniciatives musicals de creació i producció de la ciutat dotant d'identitat a cada espai de difusió.*
3. *Inserir els adequats mecanismes en la relació oferta-demanda -sempre a partir de les prioritats i del criteri de llibertat d'elecció- per tal d'estimular mecanismes que provoquin l'increment de la qualitat musical i corregint algunes tendències empobridores pròpies de la cultura de masses.*
4. *Superar la sectorialització musical, en especial pels col·lectius menys coneixedors dels diferents camps.*
5. *Jerarquitzar i relacionar adequadament els equipaments per tal de respondre, en les diferents escales, tant als valors de centralitat com als de la necessària distribució al territori.*
6. *Donar suport per la via de convenis o altres a aquelles entitats que tinguin línies d'actuació coherents amb els de l'Ajuntament, ja siguin equipaments o activitats relacionades amb les funcions bàsiques esmentades, etc*
7. *Cal establir els adequats mecanismes de seguiment i avaluació dels ajuts per garantir l'eficàcia dels esforços públics esmerçats i fonamentar la continuïtat del suport.*

3. *PROGRAMES I PROPOSTES D'ACTUACIÓ.*

1. *Respecte dels equipaments es destaca la necessitat d'arribar a disposar de:*

- 1.1. *Laboratori de producció: centre per a assaigs, enregistrament, primera difusió, amb espai per a totes les músiques que doni lloc a dinàmiques d'interrelació cultural. En aquest sentit, cal valorar i actualitzar el projecte de Ca n'Estruch com a marc d'aquestes activitats.*
 - 1.2. *Auditori a escala de ciutat com a instrument màxim de la difusió musical, amb un nombre de places suficient per a respondre a les necessitats de ciutat i a les expectatives supramunicipals. Les seves activitats estarien especialment centrades en la difusió de la música clàssica i en especial del repertori simfònic. El Fòrum resolia aquestes qüestions tot i que les dificultats per a construir-lo poden obligar a plantejar-se altres possibilitats d'emplaçament.*
2. *Respecte de la formació musical cal fer esment de l'existència de diferents escenaris:*

- 2.1. *Formació musical bàsica. Haurà de ser de caràcter universal i tindrà un primer i obligat estadi en la gent més menuda, per raó d'eficàcia i rendiment dels programes culturals. Els programes coordinats amb les escoles a partir de les noves possibilitats encesades per la LOGSE donaran resposta a aquest punt.*

Dins aquest apartat caldrà considerar igualment els programes d'extensió musical que es realitzen als Centres Cívics conduïts pel Conservatori.

- 2.2. *Formació musical especialitzada. Formació que pel seu nivell d'especialització no va adreçada a tota la població, sinó a aquells que per la seva capacitat i vocació incorporen la música dins les seves activitats. Tanmateix, s'hauran de contemplar novament dos nivells: l'elemental per a aquells que desenvolupen activitats de tipus amateur o com a primer graó de la formació professional; i el professional per a aquells que cursen els estudis amb voluntat d'exercir.*

En aquest apartat és important crear mecanismes de relació i comunicació entre el Conservatori i les escoles privades especialitzades en què el Conservatori actuï com a tutor donant suport, servei i orientació.

- 2.3. *Un darrer element a destacar fa referència a les dinàmiques que relacionen formació amb difusió.*

En principi cal valorar positivament la iniciativa dels concerts comentats, enguany endegada per l'OSV, que es recolzen en part de les seves produccions habituals i que rendibilitzen alguns dels programes de la temporada, ofereixen un pont formatiu per a aquell públic que demana un pas més enllà en la seva experiència musical, i es converteixen en una eina molt indicada per a la creació de nous públics.

La posada en marxa d'un sistema de pràctiques musicals a l'OSV, per a alumnes d'últims cursos del Conservatori, pot ser un altre element de gran importància.

3. Respecte de la creació i la producció cal assenyalar:

- 3.1. Exportació dels productes musicals que es generen a Sabadell incrementant el nombre actual de representacions tant de l'Òpera i l'OSV com dels nombrosos grups de rock. Es proposa la creació d'una xarxa a nivell comarcal i una major presència en les xarxes d'abast nacional.*
- 3.2. Mantenir la producció biannual del disc d'obra de compositors locals ampliant-lo amb la participació d'altres compositors en règim d'intercanvi que afavorís una major difusió dels compositors.*

4. En l'apartat de la difusió podem assenyalar:

- 4.1. La necessitat de vincular difusió i formació, tal com s'ha manifestat abans. Entre d'altres programes és important iniciar una línia de treball tendent a donar pas als escenaris als professors i als alumnes acabats de llicenciar per a actuar com a intèrprets i a l'aplicació d'unes polítiques de preus adaptades a les economies dels estudiants.*

D'acord amb aquesta línia està previst endegar en el futur immediat un programa estable dedicat a Concerts de Joves Intèrprets organitzat pel Conservatori i amb la col.laboració del Departament de Cultura.

E.2. CONSIDERACIONS ESPECIALS SOBRE LES ARTS ESCÈNIQUES.

El sector de les arts escèniques no té una especial rellevància a Sabadell. Hi ha un considerable nivell de consum teatral, però no tenim cap grup professional, ni tan sols un nombre significatiu de grups de teatre aficionat.

Per raons òbvies, el pla es centrarà en la pràctica i els consums teatrals, amb referències al món de la dansa, incorporant-hi la dimensió pública i privada-associativa, i els diferents escenaris en què cal intervenir (la formació, la producció i la difusió).

El conjunt d'objectius i propostes descrites tenen una voluntat orientativa, ja que des del punt de vista municipal, no existeix la possibilitat real d'elaborar un pla de treball que permeti canviar a curt termini les dinàmiques de la ciutat respecte de les arts escèniques.

Cal destacar, d'entre el conjunt d'elements a desenvolupar, la importància que té el tractament dels equipaments, tant per la varietat com per les característiques. Algunes decisions estratègiques fonamentals per al futur del sector esdevenen una conseqüència d'aquest punt com per exemple l'anàlisi de l'opció de compra del Teatre Principal o la línia de transformacions infraestructurals del Teatre de la Faràndula.

1. ELEMENTS BÀSICS.

Fa temps que es parla de la crisi de les arts escèniques, especialment pel que respecta la seva capacitat de convertir-se en un esdeveniment social. Certament hi ha experiències teatrals que funcionen perfectament, com també una decidida voluntat de popularitzar algunes manifestacions escèniques en particular, però podem afirmar que, en general, les arts escèniques pateixen una profunda paràlisi que amenaça de manera clara la seva actual configuració sectorial.

D'altra banda, hi ha un determinat consens dins les polítiques culturals, en la necessitat de donar suport a la producció i la programació escènica, relacionada, sens dubte, amb una concepció força arrelada envers les virtuts culturals de l'espectacle en viu.

Des d'aquest punt de vista, les reflexions sobre la crisi del teatre no poden basar-se exclusivament en anàlisis estadístiques. Hi ha una tradició crítica que sobrevalora els elements quantitatius sense tenir en compte el perill que representa una lectura freda i descontextualitzada dels números.

Molts ajuntaments han entrat en una carrera trepidant per tal d'aconseguir resultats òptims (el nombre més gran d'espectadors o de produccions pròpies), oblidant les seves responsabilitats en l'ordenament d'un marc social i cultural que faci possible el natural funcionament del sector. Els ajuntaments han assumit una responsabilitat quasi exclusiva pel que fa a la difusió teatral i porten a terme directament la pràctica totalitat de les intervencions sectorials.

Aquesta actitud té importants efectes negatius:

- 1. No sempre es disposa de les infraestructures mínimes per acollir aquesta oferta. La gestió d'aquestes infraestructures ha d'incorporar les dinàmiques econòmiques i culturals consustancials a qualsevol projecte amb objectius a mig termini.*

Molts ajuntaments han fet grans esforços de rehabilitació d'espais teatrals, que pocs anys després han esdevingut centres paralitzats, sense activitat o amb enormes dèficits impossibles de sostenir.

- 2. La preponderància de les programacions ha fet oblidar la necessitat que cada infraestructura estigui acompanyada d'un projecte teatral. Els teatres públics difícilment són centres vius de producció i difusió teatral sinó que han esdevingut punts de major o menor importància dins d'un circuit.*
- 3. D'altra banda no s'han creat polítiques de demanda, que posessin el punt de mira en la creació de públics.*

Caldrà estudiar en profunditat el que ha significat per al sector teatral la intervenció de l'Administració pública. De moment podem observar-ne algunes conseqüències: inflexió en el mercat, destinació d'elevats pressupostos sense bon control de la gestió, carència de política cultural al darrer, competitivitat desmesurada, desordre de l'oferta respecte del territori.

Tot plegat, els resultats finals afecten directament el desenvolupament del sector en els municipis, ja que la producció i la difusió tendeixen a polaritzar-se en les grans ciutats (especialment Madrid i Barcelona). Sovint els circuits de ciutats mitjanes estructurats al voltant de les gires han servit per compensar econòmicament els dèficits de les programacions estables.

La manca de espais i recursos suficients, obliga, d'altra banda, els municipis a realitzar polítiques de polivalència en els teatres públics. Ciutats mitjanes com Sabadell, obligades per una demanda incipient i una pressió social que exigeix

abastar-ho tot, es veuen obligades a transformar els seus teatres en "contenidors" d'espectacles variats i de qualitat conjuntament amb altres de consum massiu. El resultat final implica una pèrdua d'identitat que desvaloritza la imatge i redueix la seva personalitat cultural.

La intervenció de l'Administració Pública viu sotmesa a aquesta contradicció. D'una banda no pot ser més restrictiva, ja que ha de respondre a les necessitats i les expectatives de tota la població, als requeriments dels diferents públics especialitzats, al foment de l'hàbit al consum cultural, a la recerca de nous espectadors. D'altra banda cal considerar la gestió artística com un treball finalista que dona resposta a demandes reals de pública interessats i motivats. Entre una lògica (que ens porta a programacions populars, de consum fàcil) i l'altra (que té components més elititzants) cal trobar la solució adequada.

2. OBJECTIUS GENERALS.

Els fonaments generals de les polítiques artístiques es troben en la línia d'actuació determinada pels programes de formació, producció i difusió.

En el cas de les arts escèniques el resultat final de l'aplicació d'aquest criteri ha de suposar una major presència de produccions locals, una major demanda per part de la població i un increment de la presència global de la ciutat en el sector.

L'anàlisi sobre la situació actual ja denota l'existència d'una important oferta teatral a Sabadell, tot i que probablement presenta determinats desequilibris i una pràctica absència de programació de dansa (tot i que aquest és un problema generalitzat a Catalunya).

Perquè el teatre i la dansa estiguin a l'abast de tothom, per assolir uns majors índexs de públic, cal dissenyar uns màrquetings apropiats per tal de facilitar l'accés dels ciutadans als teatres i sales de programació. Aquesta estratègia haurà de tenir especialment present els aspectes relacionats amb la creació de nous públics i l'atenció als estudiants.

Els principals objectius són:

- 1. Conèixer millor i amb major capacitat operativa la realitat cultural de la ciutat i el seu entorn pel que respecte al sector escènic, per tal de poder realitzar una veritable política de creació de públics.*

- 1.1. *Les característiques de les programacions i ofertes escèniques de tot tipus que es realitzen a Sabadell i als pobles i ciutats de l'entorn (Terrassa, Rubí, St. Cugat, Cerdanyola).*
 - 1.2. *Un coneixement profund de la vida teatral de la ciutat, les iniciatives locals, la dinàmica dels grups, els teatres privats, els ambients amateurs.*
 - 1.3. *Un coneixement intens del mercat, de les creacions d'arreu del país, de les de la mateixa localitat.*
 - 1.4. *Una idea clara de l'estructura cultural de la ciutat a partir de la qual dissenyar una política de preus, abonaments i descomptes. Igualment aquest punt ens permetrà despertar complicitats (l'associació d'amics del teatre en podria ser un exemple).*
 - 1.5. *Cal conèixer les dinàmiques de comunicació i els canals d'informació de la ciutat i molt especialment disposar d'informació ponderada (els que tenen major audiència)*
2. *Inventariar adequadament el conjunt d'infraestructures escèniques existents a la ciutat per tal de conèixer les seves característiques i la capacitat operativa.*

Actualment els espais disponibles són des del punt de vista públic: el Teatre Municipal de la Faràndula i el Casal Pere Quart. Queden, certament, altres espais amb possibilitats d'ús com la sala Miguel Hernández, la sala d'actes d'alguns Centres Cívics (Can Rull i Ca n'Oriac).

Des del punt de vista privat trobem el Teatre del Sol, el SCR El Ciervo i la parròquia de Sant Vicenç. Hi ha també altres espais a tenir en compte com el cinema Imperial.

Aquest inventari permetrà conèixer els buits existents per tal d'establir polítiques que permetin completar els equipaments destinats al sector. Algunes propostes, com Ca n'Estruch, estan en avançada fase d'estudi.

El desenvolupament de l'inventari i l'anàlisi de característiques dels equipaments permetrà decidir la conveniència d'adquirir el Teatre Principal, es modificaria així l'estructura de la difusió escènica de la ciutat.

3. *Estimular el desenvolupament de l'art en general, en la mesura que afectarà el sector escènic en particular. Treballar en les 3 direccions comunes a totes les obres: la formació teatral, el suport a les produccions i una correcta difusió.*
4. *Prioritzar les intervencions municipals adreçades als artistes o companyies amb una formació prèvia i que es trobin fora dels circuits professionals. S'explicitarà, d'aquesta manera, una voluntat preferent d'intervenir en les fases d'aprenentatge.*
5. *Facilitar el debat i la incorporació en els projectes als agents o persones relacionades amb el sector.*
6. *Crear una tipologia útil de suports a la producció que permeti donar resposta a la gran multiplicitat de demandes existents. El suport pot ésser econòmic, però també pot fer-se amb cessió de locals si es disposa d'espais amb uns bons tallers de construcció d'escenografies, laboratori d'il·luminació, so i gravació, equip de vídeo. De fet podem constatar que al llarg dels darrers anys aquests tipus d'ajut han estat habituals en la política del Departament de Cultura.*
7. *Crear i consolidar programacions en forma de circuit-intercanvi. Programar en xarxa o circuit ha d'ésser un objectiu de l'administració pública ja que permet la creació de considerables econòmies a escala. Actualment hi ha converses amb teatres de la comarca de cara a iniciar experiències concretes.*

3. **PROGRAMES I PROPOSTES D'ACTUACIÓ**

Els objectius esmentats permetran realitzar un conjunt de programes en les següents direccions:

1. *Programes dirigits a promoure la creació i la producció local.*
 - 1.1. *Cessió de locals d'assaig. Can Borràs (amb una llarga experiència al respecte) i Ca l'Estruch específicament.*
 - 1.2. *Suport logístic. Cessió d'infraestructura tècnica, publicitat. Aquesta línia de treball és especialment eficaç amb els grups no professionals.*
 - 1.3. *Amb les prevencions lògiques, ja que el paper de l'Administració no pot ser estrictament el d'entitat financera, cal mantenir programes de*

suport econòmic: ajut via contractació, subvenció, ajut a la producció i coproducció.

- 1.4. Suport a la difusió no professional o d'alt risc. Contractació dels grups per possibilitar les estrenes de les seves obres dins una programació estable (cal assenyalar que les experiències iniciades al Casal Pere Quart no han funcionat plenament, la qual cosa obligarà a estudiar-ne les raons com també noves possibilitats). Creació de circuits intermedis a la mateixa ciutat utilitzant els espais de major qualificació dels Centres Cívics, a la comarca o fora, en locals polivalents.*
- 1.5. Suport a la formació. Potenciar la formació d'actors, directors, companyies, per tal d'augmentar la qualitat dels resultats. Ajudar-los a ser més competitius. Qualificació del seu treball.*
- 1.6. Suport a Mostres o Festivals de grups aficionats vehicles difusors de les seves creacions (actual el programa Mostra d'Instituts incideix directament en aquesta direcció).*
- 2. Programes dirigits a la creació de públics a partir del coneixement del públic potencial i la seva varietat. Utilitzar a fons les possibilitats del programa de gestió de públics i taquilla AMANDA (instal.lat al Teatre de la Farandula). Iniciar una política d'abonaments i estudiar l'interès de la creació del carnet local de l'espectador.*
 - 2.1. Comptar amb la població infantil, però no només per a dirigir una oferta específica d'espectacles (programació estable infantil al Casal) sinó també per a incidir en la seva formació com a futurs espectadors de teatre.*
 - 2.2. De la mateixa manera cal comptar amb la població juvenil. Treballar en els instituts, en els locals o llocs on aquests es troben habitualment...*
- 3. Continuar el marc de relacions estables mitjançant un conveni amb el Teatre del Sol per tal d'organitzar conjuntament programes culturals utilitzant les seves instal.lacions per determinades manifestacions teatrals que necessiten un local i infraestructura determinada.*

4. *A curt termini i esperant la seva consolidació, cercar col.laboracions puntuals amb Tram Expressió amb l'objectiu a mig o llarg termini d'establir-hi un conveni.*
5. *Consolidar una programació de dansa que permeti introduir aquest sector a la ciutat. Caldrà cercar l'espai idoni per tal de fer-ho possible.*
6. *Cal fer algunes propostes especialment dirigides al funcionament del Teatre de la Faràndula, tant per la seva rellevància en el concert escènic de la ciutat, com pel seu paper de centralitat temàtica.*

6.1. *Mantenir el caràcter multidimensional que ja té l'equipament:*

- a. *Integració de programes estables de qualitat com la temporada d'òpera i de l'Orquestra Simfònica.*
- b. *Integració de tot tipus de programes independentment de la disciplina artística que sigui (teatre, dansa, música, òpera, sarsuela, cançó). El que ha de caracteritzar els programes és, que tots són de gran format i tenen uns mínims de qualitat.*

6.2. *Des del punt de vista de les seves funcions de suplència La Faràndula haurà de potenciar:*

- a. *La integració d'experiències i manifestacions de caràcter cívic. Possibilitar la difusió de productes artístics provinent d'entitats de Sabadell: grups de teatres de jubilats, grups de teatre local, mostres o concursos de teatre d'aficionat.*
- b. *Cessió de la sala a la iniciativa privada interessada a fer difusió dels seus productes: presentació d'un disc, d'una estrena a càrrec d'un grup o companyia coneguda que són els únics que assumeixen un cert risc.*

6.3. *Millorar la gestió tècnica del teatre: control de la despesa, rendibilitat dels recursos disponibles, racionalització de les dedicacions laborals, redistribució racional de la plantilla.*

E.3. CONSIDERACIONS ESPECIALS SOBRE LES ARTS PLÀSTIQUES.

A diferència d'altres sectors artístics, les Arts Plàstiques plantegen un conjunt d'especificitats, inherents a les seves característiques, que dificulten la intervenció municipal. La creació plàstica està sotmesa a determinants individuals i a una lògica de mercat molt particular en la qual és difícil actuar-hi des del punt de vista de les polítiques culturals públiques.

Tradicionalment les accions públiques han anat dirigides a la formació i la difusió de les arts plàstiques, tant des del punt de vista del treball museístic, com de la producció d'exposicions temporals a partir d'obra feta. A Sabadell aquest apartat hi és present a través del Museu d'Art que disposa d'una valuosa col·lecció molt representativa de la producció plàstica local al llarg dels darrers dos segles. També hi ha hagut una pràctica continuada de presentació d'exposicions, entre les quals destaca la línia establerta per l'espai 83.

La voluntat d'actuar directament en el camp de la creació i la producció plàstica obliga a redimensionar la tasca del Museu i a crear nous escenaris de treball, entre els quals destaca per la seva importància el projecte de creació d'un centre d'art a la Nau (antiga fàbrica Fibranova).

Els elements que configuren aquest document pretenen situar en el seu context local, el conjunt d'especificitats que afecten les arts plàstiques, tant des del punt de vista de la formació, com de la producció i la difusió

1. ELEMENTS BÀSICS.

La realització del pla de les arts plàstiques a Sabadell té unes particularitats especials atesa l'existència del Museu d'Art i d'unes col·leccions significatives des de finals del segle XVIII. Sota aquesta perspectiva no podem dissociar el treball museístic-patrimonial, fonamentat en tasques de recuperació, catalogació, conservació i exposició d'aquest patrimoni, dels treballs dirigits a fomentar la creació i la producció plàstica actual.

Cal coordinar les anàlisis que es realitzin en el procés de redacció del pla de les arts plàstiques amb aquells derivats de la realització del pla de museus. Per això el pla de les arts plàstiques suposa contemplar tres línies bàsiques de reflexió i actuació, en la mesura que configuren un eix transversal que és present en qualsevol consideració que puguem fer al voltant del sector:

1. El coneixement objectiu del sector.

En el context del conjunt de polítiques de promoció i suport a la creació artística, el pla de les arts plàstiques s'ha de fonamentar en un coneixement profund de la realitat cultural de la ciutat. Algunes particularitats temàtiques en què caldrà insistir especialment són:

- 1.1. Un inventari i una anàlisi del cicle complet de la creació plàstica i els seus diversos agents i escenaris. La formació, la producció, la difusió i la consolidació. Cal fer especial esment dels nivells de professionalització existents.*
- 1.2. Una anàlisi del grau d'intervenció de l'administració pública en les arts plàstiques (en cada una de les seves disciplines), observant amb especial interès els punts d'interrelació. Té un especial interès analitzar les relacions entre les ofertes artístiques i el ciutadà.*
- 1.3. La ingerència dels eslògans dels mitjans de comunicació en el sector de les arts i la consegüent modificació dels comportaments culturals.*
- 1.4. La presència de les arts en els programes escolar i en les centres de formació especialitzada.*
- 1.5. La distribució geogràfica dels circuits artístics.*
- 1.6. Les connexions entre la indústria cultural, la producció i la formació artística.*

2. La identitat ciutadana i el patrimoni artístic.

La riquesa i la maduresa cultural d'una ciutat es posa de manifest quan es dona un cert equilibri entre la producció artística i la seva assimilació. En aquest sentit, les col·leccions tenen un paper fonamental perquè són un factor de permanència, de consolidació i de coneixement, al marge de programes puntuals i estratègics. A més, per la seva qualitat simbòlica i expressiva, els productes artístics són un llegat patrimonial que, assentat en el temps, esdevé estructura d'identificació individual i col·lectiva, alhora que es constitueix en element civilitzador. Per tot això, les col·leccions, públiques o privades, mereixen ser tractades específicament i coordinadament, tant des del pla de museus com des del pla de les arts plàstiques.

- 2.1. *El col·leccionisme. Inventari i definició de les col·leccions públiques i privades a Sabadell. Punts de relació i d'intercanvi.*
- 2.2. *Models de finançament i de gestió. Criteris de selecció i d'ampliació.*
- 2.3. *Criteris de difusió i d'investigació dels fons de les col·leccions. Trames de públic. Circuits geogràfics. Publicacions.*
- 2.4. *Tipologia, descripció i valoració dels equipaments en què es conserven i/o s'exposen les col·leccions.*
- 2.5. *Mereix una atenció especial la relació entre els fons de les col·leccions i els programes de formació i producció artístics de la Nau de Gràcia i del Museu d'Art.*
- 2.6. *Igualment es convenient fer conèixer les col·leccions a l'àmbit escolar amb programes de formació d'arts plàstiques tot prenent com a motiu de treball la pròpia col·lecció.*

3. Les arts plàstiques i la vida cultural activa.

La ciutat disposa d'una producció artística important com també d'equipaments i escenaris com per plantejar interrelacions estables entre el sector i les dinàmiques culturals generals:

- 3.1. *Des del punt de vista de la formació cal parlar dels cursos no reglats de l'Escola Illa i la seva irradiació als centres cívics de la ciutat, del Museu d'Art i els seus programes de formació escolar i cívica. En el futur caldrà parlar de la Nau de Gràcia i els cursos monogràfics tant en procediments tradicionals com en les noves tecnologies aplicades al sector.*
- 3.2. *Des del punt de vista de la producció els escenaris del futur s'establiran en funció del desenvolupament del projecte de la Nau de Gràcia i el seu programa de tallers i activitats. És convenient establir relacions d'encàrrec entre els programes de producció de la Nau i el Pla d'escultures.*
- 3.3. *Així mateix caldrà elaborar propostes que posin en contacte les recerques artístiques de la Nau de Gràcia i els educadors i alumnes del batxillerat artístic, els de grau mitjà, com també els alumnes d'art*

de la Universitat Autònoma de Bellaterra.

- 3.4. *En el camp de la difusió cal fer referència als programes d'exposicions i activitats del Museu d'Art, l'espai polivalent de l'Estruch, el Casal Pere Quart, els centres culturals de Ca n'Oriac, Can Rull i Campoamor. Cal tendir a uns programes estables per a cadascun dels equipaments, ja sigui per a especialitzacions: escultura, pintura, instal·lacions, fotografia, gravat, ja sigui per a trames d'edat: jove creativitat, etapes de maduresa i de consolidació.*

2. OBJECTIUS GENERALS.

Els principals objectius del sector de les arts plàstiques a Sabadell són:

1. *Potenciar la relació entre el ciutadà i el patrimoni artístic de la ciutat, alhora que expandir el mateix concepte de patrimoni tot ampliant-ne els horitzons i els objectes tradicionals.*
2. *Adreçar-se a la trama sencera d'edats, des del públic infantil i juvenil, fins el de la tercera edat. Caldrà posar especial èmfasi en els diversos tractaments de la informació i de la difusió de programes essencialment comuns per a tothom.*
3. *Establir una relació lògica entre els diferents nivells de la creació i els seus escenaris, i la recerca de circuits i programes amb voluntat de permanència. Cadascun d'aquests circuits ha de contemplar, no tan sols l'exhibició, sinó també la investigació i la difusió amb els seus corresponents tractaments pedagògics segons quin sigui el públic a què es dirigeix.*
4. *Aprofundir en els aspectes formatius dels programes a desenvolupar.*

3. PROGRAMES I PROPOSTES D'ACTUACIÓ.

1. Respecte de la formació.

- 1.1. *Crear programes de formació dirigits als alumnes d'EGB i Instituts, que tinguin com a nucli de treball els fons del Museu d'Art i els seu programa d'exposicions.*

- 1.2. *Iniciar una reflexió que permeti reconduir els cursos i els tallers no reglats de l'Escola Illa.*
 - 1.3. *Potenciar des de La Nau Fibranova programes de formació especialitzada dirigits als artistes locals.*
 - 1.4. *Iniciar una línia editorial especialitzada en textos de divulgació artística com a materials de formació bàsica per a cadascun dels programes de'exposicions.*
2. *Respecte de la producció.*
 - 1.1. *Elaborar estratègies que permetin construir espais de relació estable amb els mitjans de comunicació, la crítica i els creadors d'opinió.*
 - 1.2. *Cal reflexionar envers el paper que poden exercir en el futur les Fires i, en general, la política de certàmens i premis.*
 - 1.3. *Endegar el projecte de funcionament de La Nau Fibranova, especialment en els seus apartats d'espais de treball, acollida i intercanvis culturals.*
3. *Respecte de la difusió i la consolidació de projectes.*
 - 1.1. *Posar en marxa un Centre de Documentació estable, a partir dels materials generats per artistes i artesans de la ciutat atenent, entre d'altres, els següents criteris: especialització, procedència geogràfica i cultural, nivell de formació i experiència professional.*
 - 1.2. *Confeccionar un catàleg que permeti conèixer les característiques de cadascun dels espais públics i privats existents posant especial èmfasi en la seva situació i distribució geogràfica i amb la seva naturalesa jurídica i funcional.*
 - 1.3. *Cal elaborar programes que permetin interrelacionar les iniciatives del sector públic i les del sector privat, tant des del punt de vista del millor aprofitament de recursos, com de la plena inserció dels artistes en el mercat.*

- 1.4. *Potenciar la investigació en dues direccions: respecte de l'art històric amb un programa de beques d'investigació centrat en la col·lecció històrica del Museu d'Art realitzat en col·laboració amb les Universitats Autònoma i Central i altres Museus nacionals. Respecte de l'art contemporani establint nexes de relació amb la crítica i professionals especialitzats, per tal de configurar un cos conceptual que generi documents i tesis de treball. Igualment és convenient de potenciar l'intercanvi cultural i artístic, amb propostes d'activitats i exposicions que contemplin les itineràncies i el bescanvi d'artistes.*
- 1.5. *Les etapes de la difusió i de la consolidació dels projectes tenen tres focus principals:*
 - a. *Les produccions de la Nau de Gràcia que s'exposaran als diversos equipaments de la ciutat, segons quina sigui la seva especialitat i maduresa artística.*
 - b. *El Museu d'Art i el seu programa d'exposicions a l'entorn de les col·leccions, les mostres antològiques i retrospectives i la presentació de les produccions d'artistes actuals.*
 - c. *El programa d'exposicions estables als diversos equipaments i espais urbans de la ciutat.*
- 1.6. *Crear programes especialment dirigits a potenciar la creació i la producció artesanal.*

E.4. CONSIDERACIONS ESPECIALS SOBRE LES ARTS DE LA IMATGE I LA LITERATURA

Dins de l'àmbit de la cultura artística, els sectors de les arts de la imatge i de la literatura requereixen programes per a potenciar la seva presència a la ciutat. De tots els sectors artístics, els que ara ens ocupen són els que presenten major complexitat per a l'articulació de programes de promoció a nivell local.

Per les seves característiques particulars, la producció cinematogràfica o editorial està vinculada a processos industrials d'àmbit supramunicipal i, per tant, les accions que en regulen el funcionament són competència de l'Estat o dels Governos Autònoms. En segon lloc, i pel que fa a la distribució i la difusió dels productes, aquests sectors es mouen en el terreny privat i de mercat, de vegades amb una forta pressió de grups econòmics o d'empreses multinacionals. En qualsevol cas, la

regulació i els incentius es troben també en l'àmbit competencial situat a l'Estat o les Autonomies. Només en el cas de promoure la seva implantació a nivell local poden implementar-se mecanismes que afecten les polítiques municipals. En tercera instància, i encara que de manera desigual, ens trobem davant de productes- en alguns casos hem de parlar de cultura de masses - que socialment són percebuts més com a elements d'oci que no com a productes culturals.

Aquests elements configuren uns escenaris en què les accions provinents de les polítiques culturals poden quedar fàcilment desdibuixades pels efectes paral·lels de les grans operacions mediàtiques (sovint es més eficaç, en termes de rendibilitat social i econòmica, una campanya massiva de publicitat que el conjunt de programes culturals d'un ajuntament). Tot i així cal considerar que l'increment del consum de productes àudio-visuals i literaris, en conjunt, pressuposa un indicador del nivell cultural d'una societat, per la qual cosa la intervenció local pot dirigir-se essencialment a treballar els elements tangencials que facilitaran un increment discriminat del consum. En aquest sentit un gran espai d'intervenció és troba en el terreny de la formació dels llenguatges artístics. Aquest criteri afecta en primer lloc els estudiants i de manera general el conjunt de la ciutadania.

1. PROGRAMES I PROPOSTES D'ACTUACIÓ.

1.1. ARTS DE LA IMATGE

a. Cinema.

La ciutat disposa d'un elevat nombre de cinemes (11) als quals caldrà sumar-hi en un futur proper les multisales que es situaran a l'Eix Macià (5). A més, en els darrers anys s'han obert diversos cinemes i multisales a l'entorn immediat de la ciutat (Cerdanyola, Baricentro, Sant Cugat). Des del punt de vista de l'oferta d'oci hi ha, per tant, un nivell suficient de cobertura.

Des de l'òptica de la difusió cultural en l'àmbit del cinema cal treballar amb els objectius següents:

- a. Oferir a la ciutat una programació estable de cinema de qualitat que no té l'adequada difusió en l'exhibició comercial. L'actual col·laboració entre l'Ajuntament de Sabadell, Cine-Club Sabadell i Cineart Multisales permet assolir aquest objectiu.*

- b. *Treballar perquè existeixi una programació de pel·lícules en versió original a la ciutat*
- c. *Elaborar programes puntuals entorn del cinema tals com exposicions, jornades, cicles monogràfics, etc..., amb un objectiu informatiu i divulgatiu. Els cicles de cinema i literatura o l'exposició sobre Mundial Films són bons exemples d'iniciatives que, a més, realitzen aportacions d'interès general.*
- d. *Incloure cicles de cinema en les programacions d'abast més ampli i pluridisciplinari que ho permetin.*
- e. *Treballar per la concreció d'un ús vinculat a la producció àudio-visual i del cinema a l'antic cinema Imperial, que s'afegiria a la Nau i l'Estruch com a centres dedicats a la producció artística. Aquest projecte podria permetre establir acords amb altres institucions (Generalitat, Filmoteca de Catalunya) per a la difusió de la investigació, la conservació i la producció cinematogràfica.*
- f. *Malgrat que no és una competència municipal, cal treballar perquè a l'escola el cinema tingui un tractament paral·lel a la pintura, la música o la literatura, com a producció artística i cultural, per mitjà de l'educació en el llenguatge cinematogràfic.*

b. Fotografia i vídeo.

El plantejament global pel que fa a programes que incideixin en aquests sectors ha de contemplar-se bàsicament en el Pla de les Arts Plàstiques. Malgrat això, podem apuntar alguns criteris a tenir en compte.

- a. *Incorporar la fotografia i el vídeo en els espais destinats a la promoció de la producció (Estruch i la Nau).*
- b. *Endegar programes de formació no reglada a través de l'Escola Illa, amb un objectiu divulgador i iniciàtic perquè s'ofereixin des dels centres cívics.*
- c. *Destinar una de les sales d'exposicions contemplades en el Pla*

d'Arts plàstiques a la difusió de l'art fotogràfic. Una de les línies de programació s'hauria de centrar en els fotògrafs locals.

El Pla d'Arts plàstiques hauria de desenvolupar aquests elements i les propostes en el sector del vídeo de creació, en un únic enfoc coherent de tot l'àmbit de les arts plàstiques, de la fotografia i el vídeo.

1.2. LITERATURA.

Les propostes per tal de potenciar el sector de la literatura a la ciutat han de tenir com a objectius:

- a. Mantenir i potenciar la recuperació i la divulgació de l'obra d'autors locals. La col.laboració establerta amb la Fundació La Mirada té per objecte la investigació i la difusió del patrimoni literari de la ciutat.*
- b. Crear la xarxa bibliotecària adequada a la ciutat (vegeu el Pla de biblioteques), com a estratègia per posar el llibre a l'abast del ciutadà com instrument de formació, d'autoaprenentatge i de cultura.*
- c. Establir programes de foment de la lectura des de les escoles (revista escolar, biblioteca escolar) o adreçats a franges diverses (l'hora del conte, per a infants, divulgació temàtica en general, guies de lectura).*

F. CONSIDERACIONS GENERALS SOBRE LA CULTURA CÍVICA.

El desenvolupament de la cultura cívica i els seus programes abracen un conjunt de continguts (ideològics, culturals, polítics, mediambientals, urbanístics etc) difícils de delimitar operativament.

Els programes de promoció cívica no poden abordar-se des d'una estricta lògica cultural, ja que hi conflueixen elements finalistes amb altres que tenen una intencionalitat clarament introductòria. Fins i tot alguns programes tenen un objectiu essencialment mediàtic en la mesura que es dirigeixen genèricament a tota la població amb la intenció de transmetre determinades pautes de comportament social. Aquesta dimensió clarament sòcio-cultural obliga a plantejar-se específicament l'extensió territorial i els agents que hi han d'intervenir.

El pla de la cultura cívica haurà de tenir una relació continuada i coordinada amb altres plans com són els de les arts, el del patrimoni, el de biblioteques o els programes dels centres cívics, ja que comparteixen objectius en el camp del foment de la urbanitat, la formació bàsica i la divulgació de coneixements.

Cal tenir present també aspectes ideològics, que responen a una determinada política de característiques i vocació progressista i democràtica. Des d'aquest punt de vista, els valors socials que es volen fomentar es contraposen a una certa norma imperant com a resultat d'un cert xoc amb la realitat social i cultural que hem viscut en els darrers anys; una realitat en que ha primat l'individualisme per sobre del treball col·lectiu, la intolerància com a resultat de la manca de solidaritat i, en definitiva, la persecució de l'èxit personal ràpid per sobre de tots els valors cívics.

Pel que fa a aquesta consideració prèvia convé introduir de bon començament la idea que una de les finalitats, sinó la principal, d'un pla de la cultura cívica serà la d'articular propostes que, sense obviar els drets i la capacitat de posicionament individual del ciutadà, fomentin la dimensió col·lectiva de la ciutadania i que aquesta no pot sortir d'altre lloc que de la pràctica de la democràcia a tots nivells. En aquest sentit una de les tasques principals de l'Administració és la recerca del consens social, afavorint la circulació d'idees, facilitant la difusió de la informació i creant espais on expressar i resoldre els conflictes.

L'elaboració del pla de la cultura cívica a Sabadell ha de partir de l'observació de l'actual realitat social i cultural i molt especialment de la complexitat i la riquesa del seu associacionisme i les seves dinàmiques quotidianes.

El desenvolupament de la cultura cívica a Sabadell ha de fomentar-se en:

- 1. El reconeixement de l'especial importància que té l'associacionisme local com a eina de socialització i creació d'identitat comunitària.*

Donar suport a l'associacionisme, especialment el que té la voluntat de convertir-se en un servei a l'abast de tots els ciutadans i el que coincideixi amb l'objectiu de difondre i consensuar un marc de convivència democràtica entre tots els ciutadans de Sabadell.

Fomentar les relacions entre associacions amb l'objectiu que el diàleg i la cooperació interassociativa afavoreixi el conjunt de la ciutat.

- 2. La promoció i la divulgació dels valors cívics i ideològics universals, el foment de la cultura pròpia davant de les tendències uniformadores dominants,*

la formació en la tolerància respecte dels fets diferencials i la convivència entre les diverses manifestacions i realitats culturals existents a la ciutat, i a l'univers cultural que configura el seu context sòcio-cultural.

Promoure el conjunt de valors cívics en tots i cada un dels àmbits de la vida social i cultural (escola, esport, via pública, mitjans de comunicació).

3. *L'existència i la creació d'espais, programes i mitjans de formació i informació dirigits a afavorir el diàleg, l'intercanvi d'idees i la interrelació social i cultural.*

Promoure la convivència entre els ciutadans qualsevolga que sigui la seva religió, la seva cultura, els seus costums, la seva ideologia o la seva tendència sexual, sempre que siguin respectuosos amb la legalitat vigent i amb els drets dels altres ciutadans,

Crear una xarxa de centres públics i privats que ajudin a la divulgació de coneixements al conjunt de la societat i que permetin crear un sistema informatiu integrat sobre totes les propostes formatives que es generen a la ciutat.

F.1. CONSIDERACIONS ESPECIALS SOBRE LA PROMOCIÓ ASSOCIATIVA.

La importància i la transcendència de la vida associativa en una societat democràtica és òbvia, tot i que el creixement i la consolidació de les entitats i les associacions es veu, sovint, amenaçada per la manca de desenvolupament jurídic de les mateixes institucions democràtiques.

Al caient dels anys 90 la vida associativa de les nostres ciutats no s'ha enfortit tant com seria desitjable. Aquest fenomen, que implica importants contradiccions socials, té la seva explicació en la fenomenologia política del país, en la manca de desenvolupament legal sobre el paper i les funcions del món associatiu i en la inexistència de models de relació estandarditzables entre Administració Pública i associacions.

L'evolució dels processos associatius no pot dependre únicament de l'existència de sensibilitats positives, sinó que ha de configurar-se dins d'un programa perfectament definit que permeti concretar el conjunt de funcions que les organitzacions socials han de realitzar a la nostra societat.

Cal cercar les solucions definitives en el marc legislatiu, de tal manera que la

progressiva definició de competències en el conjunt de les accions socials i culturals incorpori d'una manera clara les associacions.

Tot i així, en les actuals circumstàncies, són precisament els ajuntaments, els que poden fer per ajudar a definir nous models d'intervenció social. Una major implicació social en els processos culturals, unes ajudes de tot tipus que facilin el progrés emancipador de les entitats, una participació més efectiva en les preses de decisions, són alguns dels elements que poden ajudar a canviar l'actual situació.

L'objectiu d'aquest document és esbrinar amb la major profunditat possible fins a quin punt, i en quina mesura, la política cultural de Sabadell pot contribuir a enfortir la vida social de la ciutat, en el benentès que es tracta d'un objectiu cabdal en la consolidació de la democràcia.

1. ELEMENTS BÀSICS.

Sabadell disposa d'un important moviment associatiu que destaca per la seva complexitat, antiguitat i diversitat. Per ampliar-lo i millorar-lo cal iniciar un seguit de línies de treball fomentades en les següents consideracions:

- 1. L'associacionisme és un vehicle fonamental de participació ciutadana.*
- 2. La complexitat i la riquesa del teixit associatiu de la ciutat és un indicador de vitalitat social, una escola de diversitat i una garantia per aprofundir en la democratització de la cultura.*
- 3. El caracter públic d'un cert tipus d'associacionisme sovint permet nivells d'intervenció social i cultural de major profunditat i eficàcia democràtica que les mateixes accions de l'Administració local.*
- 4. Les associacions permeten contrastar la validesa de les propostes municipals. En tant que sistema organitzat d'interlocutors socials són la base d'un diàleg imprescindible per a assegurar la millor adequació entre requeriments legals, voluntats polítiques i demandes socials.*
- 5. Les associacions són una manifestació implícita del nivell d'identitat local. La seva trajectòria, tipologia, evolució i nivell de consolidació és un retrat fidel de la vitalitat present i passada d'una comunitat.*
- 6. Les noves formes associatives, especialment des del punt de vista de la multiculturalitat i de la seva varietat jurídico-formal, són igualment, un reflex de l'actual composició sòcio-demogràfica de la realitat local i catalana.*

7. *Una part molt important del nostre patrimoni cultural, tant del català com del d'altres nacionalitats i regions espanyoles, es conserva i evoluciona per l'existència d'entitats i associacions que mantenen viu l'esperit de les tradicions i manifestacions de la cultura popular.*

La realitat associativa de Sabadell és un reflex clar de la seva història i la seva tradició social. En aquests moments, però, les circumstàncies han variat significativament i el futur de les entitats està directament influït per la posició que s'adopti des de les diferents administracions públiques i de manera molt especial, la municipal.

En aquesta direcció l'Ajuntament de Sabadell ha de realitzar un seguit d'apostes clarament direccionades per tal d'afavorir el progrés de les associacions de la ciutat. En la mesura que les relacions entre els projectes associatius i l'administració local no poden ser ideològicament neutres, cal promoure especialment els projectes que:

1. *Fomenten la dimensió formativa i creativa de la cultura i les arts.*
2. *Fomenten la creació de xarxes, en la recerca del consens i el treball globalitzador, i potencien iniciatives interassociatives.*
3. *Estan ben arrelats en la realitat local, han estat capaços d'aconseguir una dimensió supramunicipal i han aconseguit disposar d'una alta capacitat d'autofinançament.*
4. *Cerquen nous models organitzatius amb vocació de servei públic, dotats d'estructures de funcionament més professionalitzades i capacitades per assumir majors nivells de gestió.*
5. *Capaços de diversificar les seves propostes i activitats al llarg del territori municipal.*
6. *Capaços d'entrar en dinàmiques emancipades, que permetin evitar la dependència econòmica respecte de l'Ajuntament.*

2. OBJECTIUS GENERALS.

El treball del Departament de Cultura per promoure el desenvolupament de la vida associativa de Sabadell es fonamenta en els següents objectius:

1. *Crear instruments de participació i consulta a les associacions per a determinades preses de decisió, explica el que se n'espera i defini clarament els diferents espais d'intervenció.*
2. *Afavorir la coordinació interassociativa per tal de generar dinàmiques ciutadanes d'ample abast. Comprometre les associacions de manera genèrica en la creació de públics, l'afavoriment de les polítiques de demanda per sobre de les d'oferta, la promoció prioritària de les activitats de formació, informació i producció de béns culturals i artístics.*
3. *Establir sistemes d'utilització estable i puntual dels equipaments culturals públics i analitzar la possibilitat d'iniciar una línia de construcció d'hotels d'entitats.*
4. *Iniciar una política de convenis i acords de concertació de programes que amplii l'oferta de serveis públics de la ciutat i faciliti l'estabilitat de determinades associacions d'interès cultural. És molt important difondre ordenadament la informació sobre els sistemes de prestació d'ajudes a les entitats i aclarir els diversos mecanismes establerts: subvencions econòmiques, cessió de locals, ajudes infraestructurals i publicitàries, serveis municipals.*
6. *Ampliar les accions públiques dirigides a donar suport logístic a les iniciatives i les activitats de les entitats: assessorament jurídic, agendes culturals, programes de formació en la gestió associativa dirigits als responsables de les entitats.*
8. *Crear una oficina ciutadana de serveis a les associacions amb l'objectiu de gestionar el conjunt dels instruments assenyalats, com també el d'esdevenir una àmplia base de dades de suport, consulta i assessorament.*
9. *La major part de les associacions locals disposen de locals, tot i que no sempre tenen les condicions més adequades per a permetre un rendiment òptim. A l'Administració li correspon assegurar, per diverses vies, que les entitats puguin assolir nivells de qualificació infraestructural cada cop millors.*

3. PROGRAMES I PROPOSTES D'ACTUACIÓ.

A partir dels treballs de recerca sobre la realitat de l'associacionisme cultural a Sabadell i de l'inventari d'entitats cal portar a terme les següents accions concretes:

1. *Elaborar una tipologia d'associacions i entitats atenent:*
 - 1.1. *La seva finalitat temàtica (cultura popular, cultura artística, cultura cívico-política, entre d'altres possibilitats).*
 - 1.2. *L'àmbit funcional d'actuació (formació, creació, producció, difusió).*
2. *Conèixer l'impacte social i cultural de cadascuna en el territori i dins el sector cultural en què desenvolupen el seu programa.*
3. *Elaborar una classificació de les diverses formes possibles de suport al món associatiu des de l'administració local de les quals cladrà estudiar-ne els avantatges i els inconvenients. Aquesta tipologia relacional haurà d'atendre entre d'altres possibilitats els ajuts econòmics, la cessió d'espais, la coorganització d'activitats i els suports logístics.*
4. *Redacció d'una base protocolària comuna per a la globalitat d'acords. Caldrà igualment analitzar el marc jurídic en el qual podem situar els espais de relació i les diverses aplicacions normatives que se'n desprenen.*
5. *Posada en marxa d'un programa de creació d'hotels d'entitats.*
6. *Estudi i valoració de la conveniència d'endegar una oficina adreçada al suport i la promoció de l'associacionisme que ajudés a canalitzar totes les seves demandes vers l'Administració, les ajudés municipals, la seva interrelació, la formació dels seus responsables i, en general, que donés resposta al conjunt de problemes que té plantejats el món associatiu.*

F.2. CONSIDERACIONS ESPECIALS SOBRE LA FORMACIÓ.

La creació d'una associació és una conseqüència de l'exercici de la llibertat i una manifestació clara de la capacitat d'autoorganització de la societat. Això no vol dir que els processos associatius neixin espontàniament ni que es gestionin correctament.

Des del punt de vista del suport a les associacions, en la perspectiva de la promoció de noves associacions i a partir de la voluntat de potenciar la major autonomia possible dels processos associatius, la formació esdevé una eina imprescindible.

Formació a tots els nivells, des de la que té objectius finalistes adreçats a facilitar una major eficàcia i autonomia en la gestió de les entitats, fins a la que persegueix

estimular la recerca autodidacta que permeti a cada ciutadà fixar els seus propis centres d'interès i progressar-hi.

L'objectiu final no pot ser altre que el de facilitar a cada ciutadà més i millors instruments de diàleg amb l'univers institucional que el rodeja, incrementar la seva capacitat d'expressió artística i simbòlica i possibilitar una interlocució útil amb les noves aportacions de la ciència i la tecnologia.

Una societat que accedix ràpidament a la informació universal té més capacitat per educar i exercir els valors de la solidaritat, del respecte a la diferència, del civisme. Una societat formada i informada pot donar respostes òptimes a les demandes d'una ciutat que progressa en la democràcia.

1. ELEMENTS BÀSICS.

El desplegament de programes de divulgació de coneixements comporta la definició de tres escenaris diferents:

- 1. El primer i fonamental és un escenari gestionat per l'administració, que té com a característiques la divulgació de les idees i la formació cívica bàsica. Caldrà definir programes interdisciplinaris, estratègicament territorialitzats en el camp de l'iniciació a les pràctiques artístiques, el debat, l'extensió dels aprenentages del català, la divulgació científica i tècnica.*

En general afecta el conjunt de problemàtiques que permetran que tots els ciutadans disposin de condicions similars per exercir els seus drets i respondre de les seves obligacions.

Els tallers de nivell primari, les tertúlies i la divulgació en el sentit més general formaran part d'aquest escenari. La situació física d'aquestes propostes ha de ser descentralitzada i els equipaments que poden acollir aquests programes són els Centres Cívics, les escoles d'Adults i, en una primera fase, les Biblioteques.

En aquest cas és més útil donar prioritat a un bon desplegament territorial que no a un determinat emplaçament, és per això que centres associatius privats també poden formar part d'aquesta xarxa.

- 2. El segon escenari, en canvi, té un caràcter mixt (públic-privat). L'associacionisme esdevé aquí l'interlocutor de propostes municipals i al*

mateix temps el generador de propostes pròpies, el caràcter d'aquests programes tindrà un nivell més elevat que la formació de base sense arribar a l'especialització. Aquest programa inclourà els cursos de la Universitat a l'Abast de Tothom, cursos de català amb un caràcter més reglat que els anteriors, conferències, cursets, seminaris i un tallerisme d'un nivell més elevat.

El nivell de concentració és més gran que en el primer escenari, caldrà, però, mantenir el criteri d'una certa distribució territorial. Els espais que poden acollir aquesta segona xarxa són alguns Centres Cívics amb dotació adequada, les seus d'associacions amb dotació tècnica adequada, els hotels d'entitats i el Casal Pere Quart.

És molt gran el valor estratègic d'aquest apartat ja que en la mesura que es generin propostes combinades entre els sectors públic i privat que responguin als objectius que marqui el Pla, crearem desenvolupaments formatius que permetran enriquir els realitzats estrictament des de l'àmbit públic.

3. *El tercer i últim dels escenaris previstos és el que es basteix a partir de l'existència a la ciutat d'entitats públiques o privades (Universitats, Arxiu Històric Municipal, Museus, Fundació Bosch i Cardellach, Casal d'Europa, etc) que generen, amb una certa continuïtat, programes formatius d'un nivell alt d'especialització. L'Ajuntament també organitza programes d'aquestes característiques.*

El caràcter d'aquestes propostes fa que se situïn espais de centralitat.

L'elaboració d'un pla de la formació cívica s'adreçarà al conjunt de la societat i com a interlocutors privilegiats a les associacions. La formació cívica tindrà, però, una atenció especial als infants, a la joventut i a la tercera edat.

1. *Entesa de manera general, la formació cívica persegueix la divulgació del coneixement al conjunt de la societat; la promoció de valors universals com són la justícia, la solidaritat, el civisme, el gust per la cultura, la tolerància, la singularitat en la diferència; la promoció dels referents democràtics comuns a tota la societat i una atenció especial a les necessitats formatives de les associacions.*
2. *Pel que fa als infants, s'hauran de planificar una sèrie d'actuacions que concretin els objectius que es marquin a un nivell adequat per la seva edat.*

L'escola és un espai privilegiat de socialització que necessitarà la suma d'altres serveis i programes per tal d'estendre la formació cívica a tots els àmbits de la vida.

3. *A la joventut com a ciutadans en procés de formació o concreció de perspectives de futur, cal també adreçar-los propostes concretes que ajudin a adquirir un compromís cívic i que els identifiquin amb la seva ciutat.*
4. *Quant a la tercera edat, més que propostes formatives, sense menysprear la seva participació en aquestes, caldrà fomentar la seva implicació en la concreció de programes adreçats al conjunt de la població, ja que hi ha aspectes com alguns àmbits del patrimoni (i especialment la història oral) en què la seva participació pot resultar exemplar.*
5. *Respecte del conjunt general dels ciutadans, caldrà elaborar estratègies particulars especialment dirigides als pares i a les mares, als monitors i als educadors i als equips directius de les associacions, com a intermediaris en la circulació d'idees i valors.*

2. OBJECTIUS GENERALS.

La democratització o l'extensió dels coneixements, el foment del que anomenem valors cívics i la implantació d'uns referents de la cultura democràtica compartits per tothom són, de fet, les tres idees bàsiques o objectius generals del pla de la formació cívica.

1. *Facilitar l'accés de tothom als coneixements bàsics que permetin una participació normalitzada en la vida social i cultural.*
2. *A la política de foment de l'associacionisme cal sumar-hi una interlocució permanent amb les associacions pel que fa a cobrir mancances formatives.*
3. *Col.laborar en les formes associatives que s'organitzen al voltant de temes de consciència, ja que supleixen aspectes no coberts des de l'administració i per tant esdevenen socis indispensables a l'hora d'implantar propostes formatives relacionades amb temes com els valors universals, la pau i el desarmament, l'ecologia, etc*
4. *Dedicar una atenció especial a la formació en el lleure infantil. Les associacions que treballen aquests temes hauran de tenir un tractament especial, perquè actuen allà on l'escola no arriba i incideixen clarament en*

la formació de les idees i els valors dels ciutadans del futur.

5. *Dedicar igualment una atenció especial a les associacions de caire regional. Es tracta d'un tipus d'entitat amb unes necessitats formatives específiques de cara al manteniment (i la racionalització) del seu patrimoni cultural.*
6. *Un pla de formació cívica que respongui de manera general i amb programes concrets a la promoció del voluntariat social articulant propostes que relacionin temàtiques o àmbits en què es pugui concretar. Això pressuposa treballar en diversos camps al mateix temps: la salut, la ciutat educadora, les minories i la discriminació, el medi ambient, entre d'altres.*
7. *En relació a la formació cívica dels més petits i dels joves és necessari actuar amb una gran diversitat de programes i actuacions concretes. Escenaris d'aquestes actuacions són: l'escola (a més d'àmbit d'aprenentatge i socialització del nen, també com a lloc de trobada dels pares); l'esport (com a camp de pràctica de la convivència); l'espai urbà (l'ús que es fa d'aquest esdevé un referent dels valors predominants en cada un dels col·lectius); un altre escenari que caldrà tenir en compte, malgrat la dificultat per intervenir-hi, és el dels mitjans de comunicació de masses (i especialment la televisió), la lògica dels quals porta a difondre continguts, que en molts casos, van en direcció contrària a una actitud cívica.*
8. *Com s'ha indicat anteriorment, la necessitat de realitzar un catàleg actualitzat de les infraestructures privades i públiques utilitzables per a difondre programes de formació s'evidencia tant pel que fa a als programes que es vulguin implantar com pel que fa al capítol d'inversions que s'hauran de contemplar. El catàleg serà un instrument bàsic en la redacció del pla de la formació cívica i en la realització de propostes concretes en la mesura que permetrà:*
 - 8.1. *Conèixer els nivells d'utilització dels diferents equipaments per activitats formatives (cursos, tallers, xerrades divulgatives, tertúlies).*
 - 8.2. *Classificar el tipus d'activitat que es dugui a terme a cada centre o unitat d'estudi (activitats de formació en tradicions populars, divulgació cultural en general, divulgació científico-tècnica, espais de debat polític).*
 - 8.3. *Especificar quin és el subjecte receptor de les activitats de formació ofertes per associacions i entitats diverses: internes o adreçades als propis associats, o obertes a tota la ciutadania.*

- 8.4. *Situar territorialment les infraestructures, especificant grau de centralitat i detecció d'espais no coberts per cap tipus d'activitat formativa.*
- 8.5. *Potenciar les activitats formatives -in situ- de les associacions agrupades en hotels d'entitats de propietat municipal o privada.*

3. PROGRAMES I PROPOSTES D'ACTUACIÓ.

Els programes i les propostes d'actuació que sorgeixin d'aquests objectius seran els següents:

1. *L'elaboració d'un programa de formació adreçat als equips directius de les associacions, que respongui a les necessitats del sector afectat i que introdueixi elements de millora de gestió. Aquest programa haurà de partir de l'anàlisi de les necessitats reals i tenir prou consens per part de les associacions; haurà de ser al mateix temps prou versàtil per adequar-se en cada moment a les necessitats que s'expressin i als objectius que es marquin.*
2. *Articular i coordinar un programa d'informació/agenda de tota l'oferta formativa de caràcter cultural que genera la ciutat. Caldrà elaborar criteris sobre on posar els límits del que es difon a l'agenda i sobre la necessitat d'una de sola o d'unes quantes que responguin als diferents escenaris anunciats prèviament, coordinació: universitat a l'abast.*
3. *Crear diverses taules de discussió sobre la ciutat i tots els temes que l'afecten que, per una banda, incorporin representants tècnics i polítics dels diferents departaments municipals, i, per altra banda, agrupi representants d'associacions i persones interessades a nivell individual. Establir convenis amb les associacions de consciència per tal de generar un programa de conferències esteses per la ciutat. L'objectiu serà posar de relleu valors com la consciència mediambiental, el voluntariat de caràcter social, l'objecció de consciència, la pau i el desarmament, etc.*
4. *Establir acords de conveni amb les Facultats de la ciutat i amb el Col·legi de Doctors i Llicenciats de Sabadell per tal d'engegar una oferta de divulgació de coneixements al conjunt de la ciutat. El model de conveni a fer pot ser el que es signa amb la Universitat Autònoma de Barcelona per a la realització del programa La Universitat a l'Abast de Tothom.*
5. *Potenciar l'oferta d'ensenyaments artístics no reglats (Escola Illa i Conservatori) i la divulgació dels coneixements tecnico-científics als Centres*

Cívics.

6. *Organitzar un programa que fomenti el coneixement de la història de la ciutat. Aquest programa pot articular-se al voltant de la idea de rutes urbanes.*
7. *Organitzar un Ajuntament infantil a manera de laboratori d'aprenentatges cívics per tal d'introduir els infants en la problemàtica general de la ciutat.*

F.3. CONSIDERACIONS ESPECIALS SOBRE LES RELACIONS CULTURALS.

Parlar de cultura avui dia implica parlar de l'home situat en un món que cada vegada està més interrelacionat, en un món on la identitat cultural de l'individu es sustenta tant en l'arrelament en un espai físic amb unes especificitats culturals, com en les relacions amb altres individus de cultura diferent o en el consum de productes originats en altres territoris a vegades molt llunyans.

El tema de les relacions entre cultures situat en un marc general de política cultural pot tenir molts i variats centres d'interès. Situat en el marc més específic de la Cultura Cívica, els temes que prenen importància són el diàleg intercultural i els valors de la solidaritat i la cooperació.

Les Relacions Culturals tractaran, doncs, del fenomen de la cultura contemporània, com a fenomen global en què es posa en evidència la necessitat d'ampliar la nostra visió de la realitat (social, política i cultural) acotada en un marc local, nacional o eurocentrista en el nostre cas, cap a una altra visió més universal i en la necessitat del diàleg intercultural per tal de superar els conflictes produïts per l'individualisme, la incomunicació i la intolerància.

Els programes de Relacions Culturals difondran la idea del mestissatge cultural contraposat a la del monolitisme cultural i en aquest sentit, i en relació a totes les minories, s'actuarà per impulsar la convivència dins de la ciutat per mitjà del consens al voltant dels valors universals representats per La Declaració Universal de Drets Humans.

1. OBJECTIUS GENERALS.

La voluntat de situar l'àmbit de les relacions culturals en un camp de treball com el definit sota el nom de Cultura Cívica, comporta un intent de dissenyar un nou marc general on situar els ideals de democràcia, igualtat, llibertat i solidaritat.

Els objectius del Pla de les Relacions Culturals són:

- 1.1. *Promoure el coneixement d'altres cultures i els valors cívics que porten incorporats.*
- 1.2. *Donar valor a l'aportació dels col·lectius d'origen cultural divers en la creació de la ciutat i de la cultura contemporània.*
- 1.3. *Fomentar i desenvolupar processos de reflexió i diàleg que donin resposta als fenòmens socials i culturals generats pel contacte entre individus de cultures, opcions i pensaments diferents.*

Els processos de treball poden articular-se al voltant de dos aspectes diferents de la relació entre cultures diverses:

1. *Per una banda, els que tenen el conflicte com a causa de la reflexió i que es centren en una sèrie de conceptes com: integració, racisme, xenofobia, tolerància.*
2. *Per altra banda, els que cerquen el consens, punts en comú o espais de relació. En aquest sentit podem parlar d'escenaris del coneixement general sobre l'art, la ciència o la tècnica, en els quals és possible introduir-hi lectures que tinguin en compte la interculturalitat, el mestissatge, la tradició i l'herència.*

La primera d'aquestes línies d'actuació tindrà un caràcter més social i la segona un caràcter més cultural.

Finalment cal dir que Sabadell és una ciutat amb un relativament nombrós moviment de solidaritat i cooperació amb altres pobles, que s'ha articulat històricament com una resposta política a altres polítiques internacionals o estatals. Aquests grups han centrat els seus esforços a donar suport a realitzacions concretes en els diferents països amb un caire de cooperació per al desenvolupament i de beneficència, al mateix temps que han treballat el tema dels intercanvis entre col·lectius com els escolars.

La visió d'aquests comitès de solidaritat sobre el tema de la cooperació-internacional té un caràcter molt ideològic, caldrà estudiar la possibilitat de col·laborar en la implementació de programes de relacions culturals.

2. LÍNIES DE TREBALL ESPECÍFIQUES.

D'una manera general el Pla haurà de centrar-se a afavorir el coneixement de la diversitat cultural i la seva representació en la societat sabadellenca i haurà d'afrontar ineludiblement programes que responguin a la no discriminació de la diferència.

1. *El coneixement i la relació entre cultures*

Treballar per al coneixement i la relació entre cultures des del departament de cultura té dues vessants diferenciades. Per una part, la introducció d'elements de barreja amb altres cultures dins de les programacions municipals i, per altra part, buscar la manera d'actuar de forma coordinada amb el conjunt de l'administració i de l'associacionisme.

2. *La identitat i el mestissatge, com a forma de relació i interdependència.*

L'aculturació o adaptació dels grups humans als canvis produïts a la cultura. A l'aculturació per mitjà de la cultura de consum de masses, caldrà contraposar-hi la valoració de les formes culturals pròpies de cada col·lectiu. El mestissatge cultural obliga a reflexionar envers la construcció i l'aparició de noves formes culturals.

3. *El components antropològics de tradicions i costums.*

El tema dels valors universals i el relativisme cultural: un tema per a la reflexió i per al debat que necessita una major divulgació que faciliti un millor coneixement.

Les particularitats locals de la cultura tenen lògiques entroncades amb dinàmiques antropològiques que cal conèixer en la seva dimensió cultural per tal d'evitar radicalismes polítics.

4. *Les relacions entre desenvolupament econòmic i cultura.*

Aquest és un tema que ha interessat a associacions de consciència que treballen la solidaritat amb altres països del tercer món.

Per tal de no caure en una estricta anàlisi del sistema de producció capitalista -desenvolupament econòmic- subdesenvolupament (primer món, segon món,

tercer...) i dels seus efectes, caldrà articular programes d'actuació que aprofundeixin en el coneixement de les contradiccions econòmiques i polítiques, però que també actuïn a nivell de fomentar el desenvolupament possant un èmfasi especial en els seus aspectes culturals.

5. *Els drets de les minories i la marginació social*

Aquest punt té una considerable base legal, ja que en darrera instància la capacitat de progressar en la millora dels drets de les minories o l'abolició de la marginació social de determinats grups, depèn d'una presa de consciència col·lectiva que s'ha de fonamentar en bases jurídiques.

La diferència en termes de raça o opció personal (la llibertat de pensament, la llibertat religiosa, la diversitat de formes d'entendre i practicar les relacions sexoafectives, per exemple), són mostres de singularitat personal i grupal per a les quals hem de reivindicar una valoració social en pla d'igualtat respecte de les formes majoritàries de comportament.

3. **PROGRAMES I PROPOSTES DE TREBALL.**

Relacionat amb tot el que s'ha dit, el Pla haurà d'abraçar els següents camps de treball:

1. *Crear programes i espais d'informació sobre els fenòmens que resulten del contacte entre cultures diverses. Es posarà l'èmfasi en les propostes de caire divulgatiu, en les d'anàlisi política i sociològica del fenomen, com també en les demandes d'informació específiques de les minories culturals.*
2. *Crear programes de formació en els valors cívics. L'educació en la pluralitat, l'aprenentatge de la no discriminació i tots els programes de sensibilització que es vulgin adreçar a la societat, tindran un escenari de treball privilegiat a les escoles. S'adreçaran també propostes especialment preparades per a altres sectors de la població.*
3. *Promoció de la cooperació s'haurà de treballar tant a nivell d'institucions com d'organitzacions no governamentals (ONGS). Pel que fa a les ONGS, caldrà establir uns criteris d'actuació en relació a aquestes. Els criteris poden centrar-se en l'establiment de programes d'interès comú i de convenis.*

4. *La difusió cultural serà un camp de treball en què hauran d'insistir els programadors municipals. La promoció d'intercanvis artístics amb altres comunitats de l'Estat Espanyol i amb representants d'altres cultures poden ser un bon instrument per ajudar al coneixement mutu.*
5. *Les relacions institucionals, camp que abraçarà els agermanaments, la cooperació autonòmica, programes de solidaritat i campanyes genèriques, necessitaran per altra part la participació de tota la institució municipal i el caràcter no podrà ser estrictament cultural.*

Algunes propostes concretes són:

- a. *Foment de l'intercanvi i la cooperació entre les diverses cultures de l'Estat. Recerca de col.laboració de les associacions culturals que tenen per objectiu la difusió d'altres cultures al nostre país.*
- b. *Promoure el debat entre els estudiants al voltant de la Declaració Universal de Drets Humans, les seves derivacions i nivells de percepció en la seva aplicació.*
- c. *Incloure en les programacions culturals de la ciutat produccions d'altres cultures i fomentar les produccions que incorporin elements de cultures diverses.*
- d. *Donar suport a l'associacionisme de consciència que treballi en la línia d'aprofundir en el desenvolupament dels drets de l'home i altres declaracions i recomanacions (de l' ONU i del CE), com també fomentar la participació d'entitats de solidaritat en la realització de programes de coneixement d'altres cultures.*
- e. *Ajudar a la difusió de les produccions culturals dels membres de les minories culturals que conviuen a Sabadell*
- f. *Donar resposta a les demandes d'informació específiques dels*

immigrants.

- g. Dotar les biblioteques municipals i tota la xarxa de biblioteques públiques de Sabadell de fons bibliogràfics (diccionaris, clàssics literaris, contes per a infants, gramàtiques) en les llengües dels col·lectius d'immigrants presents a Sabadell.*
- h. Promoure la participació de líders representants d'altres cultures en reunions sobre el disseny de cultura cívica.*

3.3.2. ESTUDIS GENERALS.

La realització d'una política cultural no depèn simplement de la concreció exacta d'uns objectius i uns programes. Cal disposar d'un aparell logístic important, d'uns recursos econòmics, d'una línia de relacions amb els mitjans de comunicació i els líders d'opinió de la ciutat, d'un sistema estable de coordinació amb altres polítiques.

Per aquesta raó el desenvolupament de la política cultural necessita recolzar-se en estudis especialitzats sobre cadascun d'aquests punts.

Algunes de les qüestions que caldrà analitzar en el futur immediat són les següents:

- 1. Patrocini, esponsorització i finançament de la cultura a Sabadell.*
- 2. Línia de publicacions.*
- 3. Imatge i relacions amb mitjans de comunicació.*
- 4. Creació de públics.*
- 5. Relacions Cultura i Escola*
- 6. Elements de definició estètico-cultural de la ciutat (el disseny, el mobiliari urbà, l'arquitectura civil).*
- 7. Problemàtiques del mercat cultural: fiscalitat, suport ciutadà...*

3.4. LA SÒCIO-CULTURA UNA ESTRATÈGIA D'INTERVENCIÓ CULTURAL

Plantejar-se avui en dia el debat entre cultura i sòcio-cultura és innecessari, redundant i probablement inútil. En els darrers deu anys la dialèctica entre ambdues posicions ha conduït moltes polítiques culturals a punts morts i ha creat autèntiques rèmores de difícil solució.

Des de les trinxeres de cada una d'aquestes posicions s'ha teoritzat i donat suport a polítiques d'intervenció diferents que han significat profundes fractures en la necessària homogeneïtat de les estratègies culturals.

Una ciutat necessita una sola política cultural que tingui en compte la realitat territorial, els agents existents, les propostes associatives i privades, el desenvolupament progressiu de les iniciatives i propostes per captar nous públics, nous creadors, noves produccions. Una sola política cultural que unifiqui criteris d'actuació i que es doti d'una multiplicitat d'estratègies per tal d'aconseguir els màxims objectius possibles.

Democratitzar els instruments culturals, i en conseqüència ampliar el nombre de ciutadans que usen (en qualsevol de les seves possibilitats) els productes culturals, ens obliga a treballar en dues direccions que sovint tenen comportaments contradictoris.

D'una banda, cal respondre al joc de la demanda i l'oferta d'elements singulars, estimulants la capacitat creativa dels artistes i programant activitats de gran interès i especificitat cultural. Cal dissenyar programes de formació especialitzada. Cal igualment atendre les aportacions teòriques dels intel·lectuals, difondre les innovacions tecnològiques i científiques i debatre les qüestions que expliquen el

comportament de la nostra societat. Aquests elements s'adrecen als ciutadans i inciten pautes de conducta essencialment individuals amb l'objectiu de provocar dinàmiques col·lectives.

Dissortadament els receptors d'aquestes propostes són minoria, per la qual cosa cal dissenyar ademés altres programes, d'igual vàlua i dignitat, pensats en termes més socials i amb una preocupació pedagògica, per tal d'estendre els objectius i els continguts de les dinàmiques culturals. Per lògica es tracta de programes més extesos pel territori, de menor intensitat i risc formal i conceptual, més interessats en els processos participatius, i amb una preocupació més gran per fomentar el diàleg i els aprenentatges dirigits i autorealitzats.

En essència podem entendre el primer plantejament com un conjunt de pautes pròpies

d'una política cultural i el segon com l'estereotip d'una política socio-cultural.

En qualsevol cas, el conjunt de les dinàmiques utilitzades per tal d'apropar i introduir cada cop a un major nombre de ciutadans en la creació, producció i l'ús lliure de productes culturals no són sinó una estratègia més de les polítiques culturals.

La socio-cultura és, doncs, una línia estratègica que parteix de tres consideracions ideològiques:

1. *L'estat del benestar ha de convertir en realitat el principi d'igualtat d'oportunitats, però ha de fer-ho a l'hora que afavoreix igualment una utilització plena i lliure de les capacitats individuals.*

Les estratègies socio-culturals són l'espai de diàleg natural, en el context de la societat del benestar i en la filosofia de l'Estat Social de Dret, entre polítiques socials i polítiques culturals.

2. *La cultura, en termes finalistes, no pot excloure determinades consideracions econòmiques plantejades en termes de rendibilitat. Cal tenir en compte el joc de l'oferta i la demanda, el pes ideològic dels valors afegits, el paper del sector privat, els determinants intangibles... Enfront d'unes lògiques de gran complexitat econòmica, les estratègies socio-culturals legitimen les actuacions públiques en la mesura que incorporen una major rendibilitat social.*

Una política cultural implica l'adopció paral·lela d'estratègies socio-culturals.

3. *La cultura ha estat tradicionalment patrimoni diferencial d'una minoria. Els artistes i els intel·lectuals han aparegut i han treballat a partir de la creació d'excedents econòmics. Una distribució més justa de la riquesa obliga igualment a una distribució més justa del coneixement, de la informació, de la creació i de la reflexió.*

Les estratègies socio-culturals cerquen una major democràcia real.

Entès d'aquesta manera, tota política cultural progressista implica en paral·lel l'adopció d'estratègies socio-culturals per tal d'estendre i democratitzar els seus objectius.

Ara bé, l'extensió de les polítiques culturals no depèn únicament dels esforços públics. Els ciutadans han d'implicar-s'hi directament, han de realitzar un esforç per tal de combatre determinades pautes de comportament passiu (qualsevol anàlisi sobre el paper social i cultural de la Televisió comporta aquest tipus de reflexió: d'una banda, ha esdevingut un instrument fonamental per estendre la informació, d'una altra, cal posicionar-s'hi críticament en la mesura que pot provocar actituds alienants).

Les estratègies socio-culturals no són independents d'altres polítiques de serveis personals: l'educació, els serveis socio-assistencials, per exemple. Tot plegat configura l'espai social on es vehiculen les dinàmiques culturals.

En darrera instància les estratègies socio-culturals són essencialment possibilistes i tracten de respondre amb una multiplicitat de respostes a la gran varietat de demandes que realitza el ciutadà. Capacitat d'adaptació, implementació de propostes sense una estricta voluntat dirigista, polivalència integral no necessàriament funcional, diàleg, són algunes de les característiques d'aquest plantejament, sovint enfrontat amb els esquemes estereotipats de les posicions culturals més maximalistes.

1. LA DIMENSIÓ SOCIAL DE LA POLÍTICA CULTURAL. EL MAPA CULTURAL COM A REFERENT

El principal perill de les estratègies socio-culturals és el d'esdevenir polítiques finalistes. Si això passés podríem parlar sense cap tipus de dubte d'un procés de mediatització de la vida cultural. Per evitar-ho cal tractar la socio-cultura com un conjunt d'estratègies de la cultura que posen especial èmfasi en la seva dimensió social.

La dimensió social de la cultura es posa de manifest en els seu valor de consens social, en la seva capacitat de promoure el desenvolupament econòmic i social i, en el paper dinamitzador de les capacitats expressives de l'esser humà.

Per tot plegat cal enfocar el treball socio-cultural sota tres grans punts de vista:

1.1. LES DINÀMIQUES GLOBALES

La ciutat ha de progressar harmònicament. No té cap sentit realitzar una programació de teatre que no impliqui un increment dels nous públics teatrals, no té cap sentit promoure les produccions artístiques locals sense dotar-les de mecanismes de validació davant de públics reals, no té cap sentit fer esforços per incrementar la participació sense avançar en la cogestió de projectes i programes. Els resultats del

treball sòcio-cultural han d'implicar canvis efectius en la realitat cultural. Els diferents programes realitzats en el context d'una descentralització cultural han de generar nous elements de ciutat i de la mateixa manera els programes realitzats dins els equipaments de ciutat han de regenerar les dinàmiques de barri.

La intervenció en dinàmiques globals ha de tractar, primerament, la solució als grans dèficits culturals. No es tracta simplement de dotar-se de més i millors espais per la cultura sinó d'ampliar la capacitat dels nostres ciutadans per esdevenir subjectes actius de la vida cultural. El primer objectiu de les polítiques ha de ser millorar el nivell cultural del país, especialment des del punt de vista del compromís cívic de cadascun dels ciutadans amb la societat. Aquest repte implica un esforç de readreçament d'alguns dels parametres d'acció que fins ara han estat emblemàtics. Alguns dels més importants són:

- a. Una autèntica assumpció dels problemes econòmics de l'Estat del benestar en totes les seves formes i nivells de govern. Aquest punt implica un canvi d'estratègia que permeti elaborar noves polítiques fonamentades en el principi de l'ajuda emancipadora. Cal ajudar, subvencionar, finançar projectes socials i cal que les relacions es plantegin amb la ferma i mútua voluntat de trobar solucions que facin possible una continuïtat econòmicament emancipada del projecte.*
- b. Cal separar les polítiques de producció de les de creació. Els processos de producció han de plantejar-se des dels dominis de l'economia de la cultura, mentre que els processos de formació i creació han d'incorporar un discurs ètic i estètic de difícil solució econòmica. En darrera instància el dret a la formació i la capacitat de creació no ha de comportar necessàriament iguals prerogatives en el camp de la producció.*
- c. Cal assumir que l'exercici de la llibertat permet l'autoexclusió voluntària del consum cultural. L'ús i el benefici dels productes culturals, la pràctica del debat, la lectura crítica de l'art... impliquen un esforç actiu del qual que molts ciutadans se n'abstreuen racionalment.*
- d. Cal assumir igualment i de manera desdramatitzada el dret dels creadors i dels generadors d'opinió a no crear ni a generar-la. L'autoexclusió creativa, igual que els drets de l'autor, pot ser una resposta viva a un mercat cultural hipersaturat i mediatitzat.*

En aquest sentit, cal reivindicar la cultura del "dret" davant d'unes estratègies d'intervenció cultural i sòcio-cultural tradicionalment més vinculades a la cultura de

"l'obligació".

Són moltes les consideracions que caldria fer davant dels reptes de les noves situacions culturals. La ciutat permet un tractament global de totes, un marc racional per experimentar amb seguretat i risc calculat.

Des d'una perspectiva cívica, una informació més efectiva, àmplia i estesa donarà lloc a diàlegs més intel·ligents i productius (per tant de major complexitat i diversitat) entre l'administració i la societat civil i molt especialment dins d'aquesta.

1.2. EL PAPER DEL TERRITORI

De la mateixa manera que cal una concepció global de la vida cultural, cal que aquesta s'estengui al llarg de la ciutat. Els criteris de racionalitat econòmica conjuntament amb les dinàmiques ciutadanes ens han de permetren mesurar en cada cas quin ha de ser l'equilibri necessari entre centralitat i descentralització de fluxos culturals, entre concentració i desconcentració d'equipaments i de propostes.

Sabadell disposa d'una estructura territorial força consolidada, tant des del punt de vista social com urbanístic i cultural. Tot i que pugui considerar-se que pateix un dèficit d'equipaments, la realitat és objectivament satisfactòria.

En les anàlisis fetes dins el mapa cultural, podem observar que la distribució territorial de les infraestructures culturals reforça una idea general de centralitat alhora que potencia l'aparició de nous nuclis dinàmics que tinguin una forta influència en el conjunt de la ciutat. Aquesta percepció és encara més important si tenim en compte la previsió de nous equipaments.

Es tracta, també, d'una distribució força equilibrada pel que fa als sectors culturals i als diferents nivells d'intervenció en cadascun.

A pesar d'aquestes consideracions, hom observa una certa disfunció a l'hora de considerar el paper que ocupen algunes infraestructures d'especial rel·levància en els processos socio-culturals: les biblioteques i els centres cívics.

En el cas de les biblioteques el principal problema és la manca d'unitats (alguns barris, fins i tot districtes, no disposen ni tan sols de punts de préstec). En el cas dels centres cívics podem observar problemes de plantejament que afecten directament la seva funció com a espais públics de creació i distribució de productes culturals.

Les biblioteques d'una banda i els centres cívics d'una altra són eines fonamentals per estendre la vida cultural al llarg de la ciutat i, conjuntament amb la promoció

associativa són les tres potes d'una estratègia socio-cultural, en la mesura que són els instruments imprescindibles per aprofundir en els aspectes socials i cívics de la cultura.

1.3. LA Lògica DEL TREBALL SECTORIAL

Un tercer element que cal tenir en compte a l'hora de plantejar-se el paper social de la cultura és la construcció d'un cert marc operatiu. La gestió de la cultura s'articula a partir de sectors i dins d'aquest han pres una especial importància els artístics. Mentre els aspectes cívico-polítics de la cultura tenen un clar contingut transversal i han d'anar dirigits a tots els ciutadans, els sectors artístics tenen un component que incorpora una determinada selectivitat. La informació i la capacitat d'opinió s'ha d'entendre com un dret i una obligació de qualsevol ciutadà, mentre la capacitat de crear o d'interpretar pertanyen a la lliure decisió de cada individu, o a l'exercici de capacitats que no s'estenen homogeniament entre la població. Tot i així, també estan afectades pel principi d'igualtat d'oportunitats i sota aquest criteri s'han de tractar dins les polítiques culturals.

La incorporació de les lògiques artístiques dins de les estratègies socio-culturals és de gran complexitat atesos els perills de caure en el parany d'un cert "fals populisme" cultural. Les dificultats per tractar Picasso en un Centre Cívic no han de portar-nos a estendre la cultura del "bodegó" com a única alternativa plàstica. Probablement es tractà d'un diàleg sense solució real tot i que la teoria dels "centres de portes obertes" (és a dir; el centre cívic és un espai on s'hi troba la ciutat sencera) permeti alguna reflexió acurada per tal de resoldre aquest problema. Cal crear un nou màrqueting per als equipaments perifèrics, per als barris sense centralitat i per a les estratègies socio-culturals que permetin utilitzar com a part de les seves propostes els programes, les iniciatives i les activitats que en qualsevol lloc i situació es realitzen a la ciutat.

Cal evitar la consolidació d'una "segona política cultural" en ciutats que, com Sabadell, han afrontat de manera sòlida la descentralització de serveis, ja que aquesta possibilitat amaga, en darrera instància, la perpetuació del classisme cultural.

D'altra banda, i cal no amagar-ho, el principi "d'una ciutat, una política cultural" és l'única manera de lluitar contra determinades polítiques d'ordre supramunicipal.

Pel seu valor simbòlic, malgrat les dificultats que implica, la juxtaposició entre programes culturals i socio-culturals té una de les seves pedres de toc en el camp dels sectors artístics.

2. COMPETÈNCIES I TRASPASSOS

Els traspassos realitzats l'any 1988 van comportar una reorientació general de l'organització cultural de l'Ajuntament. Lògicament la línia de treball que havia dut a terme tradicionalment el departament de Cultura va modificar-se en funció de la creació d'una nova Àrea que a les seves naturals funcions de descentralització administrativa i burocràtica hi afegia la gestió del conjunt de programes considerats de caire sòcio-cultural.

L'actual debat sobre aquests programes, la seva evolució i probablement alguns de nous que s'hagin creat en els darrers anys no pot tractar-se simplement a partir de l'anàlisi competencial i dels traspassos que varen tenir lloc. Cal incorporar a la discussió el conjunt de circumstàncies que afecten la realitat present (el nivell de desenvolupament social i cultural del país i els nous escenaris econòmics que ens afecten), l'actual estructura organitzativa municipal i la realitat de la política cultural.

Des d'aquest punt de vista la realitat ens mostra que el desenvolupament del programa d'actuació del departament de Cultura ha tendit a generar algun tipus d'activitat descentralitzada i que els programes realitzats des de l'Àrea de Participació han tractat temàtiques i estratègies culturals. El resultat final, en bona part, és una conseqüència de l'evolució de dues línies de treball amb poca coordinació i diàleg.

Per això cal redefinir el paper d'alguns programes, inserir-los en el conjunt de la política cultural, sense perdre els seus objectius i probablement diluir-ne d'altres que per les seves característiques tenen un caràcter essencialment transversal.

Tal com estableix actualment el Pla d'actuació de l'Àrea de Participació, els programes que són objecte de discussió són:

- a. LLEURE INFANTIL
- b. LLEURE JUVENIL
- c. LLEURE COMUNITARI
- d. LLEURE TERCERA EDAT
- e. FESTES
- f. SUBVENCIONS
- g. EQUIPAMENTS I ESPAIS DE LLEURE.

Cadascun d'aquests programes requereix unes consideracions prèvies per tal d'elaborar posteriors plans d'actuació.

a. CONSIDERACIONS PRÈVIES SOBRE EL LLEURE INFANTIL

Per les seves implicacions educatives les actuacions dirigides als infants tenen una especial significació. Els ajuntaments no poden defugir d'aquesta realitat per més que tots estem d'acord que el principal terreny d'intervenció pública sigui l'escola.

Tot i així, és difícil d'acotar el temps dels nens i les nenes en compartiments estancs, ja que és la globalitat de la infantesa la que esdevé un període educatiu, en el qual la receptivitat i capacitat d'aprenentatge s'estén a cadascuna de les activitats que realitzen.

Una preocupació inherent a tots els programes de renovació educativa és el lligam entre educació i ciutat, és a dir, el paper que l'escola pot jugar en la creació de futurs ciutadans. Aquesta tasca no correspon únicament a l'escola i en aquest sentit ha de ser objecte de programes que afectin, a més, els pares i el mateix nen en el seu temps lliure.

En aquest sentit, des de l'Ajuntament, podem observar l'existència de tres espais d'intervenció clarament definits sobre els qual cal operar complementàriament: l'escola, les ofertes culturals en els terrenys de la formació i la difusió especialment, i en tercer lloc els espais d'educació de la sociabilitat en el temps lliure.

- a.1 L'escola juga un paper preeminent en la mesura que ocupa una part molt important del temps del nen. La seva influència en la creació d'hàbits i pautes de comportament és força destacada. Tot i així, el treball escolar està mediatitzat pel pes dels requeriments curriculars, que posen un major èmfasi en els objectius de la instrucció que no pas en els de la formació integral. Des dels ajuntaments, per mitjà dels consells escolars o del tracte directe amb professors i mitjançant els programes de servei i renovació pedagògica es pot realitzar una important tasca de vinculació dels projectes educatius a la realitat local. La utilització dels recursos generats a la mateixa ciutat en el camp del patrimoni, la creació i difusió artística entre d'altres exemples és molt important.*

Però a més, les escoles estan immerses en un debat inacabat al voltant del paper que poden jugar les associacions de pares i sobre la rendibilitat extraescolar dels edificis escolars. Afortunadament les escoles cada cop tenen millors infraestructures i els engranatges dels consells escolars cada dia tenen una millor operativitat. Per aquestes raons ja comença a ser freqüent l'aparició d'ofertes d'activitat

extraescolar plantejada des de la mateixa institució escolar. Caldrà veure en el futur, i a resultes de la normalització educativa que pugui aportar la LOGSE, quines noves possibilitats apareixen en aquest terreny.

La possibilitat d'organitzar serveis extraescolars a les escoles aprofitant els avantatges d'unes instal·lacions adequades, pensats per al barri per tal de variar els hàbits socials i els grups escolars, pot implicar un canvi prou significatiu en les funcions globals de l'escola. Hi ha experiències que ho avalen, tot i que en general no s'ha aprofundit en un aspecte fonamental: incloure aquests elements com una estratègia d'actuació del Consell Escolar, implicant-hi, per tant, la direcció de l'escola i els mestres.

Certament aquesta possibilitat ha estat afectada per les resistències, lògiques d'altra banda, dels docents, que han vist en aquestes propostes, una manera d'incrementar les seves responsabilitats i el seu treball sense contrapartides. També hi han hagut algunes sentències judicials que han dificultat un avenç significatiu. La solució no és posar l'èmfasi de la qüestió sobre el cos docent sinó sobre la institució escolar entesa globalment.

- a.2. *L'oferta de serveis culturals en el temps lliure afecta l'infant d'una manera doble. L'introdueix en l'ús i les pràctiques culturals tothora que implícitament socialitza els seus hàbits. Cal dir, en aquesta direcció, que qualsevol proposta cultural dirigida als infants porta incorporats, per efecte o defecte, un seguit de components que tindran efectes socio-educatius.*

Les propostes d'activitats culturals en el temps lliure, be siguin de formació o consum finalista, haurien de realitzar-se immerses amb la resta de programes culturals, i per tant s'haurien d'organitzar des dels equipaments culturals sense cercar especificitats d'edat. Els teatres, per exemple, poden programar teatre per a nens i nenes, sense que això hagi de significar cap tipus de menysvàlua dels seus plantejaments (el famós cicle de teatre Cavall Fort tenia aquesta factura). El mateix passa amb les escoles de música o altres institucions formatives en què el tracta de les edats no implica rèmores pedagògiques.

Cal evitar la creació d'unitats de gestió especialitzades en una pretesa cultura infantil, ja que poden estigmatitzar les diferències fins al punt de caricaturitzar els programes.

Cal dir, respecte d'aquest apartat, que moltes vegades el receptor inicial de les propostes municipals no es el nen sinó els seus pares, la qual cosa implica una complexa organització publicitària, un discurs de major subtileza i la confecció d'un màrqueting especial.

Des del punt de vista de la generació de propostes, l'oferta de serveis culturals afecta directament tan la iniciativa pública com privada. De fet, a Sabadell actualment hi ha una major oferta privada que pública. Les funcions municipals han de complir el mateix paper que en la resta d'activitats culturals: un treball d'estímul, ajuda i suplència, si cal, que permeti un major equilibri social. Per tant, en darrera instància les intervencions directes estaran en funció d'una anàlisi ponderada entre els objectius polítics i estratègics, la interpretació de les necessitats i demandes socials i el nivell de cobertura existent en termes de mercat.

- a.3 *Existeix en tercer lloc un conjunt de programes dirigits a treballar l'educació de la sociabilitat (amb les immenses possibilitats que això suposa) dels infants en el seu temps lliure. En aquest camp hi ha una gran dispersitat de propostes, especialment des del punt de vista associatiu i privat. Els centres d'esplai, les experiències innovadores (l'Obrador) i algunes activitats artístiques en el camp de les tradicions en són bons exemples.*

Es tracta d'una realitat de grans desnivells i contrastos, plena de matisos ideològics, confessionals i fins i tot pedagògics, que té com a comú denominador la importància de l'espai relacional en la vida de l'infant.

Un altre aspecte que combina objectius finalistes amb altres de sòcio-educatius és sens dubte l'esport. Cada cop és més freqüent que associacions essencialment esportives realitzin propostes que incorporen dinàmiques de grup, educació mediambiental... (colònies, per exemple).

Des del punt de vista municipal cal interactuar amb aquestes propostes socials, mantenint criteris de la màxima objectivitat i rigor a l'hora de concedir ajudes, per tal de garantir que es realitzin amb les condicions de seguretat ètica, moral i física adequades. Els programes de formació de monitors, les propostes que vinculin experiències associatives amb ofertes públiques, la modernització de les tècniques, de les temàtiques tractades i dels instruments pedagògics utilitzats és

un dels principals reptes que cal afrontar.

En última instància l'Ajuntament podria intervenir directament en aquest apartat. Cal dir, però, que en general és car, implica possibles conflictes amb l'escola i tendeix a crear hipoteques de gestió de difícil mobilitat (els casals infantils, les ludoteques públiques són bons exemples d'aquesta problemàtica).

Aquests tres espais d'actuació són, probablement, els escenaris en els quals cal situar els determinants infantils de les polítiques culturals. Des del municipi una manera efectiva d'actuar podria ser fixar-se un determinat nombre de propostes-força, que tinguessin una gran capacitat exemplificadora i que servissin, a més, per experimentar noves modalitats d'intervenció, tant directa com en les relacions amb l'escola i el món associatiu.

Una llista de possibles idees-força podria ser la següent:

- a. Convertir l'Obrador en un espai pilot d'experiències lúdico-educatives en el temps lliure infantil.*
- b. Endegar l'aula-ciutat, com a espai que centralitza a cada districte la informació, els contactes i la relació entre el conjunt d'activitats i ofertes de difusió cultural de la ciutat i l'escola. L'aula-ciutat posaria especial èmfasi en els programes patrimonials, la difusió artística, els equipaments intergeneracionals (biblioteques) i els programes d'especial singularitat (tradicions, commemoracions, agermanaments).*
- c. Iniciar la posada en marxa d'un Ajuntament infantil, com a vehicle de formació institucional i participativa. Aquesta idea pot incorporar relacions entre ajuntaments a escala nacional, estatal i internacional. Pot esdevenir, igualment la base de treball per a consolidar un fil comunicatiu directe i estable en l'àmbit social entre infants i adults.*
- d. Creació d'un parc temàtic a la Granja del Pas, especialitzat en l'ús lúdic de l'art modern.*

b. CONSIDERACIONS ESPECIALS SOBRE EL LLEURE JUVENIL

El debat al voltant de les polítiques juvenils pel que afecta la cultura és llarg i polèmic. Hi ha experiències de tot tipus, tot i que darrerament semblen generar major

consens aquelles que preveuen un treball de major transversalitat. El mateix estudi realitzat per l'Ajuntament de Sabadell al final de 1992 va en aquesta direcció.

Des del punt de vista de la política cultural no existeixen grans especificitats juvenils. Una altra cosa es considerar que una part important dels ciutadans que participen en la vida cultural local siguin joves. Des d'aquest punt de vista molts dels programes realitzats són implícitament juvenils.

Des del departament de Cultura caldrà, però, posar un especial èmfasi en alguns aspectes que cal ressenyar:

- b.1. Realitzar campanyes de promoció, publicitat, tarifació i en general tot tipus de logística, pensades específicament a partir de les característiques de la població juvenil.*
- b.2. Ser especialment receptius a les propostes que pugui realitzar el Servei de Joventut de l'Ajuntament.*
- b.3. Avançar en la consolidació dels programes de major impacte juvenil que es gestionen des del departament (punts d'informació, beques, mostra de rock, programes dels centres cívics).*

Caldrà igualment incloure dins el conjunt associatiu les relacions amb les entitats específicament juvenils amb l'objectiu de tractar-les amb més coherència segons els criteris generals d'actuació.

c. *CONSIDERACIONS ESPECIALS SOBRE EL LLEURE COMUNITARI*

Des de la política cultural parlar del lleure comunitari es una redundància. De fet, el conjunt de les activitats i projectes obeeixen a una voluntat d'enriquiment i participació activa en els moments de lleure.

Tot i així, una dimensió dels espais de lleure que cal incorporar amb major eficiència dins la política cultural és la idea de lleure col·lectiu en la mesura que implica unes dinàmiques més allunyades de les que implica el consum individual dels productes culturals. La gestió integral dels programes culturals i sòcio-culturals a tota la ciutat permetrà avançar en aquesta direcció especialment a partir del treball en els centres culturals i cívics de barri.

d. CONSIDERACIONS ESPECIALS SOBRE EL LLEURE DE LA TERCERA EDAT

Les polítiques dominants en els darrers anys en el camp de la tercera edat han tingut com a principal resultat la proliferació d'equipaments especialitzats i la consolidació de molts programes de serveis.

Des del departament de Cultura es pensa que la participació dels vells en la vida cultural de la ciutat hauria de ser plena i total. Això no treu que dins les llars de jubilats i els equipaments per a la tercera edat s'organitzin activitats culturals amb freqüència. Caldrà cercar els mecanismes d'ajuda capaços de diferenciar allò que té un comportament exclusivament intern d'allò que té una voluntat manifesta de repercutir en la ciutat. Les experiències obertes (setmanes culturals, participació a festes majors, entre d'altres activitats) poden ser un bon indicador en aquesta direcció.

Respecte a la gestió dels equipaments sembla clara una major relació amb els objectius i les funcions del departament de Benestar Social.

e. CONSIDERACIONS ESPECIALS SOBRE LES FESTES DE BARRI

Tal com s'ha dit en el Mapa Cultural i en multitud d'informes elaborats pel departament de Cultura o de l'àrea de Participació, les festes majors de barri són l'expressió màxima de la capacitat global d'organització del teixit associatiu de cadascun dels barris. Per tant, són una peça fonamental en l'articulació socio-cultural de la ciutat.

Això no treu, però, que sigui necessari una anàlisi profunda sobre els problemes que les rodegen i que moltes vegades impedeixen que progressin.

e.1. Probablement hi ha algunes festes que no tenen espai ni possibilitats reals de funcionar. Una Festa Major no pot dependre essencialment de els ajuts municipals, ja que això suposa la major contradicció possible amb el seu esperit i objectius.

e.2. Probablement no està prou clarificat el paper de ciutat de cadascuna d'elles. Totes formen part de Sabadell i com a tal han de ser enteses i explicades encara que a diferent nivell i amb diferents mitjans. Aquest procés d'homologació ciutadana no ha de significar una "invasió" de visitants i sí una distorsió real en l'actual línia d'actuació.

- e.3. *Probablement hi ha algunes possibilitats poc explotades que podrien contribuir a millorar la qualitat de moltes festes. La creació de circuits d'estiu amb produccions locals, la creació de concursos d'idees que incentivessin incipients competicions entre elles poden ser exemples d'aquesta filosofia.*

Una integració de les festes majors de barri dins el conjunt de la política cultural sabadellenca hauria de propiciar un treball més relacionat entre aquestes i la Festa Major de Sabadell, per tal de configurar, conjuntament amb d'altres activitats festives, una manera coherent de tractar el calendari festiu local.

f. SUBVENCIONS

El programa de subvencions que ha dut a terme l'àrea de Participació és perfectament compatible amb l'esperit i la línia de treball que desenvolupa el departament de Cultura. Caldrà analitzar les activitats i les entitats subvencionades una per una per tal d'evitar duplicitats i aconseguir la millor eficàcia en els objectius perseguits.

Una anàlisi inicial permet observar dues situacions força remarcades: les entitats i associacions que configuren un entramat (centres d'esplai, casals d'avis...) i les que tenen una significació individual. Respecte a les primeres, com ja s'ha dit anteriorment, cal assenyalar la necessitat d'analitzar-les en tant que col·lectiu, establint criteris i línies d'actuació comuns. Respecte a les altres caldrà tornar-les a situar dins el marc general de relacions amb el món associatiu del departament de Cultura.

Els programes de subvencions no configuren una especificitat particular dins la política cultural de Sabadell, i en aquest sentit tenen un valor instrumental. Cal parlar de relacions i diàleg entre Administració i món associatiu i dins d'aquest context les subvencions i els convenis són una de les moltes possibilitats d'acord.

g. EQUIPAMENTS

Els equipaments tenen una gran importància en les polítiques culturals i són, probablement, la manifestació més transcendent i popular dels objectius municipals. Dins dels equipaments, els centres cívics ha donat una mesura determinada de les voluntats públiques en termes de participació i cultura cívica.

A Sabadell el procés de creació de centres cívics és especialment complex, ja que s'ha dissenyat una xarxa de 13 centres, plantejats com a dipositaris de l'acció popular sense una capacitat real d'intervenció cultural en el territori. No es tracta de criticar-

ho, sinó d'analitzar-ne l'eficàcia i la viabilitat tècnica i econòmica.

Com ja ha quedat reflectit en els annexos del Mapa Cultural, els centres cívics han de ser una peça fonamental en l'articulació socio-cultural de la ciutat. Per aconseguir-ho cal realitzar un debat profund a tota la ciutat per tal de trobar nous sistemes de relació entre l'Administració i la societat organitzada. Nous mecanismes de relació plantejats a partir de paradigmes moderns, tractant temàtiques d'actualitat amb els mitjans i els recursos adequats.

Algunes reflexions inicials poden ser les següents:

- g.1. El futur dels centres cívics passa per renegociar el consens social a la ciutat. Hi ha, per tant, una difusa idea de pacte cultural que cal tractar per desbloquejar una certa sensació de fracàs.*
- g.2. Fa deu anys els centres cívics realitzaven tasques de suplència en el camp de la formació i la difusió cultural. Afortunadament les ciutats s'han dotat d'espais i programes especialitzats. De la mateixa manera, s'han generat públics i una relativa fluïdesa en els circuits publicitaris.*

Alliberats de determinades funcions de suplència, els centres cívics han de trobar nous objectius que regenerin el seu paper social i la seva personalitat.

- g.3. Probablement les funcions bàsiques dels centres cívics tenen a veure amb la promoció integral del civisme i especialment en els camps de la cultura política i la divulgació científic-tecnològica.*
- g.4. Aquesta idea implica reconvertir-los en espais dotats dels instruments i els programes necessaris per facilitar una major apropiació popular de la informació (aldea global), una major capacitat d'anàlisi del món i els seus conflictes, un major debat i una millor comprensió dels avenços i les recerques científiques i tecnològiques.*
- g.5. Probablement cal "desacralitzar" els centres cívics. És a dir, no tots han de servir per al mateix. Alguns poden esdevenir equipaments administratius i de serveis assistencials, altres poden cedir-se a entitats per tal desenvolupar projectes associatius de gran impacte. Alguns, els necessaris, hauran d'iniciar noves funcions immersos en el conjunt de la Política Cultural de Sabadell.*

3. FINANÇAMENT

Per realitzar un programa sòcio-cultural altament implicat en la vida cultural de la ciutat, capaç d'esdevenir el motor de projectes sòlids i consolidats, calen més recursos que els ara existents. Més recursos no necessàriament econòmics, tot i que en qualsevol cas tinguin una expressió econòmica.

Les dinàmiques sòcio-culturals no han de ser, per definició, una competència municipal, en la mesura que l'objectiu és incrementar la capacitat d'autoorganització de la ciutadania. En qualsevol cas, a l'Ajuntament pertoca jugar un paper d'animació, que enceti projectes, que doni suport als existents i que assumeixi suplències quan calgui, amb la voluntat de no perpetuar-se.

Per aquesta raó les despeses que generen els programes sòcio-culturals tenen dos aspectes especialment significatius: els dirigits al manteniment d'infraestructures i equipaments i les ajudes a iniciatives socials. Per contra, podem dir que, a diferència dels programes culturals o estrictament assistencials, el pes de la despesa pròpia en activitat és proporcionalment més petita i en darrera instància fàcilment reduïble.

Analitzar la composició de la despesa des d'aquest punt de vista permet avançar en un exercici de major racionalitat econòmica.

D'una banda, podem dir que l'increment de les despeses en infraestructures i de manera especial en la seva qualificació tècnica (dotant-les de millors instruments i tecnologies) i en el seu manteniment (per tal d'aconseguir un major sentiment d'apropiació popular) permet reduir despesa d'activitat pròpia (ja que creix la de tercers) i assegura una major consolidació estructural del projecte.

D'altra banda, una part molt important del finançament de la vida sòcio-cultural de la ciutat prendrà la forma de subvencions, convenis i ajuts de qualsevol tipus a tercers.

Avançàvem abans el criteri del finançament emancipador com una resposta intel·ligent a la situació econòmica de l'Administració a més d'una adequada estratègia per desenvolupar les organitzacions socials. Les subvencions han d'orientar-se a generar increments en la capacitat de crear recursos propis en cada una de les entitats i col·lectius que en rep. Es tracta d'un element de responsabilitat política, en la mesura que cal evitar, si és possible, els condicionants derivats de les dependències (per part de les entitats) i les hipoteques econòmiques (per part de l'Administració).

Calen més recursos i a l'hora una millor distribució dels existents, cal una administració més eficaç i imaginativa per tal d'aconseguir aquest efecte

multiplicador.

La reincorporació dels serveis sòcio-culturals al departament de Cultura és una excel·lent ocasió per plantejar aquesta qüestió. D'una banda, els recursos econòmics paral·lels als serveis traspassats obligaran, conjuntament amb els existents, a realitzar una estratègia pressupostària nova. D'altra banda, la integració de serveis i programes facilitarà l'aparició d'economies a escala amb potencials efectes multiplicadors.

4. 10 PUNTS PER ORDENAR SÒCIO-CULTURALMENT LA POLÍTICA CULTURAL

- 1. Descentralitzar els programes culturals sempre que sigui possible, creant dinàmiques policèntriques.**

Aquest punt no sempre es fàcil de realitzar, tenint en compte que una part important dels programes culturals està pensada en termes de centralitat, especialment en els camps de la formació, la creació i la difusió. Tot i així alguns elements intrínsecament lligats a les polítiques de ciutat poden estendre's pels barris amb eficàcia i sense importants increments de cost.

Alguns punts previs que cal tractar són els següents:

- a. Descentralitzar no implica necessàriament una pèrdua de capitalitat. Dependrà del tipus d'activitat i de plantejament. En aquest sentit podem parlar bàsicament de dues possibilitats a compatibilitzar:*
 - a.1. Una manera de descentralitzar és distribuir pel territori en forma de circuit. L'objectiu d'aquesta dinàmica és estendre l'oferta cultural.*
 - a.2. Una segona manera d'afrontar aquest objectiu és la distribució en el territori de diferents punts de centralitat cultural sense una connexió immediata amb l'existència de centralitats socials, comercials o econòmiques. L'objectiu d'aquesta dinàmica és crear petits espais de desenvolupament social (i si fos possible a llarg termini, econòmic).*

Alguns exemples d'activitats a partir de les quals pot operar-se són:

Activitats de formació, creació i producció cultural.

- a. *xarxa de tallers de música i arts plàstiques als barris a partir dels programes del Conservatori i l'Escola Illa.*
- b. *xarxa de difusió als barris (circuit) a partir dels acords i convenis amb grups de rock, artistes plàstics i de les produccions centrals ubicades a Ca n'Estruch, la Nau (en el futur) i actualment al Casal Pere Quart.*
- c. *Programes afectats per aquest punt:*
 - c.1. *L'Orquestra Simfònica del Vallès pot crear un programa musical de petit format que circuli per la ciutat.*
 - c.2. *Contrapartides circuitades de la Mostra de Música Jove.*
 - c.3. *Circuit d'exposicions (circuit + conferència + presència de l'autor).*
- d. *Tal com parlarem després un dels eixos d'aquesta política serà la conversió dels Centres Cívics de Ca N'Oriac, Can Rull i Campoamor, en Centres Culturals de ciutat.*

Som de l'opinió que les polítiques de descentralització no han de contradir-se amb les necessitats d'una certa racionalització cultural. Des d'aquesta perspectiva algunes activitats, tradicionalment esteses pel territori probablement requereixen una major concentració. Aquest és el cas de les activitats de difusió artística d'estiu, que per les seves característiques estacionals i la seva duració accepten un major esforç de qualificació i centralitat. És preferible desconcentrar algunes de les activitats que es realitzen al llarg de l'any i concentrar aquelles que, com les de l'estiu, poden organitzar-se en forma de campanya monogràfica, amb una bona xarxa informativa i de venda d'entrades desplegada pel territori.

Aquest seria, doncs, un exemple de programa descentralitzat sobre el qual caldria estudiar la conveniència de reordenar-lo en termes de centralitat per tal de garantir la seva eficàcia. Probablement una de les contrapartides d'aquest procés seria la racionalització i dignificació de les Festes Majors de barri com a punts mixtes de difusió (tradició + difusió) al llarg de la ciutat.

2. *Potenciar les dinàmiques de barri amb independència de les centrals, per tal que dialoguin amb eficàcia i mutu respecte.*

Sovint associem les dinàmiques de capitalitat (generalment estructurades en forma de coll d'embut entre un centre que concentra la major part de les activitats i els diferents barris d'una ciutat), als programes de caire cultural; i les dinàmiques descentralitzades als programes sòcio-culturals.

Aquest disseny de política cultural usualment és útil per ciutats amb poca estructuració social i amb la necessitat prioritària de construir-se un bagatge històric-patrimonial per tal de reforçar la seva identitat. També es un criteri comprensible en termes econòmics donat que permet construir economies a escala.

A Sabadell, però, les circumstàncies aconsellen una relativa modificació d'aquesta política. Per un costat el nivell de vertebració social, tant pel que fa la mateixa fisonomia social de la ciutat, com per l'efecte dels programes de participació (especialment a partir de la construcció sistemàtica dels Centres Cívics) i per altre l'existència d'una important quantitat d'espais de gran valor simbòlic-patrimonial, permeten endegar una política cultural força diferenciada dels tòpics a l'ús.

Sabadell permet treballar activament sota els criteris del policentrisme, establint al llarg de la ciutat un seguit de punts de capitalitat cultural que facilitin el desplegament de propostes i produccions de tot tipus.

El Mapa Cultural permet observar els diferents pols de creixement cultural de la ciutat en aquest sentit, de tal manera que no podem parlar només del Centre com a zona de concentració cultural. La Creu Alta-Can Rull (amb l'eix Macià), Ca n'Oriac, Gràcia i la zona Sud, etc són barris d'importància cultural ciutadana.

L'establiment d'una lògica cultural pensada a partir d'un tractament integral de la ciutat implica potenciar les activitats culturals descentralitzades associades a les dinàmiques de barri per tal de facilitar una millor interlocució global i en conseqüència un major enriquiment de la ciutat.

Alguns elements d'aquesta política han de ser:

- a. *Iniciar un procés de requalificació de les Festes Majors de barri. Aquest objectiu pot realitzar-se a partir de multitud d'estratègies. Des de la creació d'un programa que reculli els elements de major singularitat entre el conjunt de Festes de Barri per tal de crear un efecte similar al d'un "conjunt de postals festives de Sabadell", fins a la creació de circuits de difusió amb produccions d'un mínim interès que apleguin els diferents espais generats a les Festes.*

- b. *Introduir clàusules d'ordre ciutadà en alguns dels convenis amb entitats de barri.*
- c. *Implicar entitats i col·lectius de barri en els programes de centralitat cultural.*
- d. *Inclusió en circuits de ciutat de les petites produccions més reeixides que es generen als barris de la ciutat.*
- e. *Crear circuits d'anada i tornada (centre barri-barri centre) amb els conseqüents efectes publicitaris-mediàtics que això comporta.*

D'altra banda la dignificació de les activitats generades als barris precisa de la consolidació de processos acumulatius. En aquest sentit cal alertar sobre la tendència a concentrar moltes activitats d'un mateix estil (activitat artística per exemple) en un mateix lloc de la ciutat. La posta en marxa de Ca n'Estruch haurà de tenir en compte aquest tipus de problema per tal de no deixar els barris de la ciutat sense una infraestructura artístic-cultural que, amb major o menor nivell de qualitat, contribueixi a definir el tarannà socio-cultural del barri.

3. Donar autonomia funcional als equipaments de barri.

L'estructura dels Centres Cívics normalment és la màxima expressió de les voluntats i les capacitats públiques en matèria de descentralització cultural.

En el cas de Sabadell, els Centres Cívics han servit per aprofundir un model basat essencialment en la cessió d'espais i en el foment de la capacitat d'autoorganització social.

Tot i mantenint aquest criteri creiem que cal introduir algunes dinàmiques noves que permetin progressar en aquests objectius.

- a. *Per tradició, dinàmica de barri, capacitat infraestructural i lògica racional, no tots els Centres Cívics han de tenir el mateix nivell d'activitat. Al respecte cal apuntar els següents trets:*

a.1. Cal compatibilitar una doble estructura de C.C.

- *La xarxa A plantejada en termes de centres culturals de capitalitat descentralitzada que tindran una major capacitat de programació conjuntament amb les seves funcions naturals de suport al món associatiu.*

- *La xarxa B plantejada com equipaments de barri d'alta capacitat polivalent dins els quals existeix un punt d'activitat cultural (PAC) amb presència de programes culturals descentralitzats i servei d'informació i formació conjuntament amb la resta de les seves funcions naturals (suport associatiu) i estructurals (serveis socials sòcio - sanitaris, assistencials, burocràtics, etc)*

b. Els Centres Culturals han de tenir una major capacitat funcional. Això es concreta en:

b.1. Un responsable directe.

b.2. Un pressupost.

b.3. Un programa d'actuació.

b.4. Una coordinació real amb la resta dels Centres Culturals.

c. L'esquema bàsic de funcionament d'aquests equipaments (amb les lògiques variacions en funció de la seva pertinença al grup A o B) ha de ser el següent:

c.1. Activitats de formació/aprenentatge dirigit.

c.2. Informació i intercomunicació cultural, político/institucional, científica i tècnica.

c.3. Promoció de projectes cívics.

c.4. Programes de divulgació (propis/en circuit)

c.5. Espais d'autoaprenentatge.

c.6. Espais de debat.

4. Prioritzar les polítiques de conveni per sobre de les subvencions.

Sempre que sigui possible cal prioritzar l'acord programàtic per sobre de la

en la capacitat de generar i regenerar la demanda existent així com de trobar un major equilibri entre aquesta i l'oferta creixent.

Algunes propostes d'actuació al respecte són:

- a. Associar el treball d'informació i formació a algunes activitats de difusió, especialment en el terreny del patrimoni, les arts plàstiques, la música clàssica i la dansa.*
 - b. Potenciar l'aparició de revistes de barri, fancines, radios aficionades i altres mitjans de comunicació no reglats.*
 - c. Facilitar l'accés a la difusió a través de sistemes de compra d'entrades, informació des dels domicilis, carnets d'usuari, abonaments, etc.*
 - d. Com parlarem després cal incidir directament en els grups organitzats i de manera especial en els que ho fan per trames d'edat (donat que són associacions genèriques amb necessitats i apetències similars a les de la societat en general). Campanyes de creació de públics dirigides a escoles d'adults, llars de jubilats, sistema educatiu reglat, centres d'esplai, etc.*
 - e. Cal cercar acords estables amb els mitjans de comunicació locals: ràdios i especialment diari i televisions per tal de crear agendes i programes d'informació cultural capaços de generar una audiència estimable.*
- 6. Explicitar les dinàmiques transversals de cada projecte, especialment en el terreny de les trames d'edat.*

En general no podem parlar d'una especificitat cultural per trames d'edat, tot i que aquesta afirmació cal matisar-la i ponderar-la amb una certa cura.

Existeix un tipus d'activitat (una oferta artística i una indústria cultural) dirigida específicament al sector infantil i juvenil. En el cas del sector infantil aquesta oferta té importants vinculacions amb el món educatiu, mentre que en el cas juvenil els seus determinants estan més condicionats pels estudis de mercat i els hàbits de consum cultural d'ordre general. D'aquesta manera podem afirmar que existeix una certa singularitat infantil (teatre, música, literatura, etc), mentre que en el cas dels joves es més correcte parlar d'una quota de mercat molt significativa sobre el conjunt de l'oferta cultural i artística.

La tercera edat planteja altres problemàtiques més relacionades, al nostre país, amb la regularització de les pensions, l'increment de l'oferta institucional específica (Llars d'avis, Inserso, etc) i els condicionants culturals i educatius de les generacions que van viure la guerra i l'immediata postguerra.

Per tant no creiem que s'hagi d'enfocar el treball dirigit a atendre necessitats i demandes particulars de les diverses trames d'edat des d'ofertes i programes massa diferenciats.

Cal, però, un enfoc diferenciats, una sensibilitat adequada a cada cas i un procés comunicatiu-mediàtic força divers.

D'altra banda, s'ha de tenir en compte que els instruments a partir dels quals es pot treballar amb els diferents sectors d'edat han de respondre igualment a aquesta diversitat estratègica.

D'aquesta manera podem parlar de:

- a. Racionalitzar el funcionament i implicar en el conjunt de la política cultural als centres d'esplai com a xarxa hegemònica de treball amb infants en el temps lliure. Aquest treball, de gran complexitat, ha d'incloure elements com els següents:*
 - a.1. Diferenciar clarament els ajuts econòmics directes i sense contrapartides reals dels ajuts en espècies i amb contrapartides socials reals. Un exemple d'aquest punt pot ser la disminució dels ajuts econòmics i l'increment dels passis per assistir al teatre.*
- b. La posta en marxa d'un pla transversal de joventut, que als efectes de la política cultural inclogui els següents aspectes:*
 - b.1. Política d'informació i accés a l'oferta cultural.*
 - b.2. Promoció de la creació i producció cultural.*
 - b.3. Política de suport logístic adreçada a l'aparició de noves empreses vinculades al sector cultural.*
- c. Endagar una política dirigida als pares, per tal de facilitar una major presència dels nenes en els programes de difusió infantil. Aquest punt és imprescindible per incrementar la rendibilitat d'aquestes activitats i a l'hora per incrementar-les fins a nivells significatius.*

7. Interrelacionar els programes culturals amb l'escola.

La relació entre el món educatiu i l'entorn cultural de la ciutat esdevé cada dia amb major claredat una eina de renovació pedagògica i una metodologia formativa indiscutible. Al marge de les competències que en matèria de suport i col.laboració amb la Generalitat li corresponen al municipi i que fan referència essencialment a tasques de manteniment i consergeria a les escoles de la ciutat, els Ajuntaments tenen la possibilitat de promoure activament un procés d'implicació activa dels mestres i pares en la vida social i cultural de la ciutat que permeti introduir en els currículums formatius una pràctica de relació estable amb la realitat de la ciutat.

La relació entre escola/institut/escola de formació professional i ciutat és teòricament fàcil i tècnicament difícil. Tot i així existeix una gran multitud de programes en què aquesta relació es fa imprescindible:

- a. Campanyes de difusió temàtica adreçades al públic escolar i incorporades amb major o menor nivell de tangencialitat als currículums educatius, tant com a part integrant d'aquest com a punts de formació complementària.*

La música clàssica, el teatre i el cinema són els sectors prioritàris tant per la seva importància com per la facilitat d'utilització per part dels professors. Aquest programa hauria de generar determinats hàbits de treball escolar: tallers, creació, debat, etc.

Cal recordar igualment, que la posta en marxa d'aquests programes permet, d'altra banda, racionalitzar la despesa global en cultura i rendabilitzar-la molt millor.

- b. Crear una aula-ciutat estable a totes les escoles i instituts de la ciutat per tal de difondre la història i la realitat de Sabadell. Aquesta aula serà gestionada pel departament d'ensenyament amb la col.laboració del departament de cultura i molt especialment del Museu i els serveis de patrimoni.*

La consolidació dels programes d'extensió cultural dins l'escola tenen també un altre objectiu que cal evidenciar permanentment: facilitar la incorporació ràpida i activa dels joves a la vida social i cultural sabadellenca. Des d'aquest punt de vista és força important afavorir una major permeabilitat dels programes del departament de cultura a la realitat i les necessitats de les escoles i instituts, ja que el contacte i diàleg permanent amb els mestres es fonamental.

8. *Potenciar els programes de formació cívica dirigits a promoure l'increment de la participació, el debat i la interlocució social.*

L'associacionisme és la forma més madura d'expressivitat social i per tant la riquesa associativa d'una ciutat equival a la seva capacitat d'exercir els drets de la ciutadania. Les polítiques dirigides a promoure i ampliar el paper de col·lectius i entitats és prioritària, però no ens ha de fer perdre de vista la necessitat d'avançar en el terreny de la formació dels ciutadans individuals, cercant la seva implicació permanent, fins i tot anònimament en un sistema de valors col·lectiu.

La promoció dels valors democràtics, de la solidaritat i el compromís cívic són objectius ineludibles per al progrés de la societat tot i que la gestió dels programes que s'hi adrecen és complex, de difícil concreció i sovint molt ideologitzada.

Hi ha tres grans línies de treball que cal afrontar:

- a. La formació dels ciutadans i de manera molt especial la que fa referència als valors polítics entesos en una perspectiva oberta. En aquesta direcció una formació política pretendrà essencialment afavorir la capacitat d'interlocució de cada ciutadà amb l'univers social i institucional que el rodeja.*
- b. La divulgació extensiva de determinats missatges i mitjans tecnològics, per tal de permetre que tots els ciutadans puguin entendre, gaudir i mantenir una determinada dialèctica amb el que s'ha tendit a anomenar l'univers mediàtic ("l'aldea global").*
- c. Incorporar una dimensió pedagògica als programes que actuen sobre les polítiques expressives, per tal de facilitar la incorporació de tots els ciutadans al coneixement dels nous corrents estètics, en una perspectiva que admeti la crítica, però que no disculpi en cap cas la neciesa cultural.*

Es tracta d'un conjunt heterogeni d'objectius que poden concretar-se en una enorme varietat de programes. La realitat local permet proposar les següents línies d'actuació:

- a. Crear un programa estable de formació de gestors associatius, com a que líders socials.*
- b. Promoure la posta en marxa d'un programa anomenat "Sabadell, aula oberta" lligat a les organitzacions educatives d'adults i als Instituts i Escoles de Formació professional i a l'U.A.B., al qual puguin afegir-*

s'hi com a centres col.laboradors determinades entitats i col. lectius locals, per tal d'endegar un programa estable de cursos de divulgació, debat i recerca en cadascuna de les dimensions culturals abans explicades.

- c. Redimensionar en termes sòcio-culturals la política d'agermanaments que realitza l'Ajuntament.*
 - d. Realitzar a Sabadell l'experiència de l'Ajuntament juvenil i/o infantil.*
 - e. Organitzar un sistema d'exposicions interactives en què recullin les propostes dels ciutadans en termes de política social i cultural.*
 - f. Crear l'oficina del ciutadà, receptora de les crítiques, queixes, agraïments i opinions per tal d'experimentar processos d'apropament al ciutadà.*
- 9. Estendre els programes de divulgació històrico-patrimonial al llarg de la ciutat.*

Les modernes concepcions del patrimoni suggereixen que la creació de les identitats urbanes sorgeixen del conjunt de valors simbòlics que defineixen una comunitat. Els històrics, evidentment, però amb igual intensitat aquells que configuren la quotidianitat dels ciutadans. Sota aquest paràmetre la gestió del patrimoni incorpora als seus tradicionals valors una nova dimensió més intangible que suposa acceptar el principi de la dialèctica entre cada ciutadà i el seu context social i cultural. A Catalunya i a Sabadell, aquesta idea pren una especial importància donat que permet un tractament completament diferenciat de la fenomenologia de l'emigració.

Abordar la convivència i construir el futur sobre la base d'unes comunitats fonamentades en la diversitat cultural és el principal repte de les polítiques patrimonials, donat que a una història no viscuda se n'hi afegeix una altra d'absent. Certament les futures generacions desdramatitzaran aquest fenomen, però cal evitar que ho facin desarreladament.

Al marge dels programes més o menys assumits per tots els Ajuntaments a través els seus Museus i departaments de patrimoni, suggerim algunes idees com a possibles puntes de llança d'una nova etapa:

- a. Elaboració d'un pla d'exposicions temàtiques plantejades a partir de*

paràmetres universals per tal de tractar, en clau comprensible per a tothom, temes com: l'emigració, el patrimoni oral, el pas de la joventut a l'edat adulta, etc.

- b. Crear dispositius que permetin convertir gradualment els diversos programes patrimonials en programes interactius.*
- c. Campanyes de coneixement i recerca de la ciutat. L'elaboració sistemàtica de recorreguts urbans que expliquin la ciutat en termes històrics i patrimonials, amb la corresponent documentació i amb possibles exercicis, és una peça fonamental per a la formació dels futurs ciutadans. Aquest programa pot estar gestionat per diferents equips de guies voluntaris.*

10. Crear xarxes d'informació i suport logístic al llarg de la ciutat.

La informació és el principi bàsic del desenvolupament cultural i en darrera instància del progrés de les dinàmiques socials. En conseqüència realitzar una política que faciliti l'accés de tots els ciutadans a la informació és un element imprescindible perquè la ciutat avanci en cadascun dels nostres objectius. Informació de tot tipus, però molt especialment aquella que permetrà a cadascun dels ciutadans opinar sobre allò que afecta l'administració i el funcionament de la ciutat.

Avui, el conjunt d'informació que permet la participació real del ciutadà en els afers col·lectius ja no és simplement de naturalesa política. Des dels debats públics al voltant de la corrupció, fins a la mateixa evolució del marc ideològic en què situem els nostres escenaris polítics (els nostres i els dels veïns europeus immediats), la informació esdevé una eina cultural fonamental. Informació cada cop més complexa en termes instrumentals i conceptuals, necessària per combatre il·letrismes bàsics i tendències al radicalisme absurd. La idea de "la aldea global" només serà possible en la mesura que les lògiques científiques, les estratègies econòmiques i el domini dels instruments que configuren l'escenografia tecnològica actual formin part dels elements de mesura i quantificació del nivell de qualitat de vida i democràcia real d'una societat.

Algunes propostes que fan referència a aquest punt són:

- a. Programes de suport a la tecnificació de les entitats, especialment des del punt de vista informàtic.*

- b. *Crear un punt d'informació de ciutat connectat a bases de dades internacionals amb una campanya de divulgació paral·lela que posi especial èmfasi en els programes "a mida".*
- c. *Iniciar una política d'exposicions de divulgació científico-tècnica, en la línia esmentada dins el projecte Fòrum de l'Indústria, la Cultura i el Comerç.*

3.5. ELS EQUIPAMENTS CULTURALS.

3.5.1. ELEMENTS PREVIS A UN PLA D'EQUIPAMENTS.

La reordenació dels equipaments públics adscrits al Departament de Cultura, dels adscrits a altres departaments amb usos culturals, les propostes d'equipaments de nova construcció, l'adquisició d'edificis privats i les reconversions d'espais segons objectius i funcions culturals s'han de realitzar d'acord amb un pla d'equipaments que és, en última instància, el reflex final de la política cultural de Sabadell i la concreció física de cada un dels elements que la configuren.

Els punts enunciats a continuació constitueixen el plantejament a partir del qual s'ha redactat el Pla d'Equipaments.

1. La tipologia dels equipaments culturals de Sabadell.

Al llarg del procés de confecció del mapa cultural s'ha reflexionat sobre la necessitat de disposar d'una tipologia d'equipaments que permeti ordenar les infraestructures en la perspectiva d'una política de serveis culturals i detectar-hi les mancances.

Les característiques de qualsevol tipologia han de facilitar alhora una certa agrupació dels espais en funcionament i la futura localització funcional i conceptual dels que encara no existeixen. En aquest sentit la tipologia que presentem a continuació no només manté aquestes dues característiques sinó que a més, ajuda a conceptualitzar millor els trets fonamentals de la política cultural de Sabadell.

1.1. Centres Culturals polivalents.

Equipaments dedicats a la promoció cultural en general, al

suport i l'estímul de l'associacionisme, la participació ciutadana, els aprenentatges artístics introductoris, especialment en els llenguatges universals (la música, les arts plàstiques, el teatre i la imatge), la difusió de l'art i la cultura, la divulgació i el debat d'idees i l'educació de la pluralitat.

Dins d'aquest grup hi ha dos tipus d'equipaments:

- a. Centres culturals distribuïts al llarg de la ciutat.*
- b. Punts culturals situats en els centres cívics de la ciutat.*

1.2. Centres especialitzats destinats a acollir entitats, institucions i activitats ciutadanes amb voluntat de servei públic

Equipaments destinats a facilitar les infraestructures físiques, tècniques i logístiques necessàries per al desenvolupament, el creixement i la consolidació de les entitats, els col·lectius socials, les empreses culturals i el món associatiu en general.

1.3. Museus i centres patrimonials.

Equipaments destinats a cobrir el conjunt de funcions necessàries per a cercar, investigar, conservar i difondre el patrimoni de la ciutat i del seu univers cultural.

Podem trobar-hi els següents tipus d'equipaments:

- a. Museus i equipaments especialitzats en el patrimoni històric o artístic, en sentit general o temàtic.*
- b. Edificis, espais i punts d'interès patrimonial susceptibles de ser incorporats a recorreguts i a programes de divulgació històrica de la ciutat*

1.4. Arxius i centres de documentació.

Equipaments destinats a cobrir el conjunt de funcions necessàries per a trobar, recollir, conservar, investigar i

difondre el patrimoni documental de la ciutat.

En aquest camp hem de definir dos nivells d'equipaments:

- a. Arxius administratius.*
- b. Altres centres de documentació.*

1.5. Biblioteques i equipaments de lectura pública.

Equipaments destinats a promoure la divulgació dels fons documentals d'interès universal mitjançant la utilització de tot tipus de suports.

Podem trobar-hi biblioteques, punts de préstec i lectura, hemeroteques, mediateques.

1.6. Centres de formació, creació i producció artística.

Equipaments de formació reglada en els diversos sectors artístics. Equipaments dirigits a promoure i democratitzar l'accés dels ciutadans amb propostes artístiques a l'ús i el domini de les tècniques artístiques i a facilitar eines i infraestructures bàsiques de creació i producció artística.

En aquest grup, hi trobem els següents centres:

- a. Escoles artístiques.*
- b. Centres de producció artística.*

1.7. Centres especialitzats de difusió artística.

Teatres, auditoris, sales d'exposicions i en general, tots els equipaments destinats a difondre les produccions culturals i artístiques.

1.8. Altres equipaments amb més o menys grau d'atipicitat, inclassificables per la seva extremada polivalència o singularitat, per la seva dedicació altament especialitzada o per la seva inconcreció conjuntural.

- a. *Equipaments amb funcions administratives, burocràtiques, informatives i de direcció logística.*
- b. *Magatzems.*
- c. *Equipaments de gran singularitat.*

2. *Primera aproximació a un mapa definitiu d'equipaments.*

El conjunt d'edificis que cal reutilitzar, modificar i construir per disposar d'una xarxa d'equipaments culturals completa en cadascun dels grups esmentats és molt elevat. Una reflexió al voltant dels punts del mapa cultural ens porta a proposar una primera llista d'equipaments imprescindibles per al desenvolupament cultural de la ciutat:

1.a. *Centres culturals de ciutat*

- *Casal Pere Quart*
- *Centre Cultural de Ca n'Oriac*
- *Centre Cultural de Can Rull*
- *Centre Cultural de Campoamor*

1.b. *Punts culturals descentralitzats (als centres cívics)*

- *Centre Cívic de Can Puiggener*
- *Centre Cívic de Gràcia*
- *Centre Cívic de Can Deu*

- *Centre Cívic de la Creu de Barberà*
- *Centre Cívic del Poblenou*
- *Centre Cívic de Torre-romeu*
- *Centre Cívic de Sant Oleguer*
- *Centre Cívic dels Merinals*
- *Centre Cívic de la Creu Alta*

2.a. *Centres de promoció associativa.*

Centres associatius.

- *Acadèmia de Belles Arts*
- *Agrupacions Professionals Narcís Giralt*
- *Centre Parroquial de Sant Vicenç*
- *Obra Cultural de la Caixa de Sabadell*
- *Societat Cultural i Recreativa "El Ciervo"*
- *Unió Excursionista de Sabadell*

Centres de propietat pública i gestió privada.

- *Sant Vicenç de Jonqueres*
- *Observatori Astronòmic*
- *Ermita de Sant Nicolau*
- *Antiga rectoria de Sant Pau de Riu-sec*
- *Salò Imperial*
- *Antiga Escola d'Empresarials*
- *Safareig de la Creu Alta*
- *Edifici central Ca n'Estruch*

Suggeriments per centres de propietat privada

- *Antiga Maternitat (Generalitat)*
- *Edifici Escola Industrial (Caixa Sabadell)*
- *Acadèmia Catòlica*

2.b. Centres no especialitzats per promoure l'associacionisme

- *Teatre Municipal La Faràndula*
- *Centres Culturals de la ciutat*
- *Punts culturals descentralitzats (Centres Cívics).*
- *Ca n'Estruch*

3.a. Museus i Centres Patrimonials

- *Museu d'Art a la Casa Turull*
- *Museu d'Història a la Casa Casanoves i ampliació.*
- *Museu Tèxtil*
- *Magatzem dels Museus: Fàbrica Creu Alta.*
- *Institut de Paleontologia Miquel Crusafont (Diputació de Barcelona)*
- *Magatzem d'utilitatge/soterrani vapor Llonch*
- *Magatzem vapor Codina*

3.b. Punts Museístics

- *Sala de Calderes del Vapor Buxeda Vell*
- *Molí de Sant Oleguer i Pou de Glaç*
- *Masia de Can Deu (Caixa d'Estalvis de Sabadell)*

3.c. Punts singulars d'interès patrimonial

- *Capella de Sant Nicolau*
- *Sant Vicenç de Jonqueres*
- *Ermita de Sant Pau de Riu-sec*
- *Masia de Can Rull*
- *Masia de Can Deu (Caixa d'Estalvis Sabadell)*
- *Casa Duran (Caixa de Pensions)*
- *Santuari de la Salut*
- *Fàbrica Balsach*
- *Despatx Lluch (privat)*
- *Casa Ponsà*
- *Casa Turull*
- *Campanar de Sant Fèlix*
- *Torre de l'aigua*
- *Caixa d'Estalvis (Caixa d'Estalvis de Sabadell)*

4. Arxius i Centres de Documentació

- *Arxiu Històric de Sabadell*

5. Biblioteques i equipaments de lectura pública

- *Biblioteca Central Municipal al Fòrum o en un solar nou.*
- *Biblioteca Municipal de Can Puiggener. (D.II).*
- *Biblioteca Municipal de Can Deu. (D.III).*
- *Biblioteca Municipal (D.V).*
- *Biblioteca Municipal (D.VII).*
- *Biblioteca de la Creu de Barberà (D.VI) (C. E. de Sabadell)*
- *Biblioteca de Ca n'Oriac (D.III) (Caixa Estalvis de Sabadell)*

- *Biblioteca Centre Cultural Caixa de Catalunya (D.VI)*
- *Biblioteca (D.I) (Caixa d'Estalvis de Sabadell)*

6.a. Escoles artístiques

- *Escola Illa*
- *Conservatori Municipal de Música*
- *Escola Superior de Disseny (privada)*

6.b. Centres de producció artística

- *Centre d'arts plàstiques: la Nau*
- *Centre d'arts escèniques i música: Ca n'Estruch*
- *Centre d'artesanía: Vapor Badia (privat)*

6.c. Centres no especialitzats de formació, creació i producció artística

- *Centres culturals de la ciutat*
- *Centres cívics*

7.a. Centres especialitzats de difusió artística

7.a.1 Difusió d'arts escèniques i musicals

- *Teatre Municipal La Faràndula*
- *Teatre Principal (privat)*
- *Teatre del Sol (privat)*
- *Teatre Miguel Hernández (Generalitat)*

7.a.2. Difusió d'arts plàstiques.

- *Edifici carrer Borriana/antiga funerària*

7.b. Centres no especialitzats de difusió artística

- *Centres culturals municipals*

- *Punts culturals descentralitzats municipals*
- *Grans centres associatius privats*
- *Escoles artístiques*
- *Centres de producció artística*
- *Can Borràs*
- *Auditori de l'Escola d'estudis empresarials*
- *Fòrum*
- *Auditori dels sindicats*
- *Bassa de Sant Oleguer*
- *Parc de Catalunya*
- *Parc de la Granja del Pas*
- *Magatzem d'utilitatge/soterrani vapor Llonch*

7.c. *Places i espais públics, no especialitzats, d'interès en la difusió artística (relació orientativa).*

- *Plaça del Treball*
- *Plaça de la Creu Alta*
- *Plaça del Dr. Robert*
- *Plaça de Castelao*
- *Plaça del Primer de Maig*
- *Plaça de Banting i Best*
- *Plaça del Pi*
- *Plaça de Pompeu Fabra*
- *Plaça de Picasso*

8.a. *Centres d'activitats infantils i juvenils*

- *Parc d'activitats infantils: Granja del Pas*
- *Centre d'activitats ecològiques i tallerisme infantil: Masia de Can Rull*
- *Centre de Tallerisme infantil: Masia de Ca n'Oriac (privat)*
- *Sala Miguel Hernández (Generalitat)*
- *Centres Associatius (privats)*
- *Punts culturals descentralitzats en Centres Cívics*

8.b. *Parcs Arqueològics.*

- *Masia de Can Roqueta*

- *Santuari de la Salut*

8.c. *Centres d'activitats ecològiques rurals.*

- *Masia de Can Lletget (privada)*
- *Masia de Can Manent (privada)*
- *Castell de Can Feu (privat)*
- *Masia de Can Borrell (privada)*
- *Masia de Can Quer*
- *Masia de Can Rull*
- *Masia de Can Deu (Caixa d'Estalvis de Sabadell)*

8.d. *Centre d'activitats culturals, comercials, lúdiques.*

- *Fòrum de la Indústria, el Comerç i la Cultura:*
 - *Sala d'exposicions*
 - *Laboratori musical*
 - *Recinte Firal*
 - *Auditoris*
 - *Biblioteca Central Urbana*
 - *Centre de congressos*

8.e. *Programa de rehabilitació d'edificis i elements d'interès arquitectònic, en desús, i de propietat municipal. Programes de monumentalització de la ciutat.*

8.e.1. *Prioritats per la rehabilitació d'edificis*

- *Sant Vicenç de Jonqueres*
- *Ermita de Sant Pau de Riu-sec*
- *Safareigs del Carrer de la Fontnova*
- *Campanar de Sant Fèlix*
- *Pou de Glaç*
- *Molí de Sant Oleguer*
- *Safareig de la Creu Alta*
- *Capella de Sant Nicolau*
- *Masia de Can Rull*

8.e.2. Adequació i conservació del patrimoni arqueològic i de propietat municipal.

- *Masia de Can Roqueta*
- *La Salut*

8.e.3. Programa d'il·luminació d'edificis d'interès arquitectònic

- *Campanar de Sant Fèlix*
- *Campanar de la Puríssima*
- *Ajuntament*
- *Casal Pere Quart*
- *Casa Turull (Museu d'Art)*
- *Torre de l'Aigua*
- *Torre de l'Escola Industrial (Caixa d'Estalvis de Sabadell)*
- *Antic Hotel Suís (privat)*
- *Casa Ponsà (AHS)*
- *Vapor Pissit*
- *Cooperativa (privat)*
- *Caixa d'Estalvis (privat)*
- *Casa Gorina (privat)*
- *Companyia d'Aigües (privat)*

8.e.4. Programa de monumentalització de la ciutat

- *Adquisició i encàrrec d'escultures per instal·lar-les a l'espai públic, d'acord amb els criteris del Pla d'Escultures i Monuments; en àrees prioritàries de la ciutat: Centre, Parc del Taulí, Parc de Catalunya, Parc de la Granja del Pas, eixos urbanístics rellevants, places.*
- *Millora i conservació de les escultures existents d'interès, i del seu entorn.*
- *Intervenció en l'espai del rodal*

8.e.5. Programa de catalanització del nomenclàtor de carrers de la ciutat.

- *Substitució planificada de la totalitat de plaques de carrer que resten retolades en castellà.*

3.6. ESTRUCTURA URBANÍSTICA CULTURAL. TENDÈNCIES I PERSPECTIVES DE FUTUR.

Plantejada l'expectativa d'una ciutat amb els equipaments assenyalats anteriorment, hom pot especular amb la tendència a establir determinats comportaments urbanístico-culturals.

La ciutat a poc a poc podria vertebrar-se a partir d'un seguit de centres d'especial empena cultural:

1. *El Centre històric, al voltant de la Rambla. Zona de màxima centralitat amb una important concentració d'equipaments de difusió (teatres, sales d'exposicions, sales d'actes) i amb una part molt considerable dels equipaments patrimonials que tendirien a reforçar-ne la posició d'àrea de capitalitat. Aquesta infraestructura estaria acompanyada d'una important presència d'entitats i de comerç cultural de tot tipus.*

Cal fer referència als següents punts culturals:

Conservatori, Escola Superior de Disseny, l'Arxiu Històric, els Museus d'Història i d'Art, la biblioteca central de la Caixa, el Teatre La Faràndula, el Teatre del Sol, l'Acadèmia de Belles Arts, l'Acadèmia Catòlica, L'Agrupació Narcís Giralt, entre els equipaments existents. El vapor Pissit, entre els edificis a rehabilitar. Les llibreries, els cinemes i les galeries d'art privades entre els espais de comerç cultural i les avingudes, carrers i places que determinen la centralitat de Sabadell.

2. *Creu Alta-Can Rull sobre un eix perpendicular a l'avinguda de l'Onze de Setembre i al voltant de l'Eix Macià.*

La principal característica d'aquesta zona és l'existència del Fòrum de la Indústria, la Cultura i el Comerç, el Centre Cultural de Can Rull i el Centre de producció artística Ca n'Estruch. Hem de parlar també de la fàbrica Balsach, la Masia de Can Rull, el Parc Catalunya, els safareigs, Can Borràs, el CP de Sant Vicenç i el conjunt d'espais de consum cultural que naixeran al voltant de l'Eix Macià.

3. *Can n'Oriac.*

Aquesta zona, articulada al voltant de l'Avda. Matadepera disposa de la Sala

Miguel Hernández, el Centre Cultural de Ca n'Oriac, la Biblioteca i el seu desenvolupament associatiu la qual cosa li confereix una important presència cultural a la ciutat.

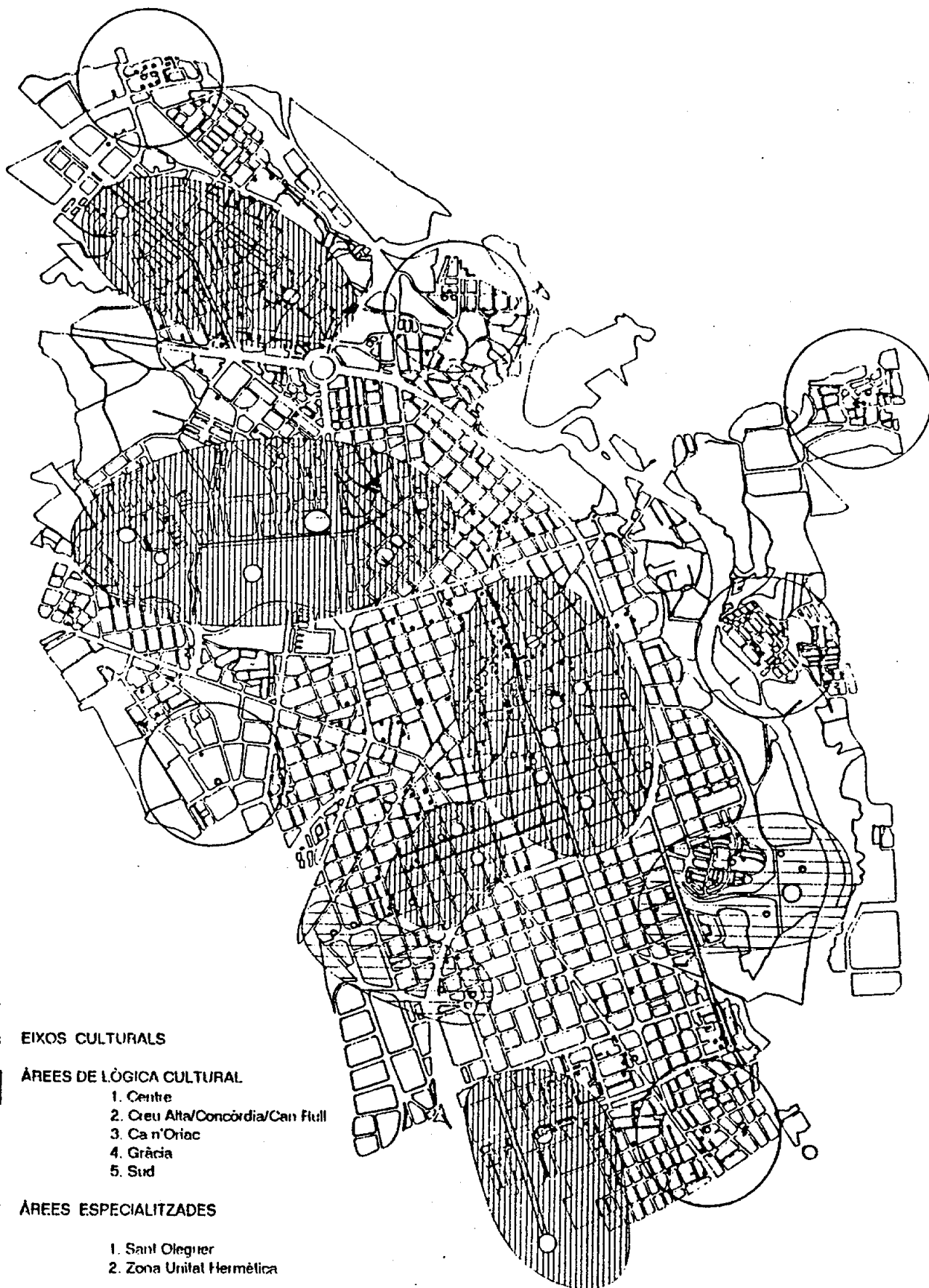
4. *Gràcia.*

Al voltant de la plaça del treball apareix una zona d'impacte cultural al voltant de l'Escola Illa i el Centre de producció artística "La Nau". Hem de considerar també la presència del Centre Cívic, de l'Associació Cultural el Ciervo i d'un teixit associatiu ampli i important.

5. *Zona Sud. A partir del desenvolupament de tres eixos bàsics: passeig de Goya, l'obertura de la ronda de Sta. Maria i la plaça de Picasso.*

El Centre Cultural de Campoamor i les possibilitats del parc infantil de la Granja del Pas delimiten els espais de més importància.

6. *Altres zones a tenir en compte són: Sant Oleguer amb una important concentració de punts d'interès patrimonial (Molí, Pou de Glaç, Fàbrica de Can Quadres, la Masia Sant Oleguer entre d'altres), el Centre Cívic i la zona esportiva, i el sector Hermètica amb la densitat d'espais d'oci (discoteques) més important de la ciutat.*

LLEENDA

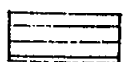

EIXOS CULTURALS

ÀREES DE LòGICA CULTURAL

1. Centre
2. Creu Alta/Concòrdia/Can Flull
3. Ca n'Oriac
4. Gràcia
5. Sud

ÀREES ESPECIALITZADES

1. Sant Oleguer
2. Zona Unitat Hermètica

ÀMBITS D'INFLUÈNCIA PUNTUAL

ASSOCIACIONS

LLEGENDA

EIXOS CULTURALS

AREES DE LòGICA CULTURAL

1. Centre

Casal Pere Quart
TM La Faràndula
Conservatori Professional Municipal de Música
Museu d'Art
Museu d'Història
Museu de la Indústria
Arxiu Històric
Escola de Disseny Tèxtil
Biblioteca de la Caixa de Sabadell
Obra Social de la Caixa de Sabadell
Institut de Paleontologia Miquel Crusafont
Saló Imperial
Antiga Escola d'Empresarials
Teatre Principal
Vapor Pissit
Museu del Vitral
Acadèmia Catòlica
Acadèmia de Belles Arts
Agrupacions Narcís Giral
Teatre del Sol
Cineart Multisales
Vapor Badia

2. Creu Alta/Concòrdia/Can Rull

Parc de Catalunya
Ca n'Estruch
Masia de Can Deu
Centre Cultural de Can Rull
Can Borràs
Fàbrica Balsach
Centre Cívic de la Concòrdia
Centre Parroquial Sant Vicenç
Observatori Astronòmic
Cinemes de l'Eix Macià

3. Ca n'Oriac

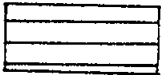
*Centre Cultural de Ca n'Oriac
Teatre Miguel Hernández
Biblioteca de la Caixa de Sabadell*

4. Gràcia

*La Nau Fibranova
Escola Illa
Centre Cívic de Gràcia
SCR El Ciervo*

5. Sud

*Centre Cultural Campoamor
Parc temàtic de la Granja del Pas*

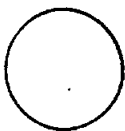
AREES ESPECIALITZADES

1. Sant Oleguer

*Bassa de Sant Oleguer
Masia de Sant Oleguer
Centre Cívic de Sant Oleguer
Molí de Sant Oleguer
Pou de Glas*

2. Zona Unitat Hermètica

*Discoteca Òpera
Discoteca Mackintosh
Discoteca A-18
Discoteca Jet 7*

ÀMBITS D'INFLUÈNCIA PUNTUAL

ASSOCIACIONS

3.7. RECOMANACIONS

El conjunt de propostes que configuren aquest document emanen d'una anàlisi de la realitat social i cultural de Sabadell i d'una reflexió sobre les necessitats de futur.

El mapa cultural és essencialment un treball de prospectiva que necessita instruments de contrast i execució. Alguns d'aquests instruments es defineixen a grans trets en el mateix document, altres demanen estudis paral·lels que caldrà fer immediatament.

Les recomenacions son un tercer nivell d'instruments, conjuntament amb els sectorials i els generals que ens ajuden a definir amb exactitud les característiques i les dinàmiques estables i quotidianes de la política cultural.

Cal considerar com a prioritari afrontar el debat sobre els següents punts:

- 1. Procediment i periodificació de la discussió política i ciutadana del mapa cultural.*
- 2. Estat actual i perspectives de futur de la implicació d'altres institucions públiques i privades en la política cultural de Sabadell.*
- 3. Sistemes d'organització i adjudicació de recursos per a la posada en marxa de la política cultural de Sabadell.*

En els annexos que presentem, s'anuncien alguns d'aquests punts amb reflexions preliminars que intenten una primera aproximació a algunes d'aquestes qüestions. Es tracta per tant, de documents pensats per iniciar un debat, els quals, un cop discutits s'incorporaran al mapa com a instruments definitius de treball.

3.8. PERIODIFICACIÓ ESTRATÈGICA DE LA POLÍTICA CULTURAL DE SABADELL 1992-2007

El procés d'elaboració del mapa cultural de Sabadell s'inicià amb la redacció dels documents preliminars del Mapa. Les fases que cal establir per tal de consolidar la política cultural municipal son les següents:

1. *Període 1992-1995 (la preparació)*

Redacció del Mapa Cultural. Elaboració de l'inventari i del pla estratègic de Cultura. Redacció del Pla d'equipaments i inici del desenvolupament sectorial del Mapa.

2. *Període 1996-1999. (la planificació)*

Realització dels estudis complementaris i redacció definitiva dels plans sectorials a llarg termini, que hauran de constituir el Llibre Blanc de la Cultura. Primeres concrecions de les inversions.

3. *Període 1999-2003. (la concreció)*

Capitalitat cultural. Construcció dels grans equipaments culturals emblemàtics de la ciutat.

4. *Període 2003-2007. (la normalització).*

Completar l'estructura. Construcció definitiva de la xarxa d'equipaments culturals.

Podem establir un seguit de punts d'inflexió en cadascun dels períodes esmentats per a les tasques més importants que cal assumir.

Hem agrupat aquestes tasques en cinc grans apartats:

I. PLA ESTRATÈGIC

II. LLIBRE BLANC DE LA CULTURA

III. REALITZACIÓ D'EQUIPAMENTS/POSADA EN MARXA DEL PLA D'EQUIPAMENTS.

IV. INTENDÈNCIA

V. CULTURA I CIUTAT

SÍNTESI DE LA PERIODIFICACIÓ ESTRATÈGICA DE LA POLÍTICA CULTURAL DE SABADELL. 1992-2007

PERÍODE		1992-1995					1996-1999					2000-2003					2004-2007				
		1992	1993	1994	1995		1996	1997	1998	1999		2000	2001	2002	2003		2004	2005	2006	2007	
I. PLA ESTRATÈGIC																					
1.	AVANTPROJECTE MAPA CULTURAL																				
2.	PROJECTE MAPA CULTURAL																				
3.	DISCUSSIÓ DEL MAPA CULTURAL A LA CIUTAT																				
4.	EDICIÓ LLIBRE JORNADES 90-91																				
5.	EDICIÓ MAPA CULTURAL																				
PERÍODE		1992-1995					1996-1999					2000-2003					2004-2007				
		1992	1993	1994	1995		1996	1997	1998	1999		2000	2001	2002	2003		2004	2005	2006	2007	
II. LLIBRE BLANC DE CULTURA																					
1. CONSIDERACIONS GENERALS																					
SABRE EL PATRIMONI CULTURAL																					
1.1.	<i>Pla de Museus</i>																				
	Elaboració																				
	Discussió																				
	Edició																				
1.2.	<i>Pla de protecció patrimoni arquitectònic</i>																				
	Elaboració																				
	Discussió																				
	Edició																				
1.3.	<i>Pla de protecció patrimoni arqueològic</i>																				
	Elaboració																				
	Discussió																				
	Edició																				
1.4.	<i>Pla de protecció bens mobles i col·leccions</i>																				
	Elaboració																				
	Discussió																				
	Edició																				

PERÍODE		1992-1995					1996-1999					2000-2003					2004-2007				
		1992	1993	1994	1995		1996	1997	1998	1999		2000	2001	2002	2003		2004	2005	2006	2007	
1.5.	Pla d'Escultures i monuments																				
	Elaboració																				
	Discussió																				
	Edició																				
1.6.	Pla d'Arxius i centres de documentació																				
	Elaboració																				
	Discussió																				
	Edició																				
2	CONSIDERACIONS ESPECIALS SOBRE LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA																				
	Elaboració																				
	Discussió																				
	Edició																				
3.	CONSIDERACIONS ESPECIALS SOBRE LES FESTES																				
	Elaboració																				
	Discussió																				
	Edició																				
4.	PLA DE BIBLIOTECES																				
	Elaboració																				
	Discussió																				
	Edició																				
5.	CONSIDERACIONS ESPECIALS SOBRE LA CULTURA ARTÍSTICA																				
5.1.	Consideracions especials sobre la música																				
	Elaboració																				
	Discussió																				
	Edició																				
5.2.	Conside. especials sobre les arts escèniques																				
	Elaboració																				
	Discussió																				
	Edició																				
5.3.	Consideracions especials sobre les arts plàstiques																				
	Elaboració																				
	Discussió																				
	Edició																				

PERÍODE	1992-1995					1996-1999					2000-2003					2004-2007				
	1992	1993	1994	1995		1996	1997	1998	1999		2000	2001	2002	2003		2004	2005	2006	2007	
5.4. Consideracions especials sobre les arts de la imatge i la literatura																				
Elaboració																				
Discussió																				
Edició																				
6. CONSIDERACIONS ESPECIALS SOBRE LA CULTURA CÍVICA																				
6.1. Consideracions especials sobre l'associacionisme																				
Elaboració																				
Discussió																				
Edició																				
6.2. Consideracions especials sobre la formació																				
Elaboració																				
Discussió																				
Edició																				
6.3. Consideracions especials sobre relacions culturals																				
Elaboració																				
Discussió																				
Edició																				
7. EDICIÓ DEL LLIBRE BLANC DE CULTURA																				
Elaboració																				
Edició																				

PERÍODE	1992-1995				1996-1999				2000-2003				2004-2007			
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
III. REALITZACIÓ D'EQUIPAMENTS																
1. Punts museístics, equipaments patrimonials per a usos assoc.																
2. Reformes als museus																
3. Equipaments de producció i creació cultural																
4. Biblioteca central urbana																
5. Equipaments singulars de nova planta																
6. Inversions en equipaments de tercera																
PERÍODE	1992-1995				1996-1999				2000-2003				2004-2007			
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
IV. INTENDÈNCIA																
1. Elaboració memòria anual																
2. Traslats dependències departament de Cultura																
3. Implantació nou organigrama i revisió																
4. Traspàsos competències Participació Ciutadana																
5. Programa informàtic anàlisi de la despesa. Inici																
6. Elaboració programes d'actuació quadriennal																
7. Elaboració i revisió Guia d'Entitats																
8. Anàlisi d'impactes																
9. Revisió d'estatuts Patronat Museus Municipals																
10. Revisió estatuts Arxiu Històric																

PERÍODE		1992-1995					1996-1999					2000-2003					2004-2007				
		1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007				
V. CULTURA I CIUTAT																					
1.	Consell Municipal de Cultura																				
1.1.	Comissió Cultura artística																				
1.2.	Comissió Cultura Cívica																				
1.3.	Comissió Festes																				
1.4.	Comissió Patrimoni																				
1.5.	Comissió Biblioteques																				
1.6.	Comissió Normalització Lingüística																				
2.	Conferència Cultural de Sabadell																				
3.	Fundació Sabadell Cultura																				

3.9. SEGUIMENT I AVALUACIÓ DE LA PLANIFICACIÓ

Planificar la política cultural de Sabadell té dos objectius essencials: reduir les incerteses i assegurar el màxim nivell d'acompliment dels objectius. Aquesta pretensió es fonamenta en una voluntat permanent d'anàlisi i seguiment de cada un dels programes realitzats.

Sabem que avaluar la vida cultural de Sabadell en termes exclusivament estadístics no és fàcil ni possiblement desitjable. Hi ha una multitud de factors que no són quantificables, altres no ho són a curt termini i alguns permetrien realitzar interpretacions equívokes que no contribuirien gens al normal desenvolupament cultural de la ciutat.

Tot i així cal disposar del conjunt d'informació necessària per a interpretar amb la màxima precisió quin és el nivell d'èxit o de fracàs que el conjunt dels programes tenen respecte dels objectius finals.

1. *La monitorització cultural és el procés a partir del qual obtenim la màxima informació sobre el funcionament de les polítiques culturals. L'objectiu final és el de dotar la política cultural d'instruments objectius de recerca d'informació, que un cop tractada, ens aportin les màximes pautes possibles d'anàlisi i avaluació dels plans d'actuació.*
2. *La monitorització tracta de fer explícit allò que és genèricament implícit. És a dir, dotar els escenaris de la cultura, que essencialment es mouen en el terreny de la producció i la difusió de productes simbòlics, d'àmplies bases de dades. Cal, però, tenir en compte alguns aspectes problemàtics:*
 - 2.1. *El primer problema ve determinat per les particulars característiques d'intangibilitat del producte cultural.*
 - 2.2. *El mateix caràcter dinàmic del sector cultural obliga a realitzar una segona prevenció. La monitorització és per definició una mecànica inherent al procés de formulació i gestió de polítiques i estratègies culturals.*

La monitorització utilitza la tècnica de la fotografia però no és, en cap cas, una foto fixa, sinó en moviment. És un procés de seguiment que intenta evitar la tendència burocràtica a realitzar avaluacions finals

estrictament basades en l'anàlisi dels rendiments.

2.3. *Una tercera prevenció fonamental fa referència als perills que suposa iniciar dinàmiques de seguiment permanent. La mateixa informació que ens ajuda a reconduir situacions, a corregir errors, pot donar-nos la base per autorecrear-nos únicament en aquells aspectes que funcionen amb èxit.*

3. *Un cop correctament definits els objectius, els instruments utilitzats per recollir la informació són:*

3.1. *Instruments estadístics. Són aquells que ens subministren informació quantificada sobre la dotació assignada a cada projecte, els resultats obtinguts, les funcions aplicades, sobre les demandes que rebem i en general sobre tots aquells aspectes quantificables de la gestió cultural.*

3.2. *Instruments d'imatge. Són aquells que ens donen informació sobre l'impacte actiu o passiu que aconseguixen les nostres propostes en els ciutadans i els mitjans de comunicació.*

L'impacte passiu ve determinat pel tractament que la premsa i els mitjans de comunicació donen a la nostra activitat, ja sigui a través d'elements publicitaris, ja sigui a través d'elements periodístics.

L'impacte actiu ve determinat per l'opinió que el subjecte referent (el ciutadà de Sabadell en primera instància i el comarcal-català-espanyol, en segona) tenen respecte dels projectes.

Es tracta d'un conjunt d'instruments de difícil quantificació. Tot i així, hi ha sistemes de mostreig i d'enquesta per obtenir informació fiable dins aquest apartat.

3.3. *Instruments sòcio-antropològics o macroculturals. Són aquells que intenten relacionar l'activitat i les propostes realitzades amb els grans ritmes de funcionament de la ciutat respecte del conjunt de tendències del seu àmbit territorial-cultural.*

Els instruments macroculturals tenen un doble efecte: subministren

informació sobre l'embolcall en què es produeix la política cultural i ajuden a ponderar les informacions que ens donen els altres instruments.

4. *Una autèntica avaluació és el resultat final de la interpretació global del conjunt d'informacions que subministren aquests tres tipus d'instruments.*
5. *La monitorització cultural implica mantenir una mecànica permanent perfectament integrada dins el sistema de gestió del departament de Cultura. Fins i tot implica un cert nivell de corresponsabilitat amb altres àrees Municipals en la mesura que disposen, i poden aportar, d'una inestimable informació contextual.*

Cal per tant establir els mecanismes que facin possible dotar-se de les fonts de subministrament informatiu necessàries per a realitzar anàlisis periòdiques que readeqüin la planificació cultural.

La monitorització té dos grans escenaris temporals. El primer, de caràcter estàtic, el configuren els tres moments bàsics de l'exercici anual: la confecció del programa i el pressupost, la memòria i un espai intermedi en el qual es revisa l'anàlisi d'intencions i resultats per tal de modificar crèdits i variar objectius programàtics. El segon escenari, de concepció dinàmica, correspon a la creació d'una pràctica quotidiana que analitzi els projectes i les activitats a partir dels requeriments del programa de monitorització.

Una gestió cultural automonitoritzada necessita crear una cultura organitzativa i funcional que es correspongui a un funcionament estratègic i per objectius.

- 5.1. *La confecció del programa i el pressupost. El sistema correcte de funcionament és, realment o formalment, el del pressupost per objectius i expectatives de resultats, el qual ens porta inevitablement cap el pressupost de base 0.*

La confecció del pressupost per objectius ens obliga d'entrada, a analitzar un conjunt de variables, a preveure uns resultats i a avaluar amb indicadors de funcionament l'èxit o el fracàs del pla de treball.

- 5.2. *L'avaluació intermèdia i les modificacions de crèdits. Plantejar aquest escenari reflexivament i sistemàticament implica la realització d'una*

avaluació continuada i l'assumpció de les responsabilitats implícites a la gestió econòmica global, i no simplement de la gestió tradicional de la despesa.

És un bon moment per implicar tots els responsables dels projectes i analitzar el nivell de compliment dels objectius, la correcció en l'adjudicació de càrregues de treball, la dotació i la imputació de recursos i tots els aspectes que intervenen en la gestió cultural.

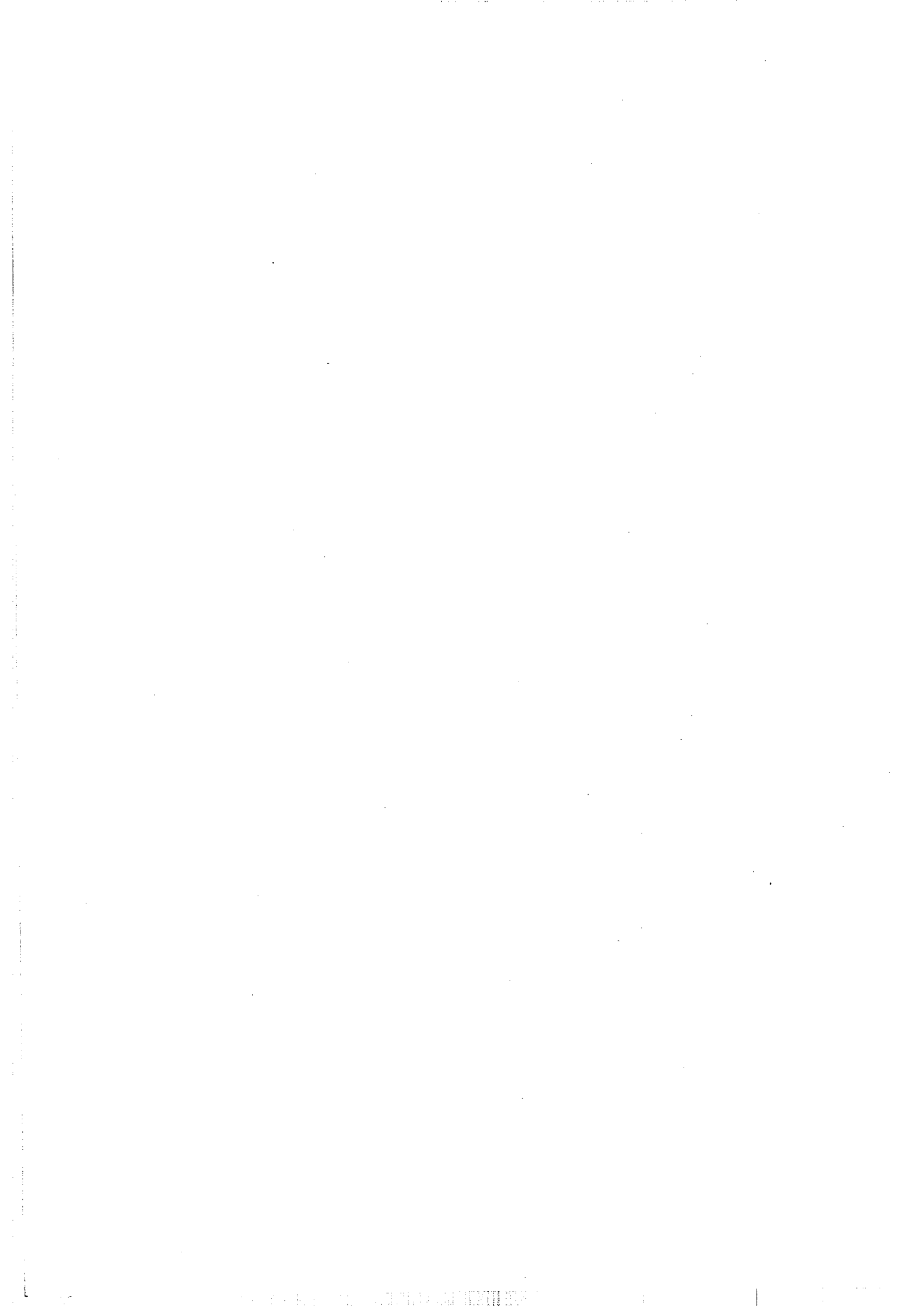
- 5.3. *La confecció de la memòria. La memòria no és simplement un recull sistemàtic dels resultats obtinguts i dels recursos emprats. Implica una anàlisi del nivell d'adequació entre els objectius assenyalats (a curt i a llarg termini) i la seva concreció real. La memòria és un instrument essencial per ajudar-nos a confeccionar els diferents plans d'actuació anuals en què es divideix un període de govern.*

Per tant, la confecció de la memòria no és un procés finalista en si mateix, sinó que configura un instrument al servei de l'equip de govern i dels seus objectius estratègics que tenen una duració quadriennal.

- 5.4. *La dinàmica quotidiana. Parcialitzar l'anàlisi de la gestió en les tres fases anteriors és poc operatiu si no disposem d'una cultura organitzativa que diàriament, activitat a activitat i projecte a projecte, utilitzi les tècniques d'obtenció d'informació del monitoratge.*

En el treball artístic i cultural, on la dialèctica entre ideologia i mercat obliga a adoptar quotidianament un alt nivell de pragmatisme, l'adopció de sistemes d'avaluació permanent té una importància definitiva.

Per tant cal que els responsables dels departaments, els programes i els projectes aportin la informació necessària per a facilitar un correcte treball polític que s'integri en un marc estratègic superior als requeriments i les dinàmiques immediates.

ÍNDEX DEL PLA D'EQUIPAMENTS

1.	INTRODUCCIÓ	3
1.1.	<i>Algunes consideracions prèvies</i>	4
1.2.	<i>Algunes excepcions conjunturals</i>	5
1.3.	<i>Comentaris sobre altres equipaments no inclosos en el Pla</i>	7
2.	ELS PRINCIPIS BÀSICS DEL PLA D'EQUIPAMENTS DE SABADELL	9
2.1.	<i>Relacions entre el Mapa Cultural i el Pla d'Equipaments</i>	9
2.2.	<i>El Pla d'Equipaments i la ciutat</i>	9
2.3.	<i>El Pla d'Equipaments i les infraestructures culturals de la ciutat</i>	10
2.4.	<i>Els criteris bàsics del Pla d'Equipaments</i>	11
2.5.	<i>La dinàmica temporal del Pla d'Equipaments</i>	14
3.	LES LÍNIES D'ACTUACIÓ DEL PLA D'EQUIPAMENTS. UN SEGUIT DE RESPOSTES A UN CONJUNT DE PROBLEMES	15
4.	UN CONJUNT D'IMATGES QUE PREFIGUREN EL FUTUR CULTURAL DE LA CIUTAT	19
5.	AGRUPACIÓ TIPOLÒGICA	33
1.	<i>La tipologia d'equipaments culturals per a la ciutat de Sabadell</i>	34
1.1.	<i>Centres culturals polivalents</i>	35
1.2.	<i>Centres especialitzats destinats a acollir entitats, institucions, empreses i activitats de servei públic</i>	36
1.3.	<i>Museus i centres patrimonials</i>	36
1.4.	<i>Arxius i centres de documentació</i>	37
1.5.	<i>Biblioteques i equipaments de lectura pública</i>	38
1.6.	<i>Centres de formació, creació, i producció artística</i>	38
1.7.	<i>Centres especialitzats en la difusió artística</i>	39
1.8.	<i>Altres equipaments</i>	40
1.9.	<i>Altres programes</i>	40
2.	<i>Una aproximació al model de gestió dels equipaments inclosos en el Pla</i>	41
6.	LLISTAT DELS EQUIPAMENTS CULTURALS QUE CONFIGUREN EL PLA D'EQUIPAMENTS CULTURALS DE SABADELL	43
	<i>(fitxa tècnica, situació geogràfica, qualificació urbanística, antecedents històrics, funcions actuals, previsió de futur, plànols arquitectònics i previsió de necessitats -obra nova/remodelació/millores-).</i>	

6.1	<i>Casal Pere Quart</i>	45
6.2.	<i>Fàbrica Estruch</i>	57
6.3.	<i>Església i rectoria de Sant Vicenç de Jonqueres</i>	69
6.4.	<i>Safareig públic de la Creu Alta</i>	85
6.5.	<i>Ermita de Sant Nicolau</i>	95
6.6.	<i>Ermita i rectoria de Sant Pau de Riu-sec</i>	105
6.7.	<i>Antiga Escola de Comerç</i>	121
6.8.	<i>Magatzem d'utilitatge</i>	131
6.9.	<i>Museu d'Història/casa Antoni Casanovas</i>	139
6.10.	<i>Museu d'Art/casa Pere Turull</i>	155
6.11.	<i>Magatzem del Museu d'Història/Fàbrica Francisco Casas</i>	171
6.12.	<i>Museu de la Indústria Tèxtil Llanera/Vapor Pissit</i>	179
6.13.	<i>Magatzem del Museu de la Indústria Tèxtil/Vapor Codina</i>	195
6.14.	<i>Sala de màquines del Vapor Buxeda Vell</i>	207
6.15.	<i>Molí de Sant Oleguer</i>	227
6.16.	<i>Safareig públic del carrer de la Font Nova</i>	243
6.17.	<i>Campanar de Sant Fèlix</i>	255
6.18.	<i>Masia de Can Roqueta</i>	271
6.19.	<i>Parc arqueològic de la Salut</i>	279
6.20.	<i>El Pou de Glaç</i>	285
6.21.	<i>Arxiu Municipal/Casa Ponsà</i>	301
6.22.	<i>Biblioteca central urbana</i>	315
6.23.	<i>Biblioteca Popular de Can Deu</i>	323
6.24.	<i>Biblioteca Popular de Can Puiggener</i>	331
6.25.	<i>Antiga Fàbrica Ignasi Bros i Fibranova</i>	341
6.26.	<i>Tallers de l'Antiga funerària</i>	355
6.27.	<i>Teatre Municipal la Faràndula</i>	365
6.28.	<i>Sala Miguel Hernández</i>	379
6.29.	<i>Saló Imperial</i>	389
6.30.	<i>El Fòrum</i>	399
6.31.	<i>Parc de la Granja del Pas</i>	411
6.32.	<i>Fàbrica Borràs</i>	421
7.	ANÀLISI DE LES INVERSIONS REALITZADES PER L'AJUNTAMENT DE SABADELL EN EL PERÍODE 1987-1993 (detall de les inversions realitzades als diferents departaments municipals i en cadascun dels serveis del departament de Cultura).	429
8.	DISSENY DE PRIORITATS EN EL CONTEXT DEL MAPA CULTURAL I EL PLA ESTRATÈGIC DE CULTURA DE SABADELL (aproximació a un mapa d'inversions amb les corresponents referències al seu impacte en el pressupost municipal d'inversions).	435
9.	ANNEX AL PLA D'EQUIPAMENTS	443

1. INTRODUCCIÓ

La configuració cultural de Sabadell per als propers anys ve determinada per un seguit de consideracions diagnosticades en el Mapa Cultural de la ciutat. De les reflexions que se'n deriven podem establir quatre elements de gran importància.

1. *D'una banda la percepció cada cop més estesa que Sabadell precisa d'un únic projecte cultural, capaç de reunir sota una mateixa lògica política les diverses dimensions de la cultura: els seus valors socials, la capacitat expressiva i les característiques tècniques. Aquest element es concreta en la reagrupació de competències sota una mateixa direcció política.*
2. *D'altra banda la necessitat d'incrementar la presència de la dimensió cultural (en el seu sentit conceptual i estratègic) en el disseny i la construcció de la ciutat. Aquest element, bé sigui amb una major participació en els espais d'opinió i decisió, bé sigui amb una major capacitat operativa, ha de suposar una variació important en el pes específic que actualment tenen els projectes culturals dins de l'organització municipal.*
3. *En tercer lloc, la ferma convicció que la vida cultural, tant pel que suposa d'indicador final de riquesa i qualitat de vida, com per la seva capacitat de dinamització socio-econòmica (es tracta en definitiva d'un dels pocs sectors articulats entorn del treball intensiu), ha de ser un dels factors diferencials que marquin la futura personalitat de Sabadell.*
4. *En quart lloc la constatació que la realitat cultural de Sabadell s'ha de transformar amb la col.laboració i participació de tots els sectors socials. A l'Ajuntament li correspon animar l'empenta associativa i regular les condicions que facin possible l'aparició i consolidació d'iniciatives en el camp de l'activitat cultural privada.*

Quatre aspectes d'importància cabdal que indiquen de manera clara el pes que en un futur immediat haurà de tenir la política cultural en el context de la política municipal de la ciutat.

La vida cultural d'una ciutat ve marcada, certament, pel pes de factors com els anteriors, però de poca cosa servirien si no es manifestessin en realitats operables a partir de les quals establir un procés d'institucionalització de les pràctiques culturals i artístiques.

Els equipaments són, en aquest sentit, els elements que simbolitzen la voluntat política d'incidir culturalment, tant de manera extensiva (democratització de la cultura), com de manera intensiva (creació i producció artística).

Una ciutat s'explica culturalment pels seus centres i equipaments, perquè signifiquen en darrera instància la possibilitat d'endegar programes que superin el pas del temps i les inèrcies conjunturals.

Aquest document dibuixa el mapa d'equipaments culturals bàsics que Sabadell necessita per tal d'aconseguir un estatus normalitzat en el desenvolupament de les seves funcions culturals.

1.1. Algunes consideracions prèvies.

El Pla d'equipaments no és un llistat dels espais, locals i centres culturals existents a Sabadell. Aquesta relació ha estat convenientment grafiada en els inventaris generals i d'ubicació realitzats a propòsit del Mapa Cultural. El cens d'equipaments i entitats de Sabadell amb infraestructures físiques supera, afortunadament, les 350 unitats. En moltes s'hi podrà intervenir per mitjà de programes de subvenció i suport per a les millores i les dotacions tècniques. Per als que són de propietat aliena -institucional o privada- caldrà cercar mecanismes que facilitin inversions d'altri. Altres tenen un impacte menys relevant i quedaran, dissortadament, al marge de la planificació municipal.

El Pla d'Equipaments és una relació de les propostes d'intervenció en matèria infraestructural (per la via de les inversions) que caldria realitzar en els propers 14 anys. El conjunt d'aquestes propostes implicaria concloure un cicle que va començar amb l'esdeveniment dels ajuntaments democràtics i amb la posada en marxa de polítiques culturals democràtiques.

Està plantejat, en conseqüència, amb una durada que sobrepassa els períodes electorals, amb la convicció que cada una de les propostes realitzades parteix d'uns pressupòsits fonamentats en l'anàlisi objectiva de la ciutat.

Tot i així, l'elaboració del Pla d'Equipaments implica una determinada concepció de la ciutat i de la seva dimensió cultural. Aquesta filosofia expressada en el Mapa Cultural permet elaborar propostes estructurals per a cada un dels equipaments inclosos, de tal manera que sigui possible abordar d'una manera quasi definitiva les seves funcions de futur.

Tot el que s'hi expressa és fruit d'una discussió rigorosa i conseqüència de la convicció que les solucions aportades són pertinents i possibles. Malgrat això el Pla d'Equipaments té una voluntat indicativa i no pas normativa. Es tracta,

doncs, d'un conjunt d'idees revisables (des del mateix Ajuntament i a partir de les indicacions d'altri que el millorin i l'enriqueixin), tant per la dinàmica del temps i les noves possibilitats que aquest ens ofereixi, com pel pes dels equilibris entre el conjunt de les polítiques municipals, que es manifesten a l'hora de debatre i aprovar els pressupostos de cadascun dels exercicis de govern.

Es tracta d'un conjunt d'orientacions, l'aprovació de les quals no implica vinculacions definitives, d'un seguit d'idees-força que pretenen oferir imatges de futur i una lectura plausible de com la ciutat pot afrontar el nou mil·lenni pel que fa al terreny de la cultura i la convivència cívica en general

1.2. Algunes excepcions conjunturals.

En el Pla d'Equipaments no s'hi recull la totalitat dels equipaments que fan activitats culturals i artístiques, sinó únicament aquells que representen la dimensió pública de la cultura i dins es fa esment d'aquells en els quals és possible plantejar-se algun tipus d'intervenció infraestructural per tal de millorar les seves prestacions. Òbviament s'han tingut en compte, també, els principis d'oportunitat, ja que la llista d'espais potencials per a la cultura seria extraordinàriament llarga.

Cal assenyalar que el Pla d'equipaments té algunes absències remarcables. Hi ha tres tipus d'equipaments que no queden reflectits en aquest Pla: les Escoles Artístiques (ja que als efectes d'un pla d'equipaments pertanyen a la lògica educativa), els Centres de lleure infantil (ja que les circumstàncies polítiques aconsellen un debat particular per aquesta família d'equipaments) i el conjunt de locals de propietat pública cedits als centres d'esplai (ja que la seva reubicació dins el mapa cultural de Sabadell s'haurà de realitzar a partir d'un estudi específic).

De cadascun d'aquests tipus d'equipaments convé fer algunes puntualitzacions per tal de clarificar el punt de vista de l'Ajuntament i en conseqüència la seva incidència potencial dins el conjunt del Pla.

- a. Respecte de les Escoles artístiques, cal assenyalar la seva importància a l'hora de configurar una política cultural. Creiem fermament, i així ha estat formulat sota la denominació de "ciutat pedrera", que Sabadell ha d'apostar amb la màxima intensitat per aquells tipus d'activitats i programes que tendeixen a millorar els coneixements bàsics dels ciutadans. En el camp de la cultura, la formació artística (i especialment la reglada) es converteix en un instrument de primer ordre per assolir aquest objectiu.*

Aquest criteri, però, no ha de fer oblidar la necessitat d'establir un sistema organitzatiu que permeti aconseguir uns rendiments òptims. En aquesta direcció i en un futur immediat cal plantejar-se algunes qüestions decisives com són la integració de les escoles en un sistema nacional d'ensenyaments artístics (amb una major participació econòmica i organitzativa de la Generalitat), una relació més estructurada amb els programes desenvolupats en el context de la política cultural de Sabadell i una vinculació més profitosa amb els projectes artístics de caràcter finalista que es donen a Sabadell i el seu entorn (l'Orquestra Simfònica del Vallès, per exemple).

Aquests elements han de decidir-se des del conjunt de l'Ajuntament implicant activament els departaments de Cultura i d'Educació. Per aquesta raó hem cregut oportú incorporar-los en el projecte cultural de la ciutat.

- b. En el conjunt del Mapa Cultural i els seus annexos s'analitza en profunditat la problemàtica dels centres cívics de Sabadell.*

Els centres cívics constitueixen la xarxa bàsica d'equipaments socio-culturals de la ciutat i en conseqüència són el principal instrument de transmissió dels valors de canvi que acompanyen l'objectiu de la democràcia cultural.

Tot i així el nombre, el disseny i la distribució geogràfica dels equipaments existents i dels que estan en construcció no permeten, en conjunt, una gestió eficaç del projecte, tant per la seva inviabilitat econòmica, com per les dificultats objectives que existeixen per a multiplicar per cada un dels centres cívics les propostes existents.

Hi ha una funció evident que tots ells han estat exercint i hauran de seguir mantenint: la cessió d'espais per al desenvolupament dels projectes ciutadans.

Però al marge d'aquestes funcions els centres cívics han de ser viviers de propostes de consens i a l'hora l'espai receptor de les activitats que proposa l'Ajuntament. Aquest doble esforç es concreta en una dimensió singular de cada Centre Cívic conjuntament amb una dinàmica de xarxa.

Per tal de fer-ho possible, aquestes propostes s'emmarquen en una voluntat de reutilitzar els centres cívics en dues grans direccions: per un costat la creació de tres centres culturals de ciutat, on s'implementarien programes estables i activitats pensades per a incrementar el pes i l'impacte de la zona dins el conjunt de Sabadell. Aquests centres són els de Can Rull, Ca n'Oriac i Campoamor.

A la resta dels centres cívics s'hi instal·laria un punt cultural descentralitzat que permetés acollir algunes de les activitats en circuit organitzades des del departament de Cultura.

Tots els equipaments mantindrien en comú la seva funció de locals públics, explícitament utilitzables per totes aquelles entitats, col·lectius i ciutadans amb projectes d'interès cívic.

Hem cregut igualment necessari debatre aquest projecte amb la màxima profunditat, de tal manera que el futur dels centres cívics es decideixi amb el major consens possible. Per aquesta raó no estan integrats en el Pla d'equipaments.

- c. *Un tercer conjunt d'equipaments sobre els quals caldrà una reflexió particular són els que actualment estan cedits als centres d'esplai i de joves de la ciutat. Es tracta d'un nombre important d'equipaments adreçats a un sector de la població sobre la qual cal tenir especial sensibilitat. El departament de Cultura haurà de realitzar una anàlisi en profunditat de les necessitats del sector i del funcionament de les propostes existents per tal de proposar una política a seguir.*

1.3. Comentaris sobre altres equipaments no inclosos en el Pla.

A Sabadell hi ha altres edificis i espais de valor cultural que no queden recollits en el Pla per diverses raons. Tots tenen en comú el seu interès arquitectònic i patrimonial. La seva propietat és pública o privada i sobre tots cal remarcar la necessitat, a manera de recomanació, i la conveniència de fer-hi les inversions que permetin recuperar-los i posteriorment incorporar-los al mapa dels equipaments culturals de la ciutat.

Es tracta d'edificis de tota mena, entre els quals hi destaquen els següents:

Entre els públics, la masia de Can Rull. Entre els privats, el despatx Lluch, el Museu del Vitrall a la Casa Duran, l'edifici de l'antiga Maternitat, l'edifici de sindicats, la Casa Arimon, l'Hotel Suís, la Casa Gorina i centres rurals com la masia de Can Lletget, el castell de Can Feu, la masia i l'ermita de Togores, la masia de Can Borrell i el Molí d'en Torrella. Per raons òbvies l'Ajuntament no pot incloure, en primera instància, entre les seves prioritats a mig termini aquests equipaments en la previsió d'inversions. Això no ha d'impedir que es tracti una tasca decidida per tal d'estimular als seus propietaris a realitzar les obres de recuperació i millora necessàries.¹

¹. En un annex d'aquest document s'afegeix una relació de fitxes d'equipaments sobre els quals s'elaboren suggerències de futures ocupacions.

2. ELS PRINCIPIS BÀSICS DEL PLA D'EQUIPAMENTS DE SABADELL

2.1. Relacions entre el Mapa Cultural i el Pla d'Equipaments.

La realització del pla d'equipaments de Sabadell és la conseqüència lògica de tot el procés endegat al voltant de la realització del Mapa Cultural i els estudis sectorials que l'acompanyen. Per tant és deutor del mateix ideari. És producte de les mateixes reflexions que configuren el pla de govern de la ciutat, reflexions que tenen en compte el seu context social, econòmic i cultural i reflexions que es situen dins l'actual estructura jurídico-administrativa del nostre país.

Sabadell aposta per una idea de desenvolupament cultural fonamentada en l'evolució coherent de la seva pròpia identitat. Aquest punt de sortida ens obliga a observar la realitat cultural de la ciutat d'una manera forçosament complexa i interactiva.

Parlar de política cultural, aleshores, és parlar d'un conjunt global de polítiques entre les quals sovint no ha existit un diàleg ordenat i de mutu enriquiment. A Sabadell, el disseny d'un pla estratègic de cultura ens obliga a parlar d'urbanisme, de serveis socials, d'educació i en general de totes aquelles àrees de treball a partir de les quals s'ha convingut d'organitzar l'acció de govern.

La cultura no pot dissociar-se de la globalitat d'elements que configuren la vida municipal i, per tant, totes i cadascuna de les àrees de gestió en què es pot dividir l'acció de govern municipal són, en alguna mesura, àrees de cultura.

Certament, la política cultural entesa com l'administració del patrimoni, dels equipaments i dels programes de suport i promoció de la cultura té una especificitat concreta i cada cop més important. Però aquest és simplement un aspecte operatiu de la vida cultural. En realitat el fet cultural esdevé un indicador de civilitat que ens permet definir de manera força acurada un nivell real de mesura del bon funcionament de la ciutat.

2.2. El Pla d'equipaments i la ciutat.

Cada cop amb més intensitat constatem que el progrés de la ciutat ve determinat pel seu creixement socio-econòmic. Ja han passat els temps en què pensàvem que el conjunt de l'acció pública podria solucionar per si mateix la problemàtica d'una societat que viu en el desequilibri i que genera diferències. Precisament perquè es tracta de diferències estructurals i no pas conjunturals, el paper de l'Administració ha de dirigir-se amb creixent intensitat a redistribuir indirectament les plus-vàlues que generen els sectors econòmics de la ciutat.

La ciutat és l'espai idoni per a millorar els nivells de qualitat de vida i LA CIUTAT CULTURAL apareix com una idea bàsica, que emmarca el conjunt d'accions particulars i transversals que l'han de fer possible.

Però la ciutat pot esdevenir un simple concepte administratiu si no té una identitat singular que l'expliqui i la personalitzi. La identitat local, expressada essencialment a través del seu patrimoni i dels valors simbòlics de la civilitat permet que els ciutadans, tant en la seva dimensió individual com col·lectiva, puguin convertir-se en els protagonistes actius de les seves potencialitats.

El conjunt d'accions municipals realitzades amb l'objectiu de millorar el nivell de qualitat de vida a Sabadell afecten directament i globalment la dimensió cultural de la ciutat i el treball vinculat a la gestió de la cultura es troba clarament afectat pels progressos en aquest terreny.

Aquest objectiu s'aconsegueix amb programes indirectes de redistribució de la renda, mitjançant l'articulació i la gestió de serveis d'interès col·lectiu, per mitjà de l'exercici democràtic de la crítica i el debat, fomentant la creació i la producció intel·lectual i artística, i tot plegat s'expressa amb programes i serveis que en molts casos s'han de materialitzar físicament en espais comunitaris destinats a la promoció individual i col·lectiva de la ciutat i els seus habitants.

2.3. El Pla d'equipaments i les infraestructures culturals de la ciutat.

En el camp de la cultura, l'ajuntament, i en menor mesura altres institucions que operen a la ciutat, elaboren plans d'equipaments amb l'objectiu de dotar la ciutat de les infraestructures necessàries per a facilitar l'accés de tots els ciutadans a la pràctica artística i cultural. Equipaments dedicats a la investigació, la conservació, el manteniment i la difusió del patrimoni, equipaments dedicats a la formació, la creació i la difusió artística. Equipaments dedicats a la promoció de la lectura pública i a afavorir l'exercici de les pràctiques culturals bàsiques. Equipaments de tota mena, generalment amb economies i recursos deficitaris, que tenen com a darrer objectiu la creació de les condicions mínimes que fan possible la democratització de la cultura.

Però la ciutat és multidireccional. Tothora que l'Administració construeix equipaments també apareixen iniciatives privades, de caire comercial i industrial i apareixen propostes associatives que es fonamenten en l'acció del voluntariat. Algunes d'aquestes propostes esdevenen, amb el temps, petites i no tan petites empreses de serveis que mantenen una voluntat permanent de servei públic. Altres, la majoria, queden com un reflex fidel de la capacitat dels ciutadans per organitzar-se i expressar la seva voluntat de participació en la construcció de la ciutat. Tot plegat són la constatació real de la diversitat cultural i la multiplicitat ideològica de la ciutat.

Les iniciatives institucionals, conjuntament amb una part molt significativa de l'entramat associatiu, constitueixen la xarxa de serveis públics de què disposa la ciutat.

Però, al marge de les realitats culturals clarament establertes i definides hi ha molts més espais en què es produeix activitat, espais que són el suport físic d'una gran varietat de propostes culturals i artístiques, moltes d'incertes però tan importants com les que tenen una dimensió institucional: els locals d'assaig dels grups de rock, les ràdios i les revistes alternatives, els petits estudis d'enregistrament, bars on es fan esporàdicament concerts. Realitats sovint febles, a vegades de curta durada, però que constitueixen un important element de mesura de la vitalitat cultural de la ciutat.

Cal considerar-ho d'aquesta manera, en la mesura que l'objectiu del Pla d'Equipaments és la recerca d'un equilibri entre el conjunt de les infraestructures culturals de la ciutat, de tal forma que sigui possible un consens estable i de progrés entre les iniciatives públiques, privades i associatives.

La informació que ens subministren aquestes tres dimensions físiques de la ciutat ens permet comprendre i analitzar el funcionament cultural de Sabadell. Ara bé, la ciutat no es pot llegir linealment; la vida cultural, tampoc. Els equipaments públics o privats tendeixen a autocompensar-se, a formar famílies interrelacionades entre si a partir de temàtiques comunes.

És, per tant, possible, i operativament útil agrupar els equipaments de la ciutat en una tipologia funcional que ens permeti crear programes conjunts, circuits, línies de treball esteses en el conjunt de la ciutat i, alhora, projectes de la màxima singularitat.

2.4. Els criteris bàsics del Pla d'Equipaments.

El Pla d'Equipaments té en compte de manera especial els següents elements:

- 1. La introducció d'instruments de planificació en la política cultural. Instruments que tenen com a principals objectius la institucionalització de la vida cultural i per tant la definitiva inserció dels equipaments i els espais de la cultura en el mapa general de Sabadell, i l'establiment d'un marc de diàleg estable en el qual puguin participar tots els ciutadans i col·lectius de la ciutat.*

Un altre objectiu important de la planificació és la definició d'imatges de futur en el terreny de la infraestructura cultural i de les activitats i els

programes associats, ordenades en funció de la seva previsió i programació, de la definició d'estratègies i l'adjudicació de recursos per a fer-les realitat.

2. *La definició d'un conjunt d'equipaments i espais culturals i d'uns programes de treball singulars per Sabadell, realitzat a partir de l'anàlisi de les seves particularitats i elements diferencials.*

El coneixement de la realitat cultural existent és un dels trets cabdals, per a definir el projecte cultural de la ciutat. Sense la identificació, qualificació i descripció de cadascun dels equipaments estem mancats de coneixements objectius sobre la realitat en què es vol incidir. En un primer moment ha calgut inventariar la realitat, en una segona fase cal procedir a canviar-la i millorar-la.

3. *El Mapa Cultural ens ha permès assenyalar dèficits i diagnosticar necessitats. El Pla d'equipaments recull aquesta informació per tal de proposar les solucions de caire estructural que hauran de permetre que el sector cultural s'incorpori amb normalitat dins el conjunt de les polítiques municipals.*

4. *La ciutat disposa d'un llegat arquitectònic d'interès històric i artístic, que li atorga identitat i configura la seva memòria col·lectiva. Paral·lelament necessita dotar-se d'equipaments culturals bàsics per a donar consistència al seu projecte cultural, i completar la xarxa de la qual avui disposa. El municipi i altres institucions són propietàries d'edificis d'interès arquitectònic que poden adequar-se per a aquests usos.*

És funció del Mapa, relacionar i recomanar la utilització del patrimoni edificat d'interès arquitectònic, per a hostatjar les activitats culturals previstes en el pla d'equipaments.

La relació entre patrimoni i infraestructura cultural pot en alguns casos suposar valors afegits tant per als edificis com per a les activitats. També vol donar sentit a la conservació del patrimoni ciutadà i facilitar-ne, amb el temps, la recuperació.

5. *El tarannà històric i cultural de la ciutat que l'expliciten els seus artistes, el dinamisme, la iniciativa i la seva capacitat de treball; la*

grandaria, la riquesa i diversitat del seu teixit associatiu; la concentració de propostes culturals de tot tipus i la constància i l'interès de determinades iniciatives obliguen a tractar els objectius bàsics del Pla d'Equipament sota l'esperit de la ciutat pedrera.

Sabadell és una ciutat que viu amb orgull la seva capacitat de creació i producció artística i cultural, i el conjunt d'equipaments de la ciutat han d'estar adreçats en primer lloc a incrementar aquest potencial.

6. *El Pla d'equipaments culturals neix amb la vocació d'esdevenir una eina única i integradora per al conjunt de les polítiques que afecten la vida cultural de la ciutat: des de les que persegueixen objectius clarament socials, fins a aquelles que van adreçades a potenciar i afavorir la creació i el consum individual. Una única direcció que faci possible la correcta relació entre les polítiques sòcio-culturals i les específicament culturals, entre les necessitats més lligades a l'espai vivencial immediat i les que tenen inequívocament un sentit de ciutat, entre el lleure i la creació artística.*

7. *Un pla d'equipaments públics no ha d'obviar altres realitats ciutadanes igualment importants i transcendents. La relació entre l'activitat cultural pública, privada i col·lectiva ha de veure's reflectit en el conjunt de les iniciatives municipals.*

Per això els equipaments culturals de la ciutat s'han de projectar a partir d'un consens ciutadà i amb la participació prèvia i quotidiana del conjunt de sectors que configuren la ciutat.

8. *De manera molt especial cal fer una referència als interlocutors amb vocació de servei públic, perquè són precisament aquests agents els que permeten construir i assajar amb major eficàcia el funcionament de la democràcia local.*

Els equipaments culturals de la ciutat han de generar els mecanismes necessaris, des de la seva concepció fins a la gestió diària, per integrar i facilitar el treball de tots aquells que dipositin en la ciutat les seves il·lusions i el seu esforç en un treball comunitari.

9. *En darrer lloc el Pla d'equipaments té una clara voluntat d'esdevenir un element cabdal en l'explotació del fenomen cultural com a element de consens ciutadà.*

2.5. La dinàmica temporal del Pla d'Equipaments.

Qualsevol intent de planificar a llarg termini implica acceptar d'entrada un seguit d'incerteses. Cal fer per tant algunes prevencions necessàries davant la lectura del Pla d'Equipaments.

En el nostre cas, a més, aquestes prevencions, tenen una especial significació perquè pressuposen un exercici d'especulació econòmica força considerable.

Tota política cultural necessita disposar d'un marc de referència que la projecti en el temps, especialment, en tots aquells aspectes de caire institucional. Els equipaments són la manifestació més clara d'aquesta problemàtica.

Cal llegir aquest pla amb la sensibilitat de qui s'enfronta a un treball de prospectiva, acceptant d'entrada que el llistat referenciat podrà ser objecte de modificacions, bé sigui per la incorporació de noves possibilitats, com per la constatació inevitable de la inoportunitat d'alguna de les solucions aportades.

Es tracta doncs, per primera vegada, de presentar un conjunt de necessitats, objectivament tractades, sorgides del diagnòstic acurat de la realitat local amb les corresponents propostes de solució.

3. **LES LÍNIES D'ACTUACIÓ DEL PLA D'EQUIPAMENTS. UN SEGUIT DE RESPOSTES A UN CONJUNT DE PROBLEMES**

1. *Cal definir l'estructura d'equipaments patrimonials de la ciutat. Sabadell disposa d'un seguit d'espais de gran interès patrimonial, que a més tenen grans potencialitats com contenidors d'activitats culturals. Un dels reptes del Pla d'Equipaments és precisament interrelacionar ambdós objectius: per un costat crear una xarxa de centres patrimonials (museus i punts museístics capaços d'explicar la història de la ciutat), per un altre, un programà de recuperació de locals catalogats per a usos culturals de tal manera que es recuperin físicament i a l'hora s'optimitzin les seves possibilitats infraestructurals.*
2. *Alguns dels equipaments culturals amb més pes institucional de la ciutat (Arxiu i museus, per exemple) han de ser objecte d'estudis en profunditat per tal de fer-hi les millores necessàries per al correcte desenvolupament de les seves activitats. En alguns casos aquest criteri comportarà l'adquisició o expropiació d'edificis colaterals per tal de procedir a l'ampliació dels centres.*
3. *La gran quantitat d'artistes i creadors que viuen i treballen a la ciutat requereix un tractament específic des del punt de vista del Pla d'Equipaments. La voluntat explicitada políticament en el Mapa Cultural d'abocar esforços i recursos en la promoció de la creació i la producció artística local (la ciutat pedrera) significa la creació de nous espais (ara inexistents) amb la qualificació infraestructural i tècnica necessària.*
4. *La xarxa de lectura pública de la ciutat es deficitària en quantitat i qualitat de centres. Per això, és fonamental la creació de la Biblioteca Central Urbana, bé sigui en el context del Fòrum de la Indústria, la Cultura i el Comerç, bé sigui en un edifici independent. La Biblioteca esdevé una prioritat per a la ciutat, tant pel pes d'indicadors de demanda objectius com pel seu impacte envers les funcions que actualment existeixen (cap de xarxa).*

5. *Cal crear sistemes d'ajuda i suport a la inversió per a millores infraestructurals a determinades entitats de la ciutat que disposen d'equipaments emblemàtics. Aquest compromís de suport implica un aprofundiment en les respectives voluntats de col.laboració tothora que una major implicació de les entitats en la gestió de projectes amb vocació de servei públic.*
6. *És precisament aquesta voluntat política d'interrelació entre l'Ajuntament, el sector associatiu i la iniciativa privada de la ciutat la que provoca un dèficit d'infraestructura pública al servei de les iniciatives socials. La ciutat necessita un increment dels espais disponibles per a cessions puntuals i estables. Aquesta problemàtica cal resoldre-la en dues direccions: d'una banda amb espais i locals plantejats de manera extensiva (Ca n'Estruch), d'altra amb locals més qualificats que tinguin les condicions precises per acollir projectes d'una certa singularitat (Empresarials). Tot plegat ajudarà a descongestionar el Casal Pere Quart i li permetrà retornar, entre d'altres, a les seves funcions genèriques de promoció i suport puntual a les associacions.*
7. *Un element de gran importància que cal resoldre en el futur fa referència a la creació d'equipaments emblemàtics, d'alt poder mediàtic, representatius i catalitzadors de les especificitats i sinèrgies locals. El Fòrum de la Indústria, la Cultura i el Comerç i el Museu Tèxtil poden ser peces de gran força simbòlica en el paisatge cultural del futur de la ciutat.*
8. *L'adequació entre infraestructures i funcions en alguns dels equipaments existents detecta situacions força problemàtiques. El Teatre Municipal La Faràndula té una sobredimensió que dificulta extraordinàriament una gestió basada en criteris de rendibilitat (no ja econòmica sinó fins i tot social i cultural). Certament la seva gran capacitat esdevé essencial per acollir activitats puntuals de l'impacte de l'òpera o per generar una dinàmica molt estimable de sala per cedir a associacions. La recuperació del Teatre Principal i la creació d'una segona sala al Teatre del Sol poden ajudar a solucionar aquest problema, dirigint l'actuació del teatre de la Faràndula cap a projectes més ben dimensionats.*

9. *Els ciutadans generen processos d'apropiació col·lectiva dels espais i equipaments públics en la mesura que recullen o aporten solucions a les seves demandes, i de manera especial en la mesura que són un element que remarca la força i la singularitat de la ciutat. És per això que els manteniments i les inversions en millores i dotació tècnica en cadascun dels equipaments de la ciutat esdevé un instrument essencial per afavorir i potenciar-ne l'ús.*

10. *Queden tot i així tres problemes que, per la seva especificitat, caldrà resoldre al marge d'aquest pla d'equipaments. Com ja hem assenyalat abans:*

a. *Cal definir un pla de treball que permeti consolidar definitivament el conjunt dels centres cívics de la ciutat.*

Podem tractar aquesta qüestió amb solucions pròpies d'una xarxa o amb el desenvolupament de programes personalitzats i diferenciats. En qualsevol cas, cal afrontar-lo a curt termini per la importància estratègica que aquests equipaments tenen a la ciutat.

b. *Cal cercar una major implicació operativa entre els programes de cultura i les escoles d'estudis artístics municipals existents: el Conservatori i l'Escola Illa.*

c. *Cal reestructurar el rol dels centres d'Esplai de la ciutat, tant en el seu paper de moderadors del temps lliure d'un nombre important d'infants i joves de la ciutat, com a usufructuaris d'un conjunt d'infraestructures de propietat municipal.*

4. UN CONJUNT D'IMATGES QUE PREFIGUREN EL FUTUR CULTURAL DE LA CIUTAT

Plantejada l'expectativa d'una ciutat amb els equipaments inclosos en aquest Pla, hom pot especular amb la tendència a establir determinats comportaments urbanísticoculturals.

Tal com plantejàvem al Mapa Cultural la ciutat a poc a poc podria vertebrar-se a partir d'un seguit de zones d'especial empenta cultural, d'un conjunt de zones amb activitats i dinàmiques d'impacte ciutadà i amb un nombre destacat de punts culturals d'interès remarcable. Es tracta, en general, de localitzacions urbanes no necessàriament coincidents amb les divisions històriques o administratives de la ciutat, que s'estructuren al voltant d'eixos comercials, nuclis de comunicacions o a partir de l'impacte conjunt d'un seguit d'elements de tot tipus.

El caracter "transbarrial" d'aquestes zones permet una lectura particular de la ciutat, aporta noves maneres d'entendre les dinàmiques culturals de Sabadell i articula tendències de futur molt més relacionades amb els circuits naturals dels ciutadans que no pas amb les divisions estrictament funcionals.

Entre les zones d'especial empenta cultural hi trobem:

a. Centre històric, al voltant de la Rambla.

La referència històrico-cultural per a tots els sabadellencs. L'espai central d'aparador artístic i divulgació patrimonial de la ciutat.

Zona de màxima centralitat amb una important concentració d'equipaments de difusió (teatres, sales d'exposicions, sales d'actes, cinemes) i amb una part molt considerable dels equipaments patrimonials que tendirien a reforçar-ne la posició d'àrea de capitalitat. Aquesta infraestructura estaria acompanyada d'una important presència d'entitats i de comerç cultural de tot tipus. El centre, a més, configura el nucli comunicacional central de la ciutat i vehicula el sistema de transports intern, com també els principals punts de sortida i arribada dels externs.

El centre viu, avui, una forta competència de altres zones emergents, especialment les que es situen al voltant de l'Eix Macià.

Les accions que es realitzin hauran d'anar encaminades a consolidar el seu impacte cultural que es manifesta a través de dos eixos bàsics:

D'una banda les propostes integrades en el circuit formació, creació, producció i consum artístic i cultural. En aquest apartat cal fer referència entre d'altres al Conservatori, l'Escola Superior de Disseny, el teatre La Faràndula, el Teatre del Sol, la biblioteca central de la Caixa, el Casal Pere Quart, l'Acadèmia de Belles Arts, l'Acadèmia Catòlica, l'Agrupació Narcís Giralt, entre els equipaments públics i associatius existents i a les llibreries, els cinemes i les galeries d'art privades entre els espais de comerç cultural. Cal esmentar especialment les instal·lacions i serveis de la Caixa de Sabadell (Auditori, sala d'exposicions, amfiteatre i l'obra social on hi ha un nombre important d'entitats). Alguns d'aquests equipaments convenientment adequats podran intensificar o reorientar les seves programacions incrementant considerablement la seva rendibilitat social i cultural. Cal fer referència igualment a l'existència del Teatre Principal i del Saló Imperial, els quals poden aportar noves possibilitats en el terreny de la difusió artística.

Des del punt de vista dels nous projectes artístics cal assenyalar la rehabilitació dels tallers de l'antiga funerària per tal d'instal·lar-hi un taller especialitzat en les arts de la reproducció sobre paper. Els locals de l'antiga escola d'empresarials permetran desbloquejar el Casal Pere Quart, cosa que facilitarà millors condicions de treball a l'O S V i al Centre de Normalització Lingüística.

Als carrers i places de la zona s'hi concentren algunes de les activitats festives més importants (Festa Major de Sabadell), ja que hi ha una tradició arrelada de fires i mercats especialitzats dominicals (brocanters...).

El segon gran eix cultural del centre és la concentració d'equipaments dedicats al treball patrimonial i els diversos edificis de relleu històric. En aquest apartat cal citar l'Arxiu Històric, els museus d'Història i d'Art, l'Institut de Paleontologia, el futur Museu Tèxtil al vapor Pissit, el vapor Badia, el campanar de Sant Fèlix i molts altres. La major part d'aquests edificis necessiten d'obres de restauració o rehabilitació d'una importància considerable. Algunes iniciatives en aquest terreny tenen un caire totalment privat com el Museu del Vitrall a la Casa Duran.

Actualment al centre històric de Sabadell s'hi concentren una part molt significativa de les iniciatives culturals de la ciutat. Tot i mantenint aquesta situació com un objectiu desitjable (en la mesura que assegura un sistema natural d'integració i creació d'identitat local), cal prefigurar unes estratègies de reequilibri que afavoreixin una major distribució de la riquesa cultural sabadellenca al llarg de la ciutat. En aquest sentit

una de les funcions que el centre històric de Sabadell haurà d'assumir en el futur, conjuntament al seu paper tradicional d'aparador local, és la de distribuïdor d'activitats i propostes realitzades a l'ombra de la seva centralitat cultural.

- b. Creu Alta-Can Rull, sobre un eix perpendicular a l'av. de l'Onze de Setembre i al voltant de l'Eix Macià.*

Espai de producció artística i cultural en general, propostes de màxima singularitat que afavoreixin el sentit de la modernitat i la presència de la ciutat en el mapa cultural del país.

Es tracta d'una zona de gran concentració de negocis i impacte comercial. L'Eix Macià significa per a Sabadell l'esdeveniment d'una nova centralitat comercial i sens dubte cultural. Al marge d'equipaments tan emblemàtics com els hotels o les galeries i superfícies comercials, hi són previstos serveis culturals privats (diverses sales de cinema) i un nou edifici consistorial.

Cal fer referència al parc de Catalunya, donades les seves possibilitats de contenidor multidisciplinari, com també el seu paper de pulmó verd dins la ciutat. A l'interior del parc, a més, hi ha una entitat emblemàtica com és l'Observatori Astronòmic de Sabadell.

Des del punt de vista cultural el principal projecte de futur en aquesta zona és el Fòrum de la Indústria, la Cultura i el Comerç, que significaria la creació d'un equipament amb activitats de la màxima singularitat. Dins el Fòrum hi ha prevista una sala d'exposicions, una gran biblioteca multimèdia, dos auditoris, un recinte congressual i firal i en general tots els serveis propis d'un centre de característiques supramunicipals. Tot i així, la zona té altres possibilitats força remarcables, tant per la seva immediatesa com per l'impacte cultural. En aquest sentit cal parlar especialment del projecte interdisciplinari de Ca n'Estruch i de la creació del nou magatzem del Museu d'Història, que tindrà caràcter visitable i esdevindrà un centre de restauració i treball d'investigació patrimonial.

Actualment la zona ha estat activa culturalment gràcies a la presència del Centre Cívic de Can Rull (que haurà de convertir-se en un Centre Cultural de ciutat) i Can Borràs, que els darrers anys ha estat l'espai que ha permès de realitzar activitats culturals en massa sota sostre. La futura conversió d'aquest equipament en una escola significarà un canvi

significatiu pel districte.

A la zona hi destaca la presència del Centre Parroquial de Sant Vicenç.

En el futur la vida cultural de la zona es veurà incrementada per les possibilitats que ofereixen altres espais de gran importància, com són els safareigs i la fàbrica Balsach.

La configuració del conjunt d'equipaments de la zona sembla predeterminar una especial tendència a potenciar la producció artística.

Entre les zones amb projectes d'interès ciutadà destaquen:

c. Ca n'Oriac.

Normalitzar la presència de la vida cultural. Assegurar els lligams amb la lògica cultural de la ciutat.

La zona de Ca n'Oriac, articulada al voltant de l'Av. de Matadepera (un dels centres comercials més actius de la ciutat), queda relativament allunyada dels centres neuràlgics de la ciutat, tot i que disposa del Centre Cívic de Ca n'Oriac (que esdevindrà un Centre Cultural de ciutat), la Sala Miguel Hernández (que haurà de realitzar una important tasca en el terreny de la difusió artística), la Biblioteca i una xarxa associativa emergent.

A Ca n'Oriac hi destaca la capacitat d'organització de les entitats veïnals, que es manifesta des de fa molts anys en activitats tan conegudes com el "Febrer Cultural".

És important assenyalar el paper que en el futur haurà de jugar la Sala Miguel Hernández, donada la pràctica inexistència d'activitats i experiències en el terreny de la cultura artística

d. Gràcia.

Una important especialització en la formació, la creació i la producció artística.

Un dels elements que en el futur podrà determinar les especificitats culturals de la zona són les activitats relacionades amb l'activitat

artística. Aquest eix sectorial es configura a partir de l'Escola Illa. L'impacte de les arts plàstiques pot quedar definitivament reforçat amb la creació del centre de producció artística a l'antiga fàbrica Fibranova i en alguna mesura per les activitats realitzades a l'Escola de Formació Ocupacional del Vapor Llonch. Hem de considerar també la presència del Centre Cívic, de l'Associació Cultural Recreativa el Ciervo i les experiències associatives interessants entre les quals cal remarcar una de les entitats regionals més dinàmiques i actives de la ciutat (Centro Aragonés de Sabadell).

La vida artística del barri és diversa i centrada essencialment en activitats de cultura tradicional (caramelles, havaneres, trabucaires, gegants).

e. Zona Sud.

Normalitzar la presència de la vida cultural. Assegurar els lligams amb la lògica cultural de la ciutat.

Aquest sector queda delimitat a partir del desenvolupament de tres eixos bàsics: el passeig de Goya, l'obertura de la ronda de Santa Maria i la plaça de Picasso.

El futur de la zona dependrà en bona part d'operacions urbanístiques que permetin resituar el barri en el conjunt urbà i estirar la seva recuperació. La carretera de Barcelona, en aquest sentit, haurà de convertir-se en el punt d'unió entre els barris d'Espronceda i la Creu de Barberà.

El Centre Cultural de Campoamor i les possibilitats del parc infantil de la Granja del Pas delimiten els espais de més importància. La proximitat dels equipaments del barri de la Creu de Barberà li permet disposar d'una biblioteca i d'una vida associativa variada tot i que modesta.

També cal destacar, en l'apartat patrimonial, l'ermita de Sant Pau de Riu-sec, espai on hi ha previst algun projecte cultural d'interès ciutadà.

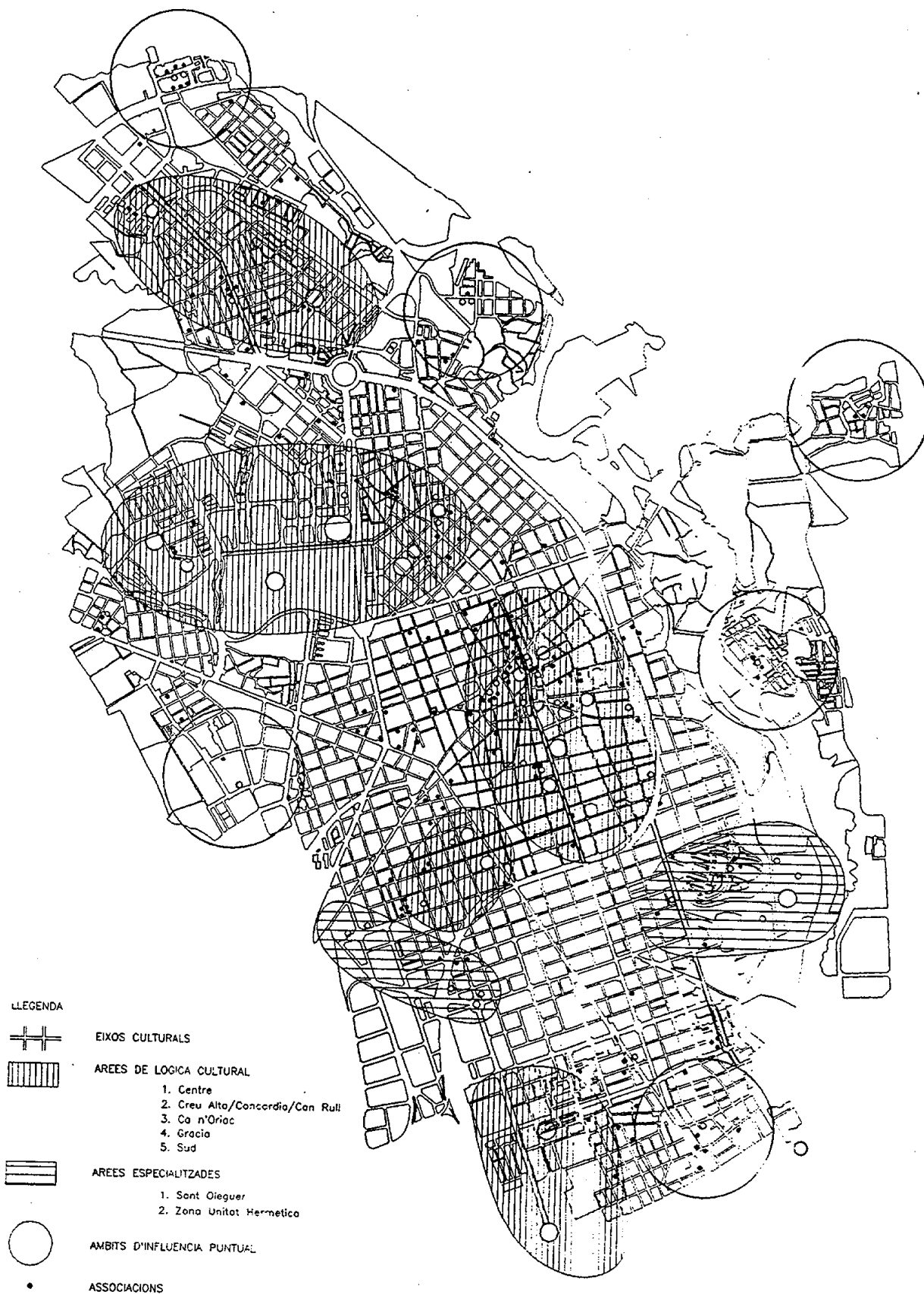
Entre els punts culturals remarcables podem trobar-hi:

f. Sant Oleguer amb una important concentració de punts d'interès patrimonial (Molí, Pou de Glaç, fàbrica de Can Quadres, masia de Sant

Oleguer, entre d'altres), el Centre Cívic i el complex esportiu. Aquest zona prefigura un enllaç natural amb el parc del Ripoll i ha tingut en els darrers anys una important activitat estiuenca, que ha permès especular noves possibilitats en el camp del "turisme interior".

- g. Zona Hermètica amb una densitat d'espais lúdics (discoteques i bars musicals), molt important; es va dibuixant a poc a poc com la zona de concentració majoritària de la indústria de l'oci local.*
- h. Can Puiggener, amb la biblioteca, la construcció del nou centre cívic i Sant Vicenç de Jonqueres, que ha estat un dels equipaments patrimonials abanderats en l'experiència de gestió associativa, de tal manera que el model assajat sembla vàlid per al conjunt de la ciutat.*
- i. Can Deu, on destaquem el centre cívic, la biblioteca i les activitats de cultura tradicional (diablers, bruixes i drac). Cal assenyalar, igualment, la presència propera del bosc i la masia de Can Deu, seu de la Mostra permanent d'eines del camp, que li permet disposar d'un equipament patrimonial remarcable.*
- j. La Creu de Barberà, on hi ha un Centre Cívic, un col·lectiu important d'entitats regionals i les activitats promogudes per la Parròquia de Sant Jordi. Cal destacar-hi les programacions musicals que es duen a terme a l'Església Romànica.*
- l. Torre-romeu i el Poble Nou. Els centres cívics d'aquests barris han de permetre la consolidació de les iniciatives associatives existents i estimular-ne de noves.*

SINTESE DE L'ESTRUCTURA URBANISTICO-CULTURAL DE LA CIUTAT

TIPOLOGIA DELS EQUIPAMENTS CULTURALS INCLOSOS EN EL PLA

-CENTRES CULTURALS DISTRIBUÏTS AL LLARG DE LA CIUTAT

1.-Casal Pere Quart

-CENTRES ESPECIALITZATS DESTINATS A ACOLLIR ENTITATS

-INSTITUCIONS, EMPRESES I ACTIVITATS DE SERVEI PÚBLIC

2.-Can Estruch

3.-Església de Sant Vicenç de Jonqueres

4.-Safareigs públics Creu Alta

5.-Ermita de Sant Nicolau

6.-Ermita de Sant Pau de Riusec

7.-Antiga escola d'empresaris

8.-Magatzem d'utilitatge

-MUSEUS I EQUIPAMENTS ESPECIALITZATS EN PATRIMONI

9.-Museu d'Història

10.-Museu d'Art

11.-Magatzem Museu d'Història

12.-Museu Tèxtil/Vapor Píssit

13.-Magatzem Museu Tèxtil/Vapor Codina

-EDIFICIS, ESPAIS I PUNTS D'INTERÉS PATRIMONIAL

14.-Vapor Buxeda Vell

15.-Molí de Sant Oleguer

16.-Safareigs públics de Font Nova

17.-Campenar de Sant Fèlix

18.-El Pou del Glac

19.-Can Roqueta

20.-Vila Romana de la Salut

-ARXIU I CENTRES DE DOCUMENTACIÓ

21.-Arxíu Històric Municipal

-BIBLIOTEQUES I EQUIPAMENTS DE LECTURA PÚBLICA

22.-Biblioteca Central Urbana

23.-Biblioteca de Can Deu

24.-Biblioteca de Can Puggener

-CENTRES DE PRODUCCIÓ ARTÍSTICA

25.-Can Borrís

26.-Antiga fàbrica La Nau Fibranova

27.-Tallers de l'antiga funerària

-CENTRES ESPECIALITZATS EN LA DIFUSIÓ ARTÍSTICA

28.-Teatre Municipal La Farinola

29.-Teatre Principal

30.-Sala Miguel Hernández

31.-Saló Imperial

-ALTRES EQUIPAMENTS

32.-El Fòrum de la cultura, la indústria i el comerç

-ALTRES

33.-Teatre Euterpe

34.-Centre cultural Carne Simó / Escola Carne Simó

35.-Complex d'oficines municipals / Antiga funerària

36.-Equipament multídis / Fàbrica de la plaça del Vallès

Aproximació a un Mapa definitiu d'Equipaments

-CENTRES CULTURALS DE CIUTAT

- 1.-Casal Pere Quart
- 2.-Centre Cultural de Ca n'Orlaci
- 3.-Centre Cultural de Can Rull
- 4.-Centre Cultural de Can Puiggener

-PUNTS CULTURALS DESCENTRALITZATS

- 5.-Centre Cívic de Can Puiggener
- 6.-Centre Cívic de Gràcia
- 7.-Centre Cívic de Can Deu
- 8.-Centre Cívic de la Creu de Barberà
- 9.-Centre Cívic del Poblenou
- 10.-Centre Cívic de Torre-Romeu
- 11.-Centre Cívic de Sant Oleguer
- 12.-Centre Cívic dels Meritxells
- 13.-Centre Cívic de la Creu Alta

-CENTRES DE PROMOCIÓ ASSOCIATIVA

- 14.-Acadèmia de Belles Arts
- 15.-Agrupacions Professionals Narcís Gualt
- 16.-Centre Parroquial de Sant Vicenç
- 17.-Obra Cultural de la Cabreria Sabadell
- 18.-Societat Cultural i Recreativa "El Cienzo"
- 19.-Unió Excursionista de Sabadell
- 20.-Sant Vicenç de Jonqueres
- 21.-Observatori Astronòmic
- 22.-Ermida de Sant Nicolau
- 23.-Antiga rectoria de Sant Pau de Riu-sec
- 24.-Sala Imperial

-ANTIGA ESCOLA D'EMPRESARIALS

- 25.-Safareig de la Creu Alta

-EDIFICI CENTRAL CA N'ESTRUCH

- 26.-Antiga Maternitat (Generalitat)

-EDIFICI ESCOLA INDUSTRIAL (CAIXA SABADELL)

- 27.-Acadèmia Catòlica

-CENTRES NO ESPECIALITZATS ASSOCIATIU

- 28.-Teatre Municipal La Farinola

-MUSEUS I CENTRES PATRIMONIALS

- 29.-Museu d'Art a la Casa Turull
- 30.-Museu d'Història a la Casa Casanoves i amplex
- 31.-Museu Tèxtil
- 32.-Magatzem dels Museus Fàbrica Creu Alta
- 33.-Institut de Paleontologia Miquel Crusafont
- 34.-Magatzem d'utillatges/soterrani vapor Llonch
- 35.-Magatzem vapor Codina

-PUNTS MUSEÍSTICS

- 36.-Sala de Calderes del Vapor Buxenà Vell
- 37.-Molí de Sant Oleguer i Pou de Glac
- 38.-Masia de Can Deu (Caixa d'Estalvis Sabadell)

-PUNTS SINGULARS D'INTERÉS PATRIMONIAL

- 39.-Capella de Sant Nicolau
- 40.-Sant Vicenç de Jonqueres
- 41.-Ermida de Sant Pau de Riu-sec
- 42.-Masia de Can Rull
- 43.-Casa Duran (Caixa de Pensionats)
- 44.-Santuari de la Salut
- 45.-Fàbrica Batrach
- 46.-Despatx Lluch (privat)
- 47.-Campanar de Sant Felix
- 48.-Torre de laigua

-ARXIU I CENTRES DE DOCUMENTACIÓ

- 49.-Arxiu Històric de Sabadell

-BIBLIOTEQUES I EQUIPAMENTS DE LECTURA PÚBLICA

- 50.-Biblioteca Central Municipal
- 51.-Biblioteca Municipal de Can Puiggener
- 52.-Biblioteca Municipal de Can Deu
- 53.-Biblioteca de la Creu de Barberà (C.E. de Sabadell)
- 54.-Biblioteca de Ca n'Orlaci (C.E. de Sabadell)
- 55.-Biblioteca (Caixa d'Estalvis de Sabadell)

-ESCOLES ARTÍSTIQUES

- 56.-Escola Lila
- 57.-Conservatori Municipal de Música
- 58.-Escola Superior de Disseny (privada)

-CENTRES DE PRODUCCIÓ ARTÍSTICA

- 59.-Centre d'arts plàstiques la Nau
- 60.-Centre d'arts escèniques i música: Ca n'Estruch
- 61.-Centre d'artesania: Vapor Badia (privat)

-CENTRES NO ESPECIALITZATS DE TEMES ARTÍSTICS

- 62.-Centres culturals de la ciutat
- 63.-Centres Cívics

-CENTRES ESPECIALITZATS DE DIFUSIÓ ARTÍSTICA

- 64.-Teatre Municipal La Farinola
- 65.-Teatre Principal (privat)
- 66.-Teatre del Sol (privat)

69.-Teatre Miquel Hernández (Generalitat)

- 70.-Edifici carrer Borrània/antiga funerària

-CENTRES NO ESPECIALITZATS DE DIFUSIÓ ARTÍSTICA

- 71.-Centres culturals municipals
- 72.-Centres culturals descentralitzats municipals
- 73.-Grans centres associatius privats
- 74.-Escoles artístiques
- 75.-Centres de producció artística

71.-Can Borris

- 72.-Auditori de l'Escola d'estudis empresarials
- 73.-Forum
- 74.-Auditori dels sindicats
- 75.-Bassa de Sant Oleguer
- 76.-Parc de Catalunya
- 77.-Parc de la Granja del Pas
- 78.-Magatzem d'utillatges/soterrani vapor Llonch

-PLACES I ESPAIS PÚBLICS PER LA DIFUSIÓ ARTÍSTICA

- 79.-Plaça del Treball
- 80.-Plaça de la Creu Alta
- 81.-Plaça del Dr. Robert
- 82.-Plaça de Castella
- 83.-Plaça del Primer de Maig
- 84.-Plaça de Banting i Best
- 85.-Plaça del Pi
- 86.-Plaça de Pompeu Fabra
- 87.-Plaça de Picasso

-CENTRES D'ACTIVITATS INFANTILS I JUVENILS

- 88.-Parc d'activitats infantils: Grans del Pas
- 89.-Centre d'activitats ecològiques i tallerisme infantil
- 90.-Masia de Can Rull
- 91.-Centre de Tallerisme infantil: Masia de Ca n'Orlaci
- 92.-Sala Miquel Hernández (Generalitat)

-CENTRES ASSOCIATIU (privats)

- 93.-Punts culturals descentralitzats en Centres Cívics

-PARCS ARQUEOLÒGICS

- 94.-Masia de Can Roqueta
- 95.-Santuari de la Salut

-CENTRES D'ACTIVITATS ECOLÒGiques RURALS

- 96.-Masia de Can Lleiget (privada)
- 97.-Masia de Can Manent (privada)
- 98.-Castell de Can Feu (privat)
- 99.-Masia de Can Borrell (privada)
- 100.-Masia de Can Quer
- 101.-Masia de Can Deu (Caixa d'Estalvis de Sabadell)

-CENTRE D'ACTIVITATS CULTURALS, COMERCIALS, LUDIQUES

- 102.-Forum de la Indústria, el Comerç i la Cultura

